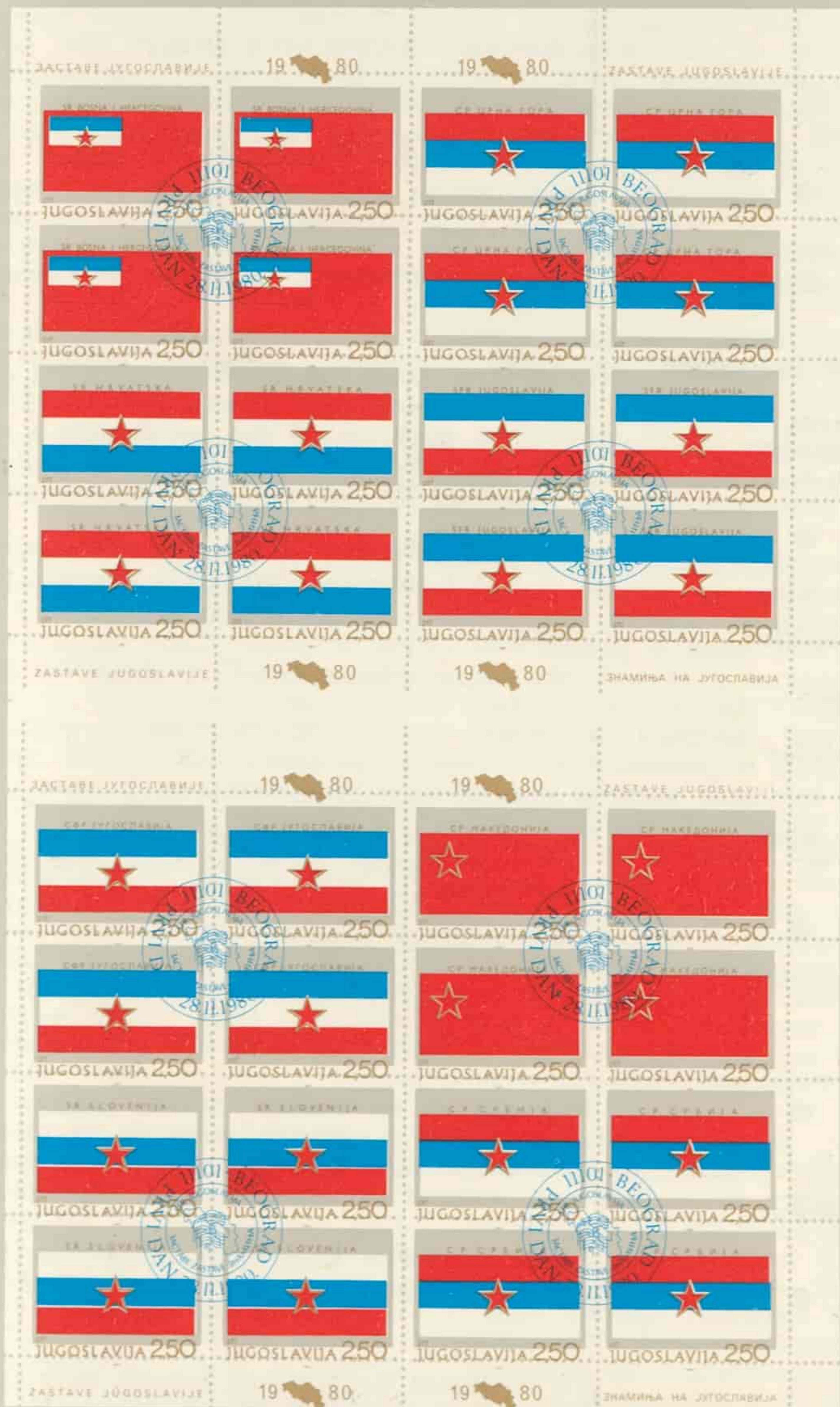

ФИЛАТЕЛИСТА ФИЛАТЕЛИСТА

ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

БРОЈ 190—191

ФИЛАТЕЛИСТА

FILATELISTA

časopis CFC

Adresa:

**Sremska 6/IV,
poš. fah 702,
11001 Beograd**

Telefon:

(011)-638-751

Žiro račun kod SDK:

60806-678-11966

Izdavački savet:

Dr Jovan Veličković

predsednik

Dr Dragoslav Đukanović

Miloš Jovanić

Nenad Kilibarda

Stevan Novaković

Dr Jovan Marisavljević

Redakcioni odbor:

**Prim. dr Branislav
Novaković**

**Dipl. ing. Moco
Sumbulović**

**Dipl. ecc. Vojislav
Begović**

Imre Vaci

**Jovan Reljin, dipl.
pravnik**

Glavni i odgovorni

urednik:

Reljin Jovan

Idejno rešenje korica:

**akad. slikar Dušan
Lučić**

Štampa:

Štamparija PTT

Takovska 2

Beograd — 2.500 kom.

ZA ČLANOVE SAVEZA FILATELISTA

SRBIJE, ČASOPIS JE BESPLATAN,

ZA OSTALE, PRIMERAK 20,00 DINARA

PRETPLATU NA ČASOPIS MOŽETE

UPLATITI OPŠTOM UPLATNICOM

NA ADRESU:

SAVEZ FILATELISTA SRBIJE

ŽIRO-RAČUN 60806-678-11966

SA NAZNAKOM „ZA ČASOPIS”

GODIŠNJA PRETPLATA JE 120,00 DINARA

Izlazi dvomesečno ● Godišnja pretplata za Jugoslavi-
ju 120,00 — dinara, za inostranstvo 180,00.— dinara (za
avionsku poštu + 30 din. za Evropu i + 60 dinara
za ostale zemlje) ● Mali oglasi do 20 reči din. 50.—
svaka dalja reč 1 dinar. ● Uokvireni oglasi:

1/1 strana — 1000.— 1/2 strane — 500.—

1/4 strana — 250.— 1/8 strane — 150.—

1/16 strane — 100.—

Za radne organizacije: 1/1 strana — 2000.— din.

* * *

Published bimonthly by Union of Philatelists of
Serbia ● Annual subscription US \$ 8.— (for air mail
+ 3.— \$ Europe + 5.— \$ other countries) ● Little
advertisement: first 20 words US \$ 3 each addi-
tional word US \$ 0.10 ● Framed advertisement:

1/1 p — \$ 50 1/2 p — \$ 25; 1/4 — \$ 15;

1/8 p \$ 9; 1/16 p — \$ 6.

Our bank account: 320020-02587, Beobanka — Beograd

Rukopisi se ne vraćaju. Marke poslate radi klišira-
nja vraćamo u preporučenom pismu ili po dogovoru.
Preštampavanje dozvoljeno, uz navođenje izvora i
autora, ukoliko drugačije nije navedeno.

Unless otherwise stated, all items may be reprinted,
provided that the proper information is given of
source and author.

Po mišljenju Republičkog sekretarijata za kulturu SR
Srbije br. 413/380-73-02 od 16. maja 1973. godine
oslobođen poreza na promet.

ФИЛАТЕЛИСТА FILATELISTA

ЧАСОПИС САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

ГОДИНА
XXXI
1980.
190/191

УМЕСТО УВОДНИКА...

ЗАПИСНИК СА СЕДНИЦЕ ИЗДАВАЧКОГ САВЕТА И РЕДАКЦИОНОГ ОДБОРА ЧАСОПИСА „ФИЛАТЕЛИСТА“

Заједничка седница Издавачког савета и Редакционог одбора, одржана је 28. октобра 1980. године у 13 часова. Овој седници, која је одржана у просторијама Савеза филателиста Србије, Сремска 6/IV, присуствовали су: проф. др Јован Величковић, председник Издавачког савета, Милош Јованић, Ненад Килибарда, прим. др Бранислав Новаковић, Војислав Беговић, Имре Ваци и Јован Рељин, главни и одговорни уредник часописа. Седници је присуствовао и Душан Главоњић, председник Суда части Савеза филателиста Србије.

Седници из оправданих разлога нису присуствовали: др Драгослав Букановић, Стеван Новаковић, др Јован Марисављевић и Моцо Сумбуловић.

На предлог председника Издавачког савета, утврђен је следећи дневни ред:

- 1) Разматрање ситуације након тужбе Хрватског филателистичког савеза против главног и одговорног уредника „Филателисте“,
- 2) Разно.

На захтев председника Издавачког савета, који је председавао овом седницом, главни и одговорни уредник, Јован Рељин, подсетио је присутне на хронологију збивања у УФСЈ, коју је часопис редовно преносио на својим страницама.

По Статуту УФСЈ, чији је и СФ Србије члан, часопис „Филателиста“ је обавезан да објављује сва документа, закључке, ставове и оцене из рада органа и тела УФСЈ. Ради тога, главни и одговорни уредник је најчешће и био позиван на седнице УФСЈ, иако је често учествовао у раду УФСЈ и у својству делегата СФ Србије. Поред објављивања докумената и записника са седница, часопис је често преносио оцене и ставове са седница УФСЈ, у оквиру уводних чланака главног и одговорног уредника. Садржај ових уводника чини најчешће преглед актуелних проблема у организовању и раду друштвене филателије у нас. У последње три године, ови уводни текстови региструју, поред осталог, и континуирано одсуствовање делегата Хрватског филателистичког савеза из рада УФСЈ, као и критичке ставове делегата осталих републичких и покрајинских филателистичких савеза у вези с тим. Поводом ових објављених уводних текстова, у Савезу филателиста Србије, као ни у УФСЈ, није било примедби или негативних оцена према часопису. Напротив, аутору ових текстова давана је пуна подршка за адекватно информисање о раду УФСЈ, како од самих делегата републичких и покрајинских савеза, заједно са председником УФСЈ, тако и у СФ Србије и међу члановима Издавачког савета и Редакционог одбора. Ову подршку, Издавачки савет и Редакциони одбор изражавају захваљујући и доброј сопственој информисаности о раду и проблемима УФСЈ.

Сви присутни узели су учешће у дискусији овим поводом.

Констатовано је, да је часопис обављао своју статутарну обавезу према УФСЈ и омогућавао широј филателистичкој јавности да се упозна са садржајем рада иначе јавних седница УФСЈ. Оцењено је да часопис треба да настави уведено праксу и објављује како стручне прилоге, тако и осврте на проблеме друштвеног рада у филателистичким организацијама. Иако је најчешће писано о проблемима из рада СФ Србије, уводни текстови дотицали су и проблематику рада других савеза а Хрватског филателистичког савеза, само кроз преношење оцена и ставова изречених на седницама УФСЈ. Оцењено је да ови текстови нису имали полемички карактер, што је у складу са ставом СФ Србије да часопис не треба да буде носилац полемике на овом плану.

У складу са оваквим оценама, Издавачки савет и Редакциони одбор закључују да је Јован Рељин, у свом уводном тексту у часопису „Филателиста“ бр. 186—187, верно пренео ставове и оцене изречене на седницама УФСЈ, што се односи и на реченицу која је предмет тужбе. Својим писањем као главни и одговорни уредник, покретао је она актуелна питања рада у друштвеној филателији која су од суштинског значаја за даљи развој и перспективу друштвено организоване филателије у нашој земљи и која обезбеђују конструктивну сарадњу међу републичким и покрајинским филателистичким савезима у оквиру УФСЈ.

На овој седници констатовано је, у складу са ставовима Социјалистичког савеза — у којима се каже да часопис друштвене организације мора бити јавна и отворена реч са критичким приступом проблемима које обрађује и прати, да је главни и одговорни уредник адекватно преносио ставове, закључке и оцене УФСЈ, који су требали да допринесу бољој информисаности читалаца-филателиста и бржем разрешавању присутних проблема у југословенској филателији. С обзиром да је часопис „Филателиста“ једини часопис те врсте у земљи, то се од њега и очекивало и очекује.

Присутни чланови Издавачког савета и Редакционог одбора, једногласно су усвојили став којим се писање главног и одговорног уредника оцењује као истинито, с циљем да добронамерно, не само верно пренесе ставове и оцене УФСЈ, већ и да тиме допринесе отклањању тешкоћа у раду УФСЈ. Иза таквог опредељења, јединствено стоје Издавачки савет и Редакциони одбор часописа „Филателиста“.

Истовремено, закључено је да у будуће, часопис треба да своју статутарну обавезу према УФСЈ извршава тако, што текстове о раду УФСЈ неће припремати уредници часописа, већ УФСЈ. Тиме ће се предупредити овакви случајеви да одговорност за објављене оцене и ставове из рада УФСЈ, не преузимају у целини и само Издавачки савет и Редакциони одбор часописа.

Под тачком 2. присутни су информисани о покретању иницијативе да се формира издавачка секција при часопису, о чему ће радна група коју чине: Војислав Беговић, Никола Љубичић и Јован Рељин, за следећи саста-
нак припремити комплетан идејни и финансијски елаборат.

Записник водио: За Издавачки савет, За Редакциони одбор,
В. Беговић, проф. др Ј. Величковић, с.р. прим. др. Б. Новаковић, с.р.

Potpisani Janez Lukač iz Beograda, Andrićev venac 13, dajem u svoistvu predsednika Udruženja filatelističkog saveza Jugoslavije sledeću

I Z J A V U

U proteklih nekoliko godina časopis „Filatelista“ kao stručno i informativno glasilo te vrste u zemlji pratio je i rad UFSJ i redovno prenosio zaključne stavove i ocene sa sednica Udruženja ili objavljivao zapisnike u celini (konkretno ovi zaključci i zapisnici pomenuti su u časopisu „Filatelista“, brojevi 174, 176, 179, 180, 183, 185, 186—187).

Bez izuzetka, u svakom konkretnom napisu kada nije prenošen zapisnik u celini, ocene i stavovi sa sednice UFSJ verno i korektno prenete su i komentarisane u skladu sa onim što je na samoj sednici rečeno. Komentare je pisao i potpisivao glavni i odgovorni urednik Jovan Reljin, koji je najčešće kao delegat Saveza filatelista Srbije ili po mom pozivu učestvovao u radu sednice ili sastanka UFSJ. Na vernost u prenošenju teksta zapisnika ili na istinitost komentara i prenošenja ocena i stavova sa sednice UFSJ, ni ja niti ijedan drugi delegat iz republičkih i Pokrajinske organizacije filatelista do sada nismo imali primedbe.

Ove ocene odnose se i na četiri pasusa iz teksta uvodnika Jovana Reljina u dvobroju 186—187 iz ove godine. Naime, sve što je u tih četiri pasusa na trećoj strani objavljeno odnosi se na problematiku rada UFSJ, predstavlja sažetu i realno prenetu ocenu stanja i odnosa u UFSJ, inače izrečenu na sednicama, odnosno sastancima UFSJ u okrnjenom sastavu u Beogradu u 1979. godini i u Mostaru maja ove godine.

Te sednice održane su bez prisustva delegata Hrvatskog filatelističkog saveza koji već blizu tri godine ne dolazi na sednice UFSJ i neposredno ne učestvuje u njenom radu, iako mu kao punopravnom članu Saveza ova obaveza proizilazi iz Statuta UFSJ. Kao i svi drugi delegati UFSJ, delegati Hrvatskog filatelističkog saveza redovno dobijaju sazive i zapisnike sa održavanja sednice UFSJ.

Što se tiče konkretne ocene o dodeli zlatne povelje UFSJ drugu Titu, ona je izrečena više puta ne samo na pomenutim poslednjim sastancima UFSJ već i u drugim kontaktima, kao na primer, sa direktorom Muzeja „25. maj“ — u Muzeju

„25. Maj” se Povelja morala drugu Titu i uručiti. Neučestvovanjem u radu UFSJ od strane Hrvatskog filatelističkog saveza obustavljeno je ili otežavalo niz aktivnosti i ni jedna odluka UFSJ nije mogla biti dogovorena ni prihvaćena na samoj sednici.

U poruci zlatne povelje pisalo je o dobroj koordinaciji rada UFSJ, o zajedništvu, bratstvu i jedinstvu, kao i obećanje da ćemo svojim jedinstvenim aktivnostima pružiti doprinos jačanju cele društvene zajednice, a istini na volju, UFSJ, odnosno njegov Izvršni odbor ili Skupština UFSJ se uopšte nisu mogli sastati, jer delegat Hrvatskog filatelističkog saveza nije dolazio na sednice. Pošto se stav Hrvatskog filatelističkog saveza nije menjao i pored napora učinjenih u Republičkoj konferenciji SSRN Hrvatske, ja nisam mogao ni smeo da u takvim uslovi ma predajem drugu Titu zlatnu povelju UFSJ.

Zapisnik sa sastanka od 16. decembra 1978. godine nazorno prikazuje kako je morao Izvršni odbor UFSJ raditi, pošto sednici nije prisustvovao delegat Hrvatskog filatelističkog saveza, a tačka 9. istog zapisnika tačno opredeljuje kako, gde i ko plaketu uručuje Predsedniku Republike drugu Titu.

Iz odgovora na taj zapisnik vidi se stav Hrvatskog filatelističkog saveza i time se može konstatovati da je u skladu sa Statutom UFSJ. Tek nakon takvog pismenog izjašnjavanja na osnovu odredaba Statuta UFSJ zaključak je postao pravosnažan kao zaključak Izvršnog odbora UFSJ, koga su doneli svi delegati.

Iz pisma koga sam pisao svim republičkim i Pokrajinskom savezu u vezi sa sazivom Skupštine UFSJ i odgovorom koga sam primio od Hrvatskog filatelističkog saveza, očito je da je Jovan Reljin istinito pisao o stanju u UFSJ i ja sam se složio da objavi u časopisu „Filatelista” na kakve poteškoće UFSJ nailazi i kakve posledice iz toga proizilaze.

S toga ocene stanja odnosa u UFSJ i njegove posledice, što je više puta i rečeno i konstatovano na sastancima UFSJ, Jovan Reljin verno je preneo u časopisu „Filatelista”.

Kao dokaz ovoj mojoj izjavi može poslužiti zapisnik sa sednice od 16. decembra 1978. godine, pismo Hrvatskog filatelističkog saveza od 19. januara 1979. godine, strana 2. tačka e), pismo koje sam pisao filatelističkim savezima republika i Pokrajine u vezi sa održavanjem redovne Skupštine UFSJ i uručivanjem povelje UFSJ drugu Titu i zabeleška sa sastanka održanog 10. maja 1979. godine.

Тужен сам редовном суду од стране руководства Хрватског филателистичког савеза за кривично дело клевете из чл. 92. став 2. и 3 КЗ СР Србије. Наиме, у уводнику двоброја 186/187 из 1980. г. објављена је између осталог и ова реченица: „Ставови руководства ХФС према УФСЈ пресудно су утицали да се припремљена златна повеља не уручи благовремено Председнику Титу, маја прошле године.” То је био предмет тужбе. О тој реченици су поводом тужбе изrekli своје оцене Издавачки савет и Редакциони одбор „Филателисте” и Јанез Лукач, председник УФСЈ, што је овде и објављено.

Према слову постојећег Статута УФСЈ, никакав орган УФСЈ не може да заседа ако нису присутни делегати свих републичких и Покрајинског филателистичког савеза. То значи да сви одржани састанци делегата УФСЈ у последњих три године, на која делегат ХФС уопште не долази, у ствари нису били никакви састанци званичног карактера и да на њима изречене оцене и ставови, ма колико јединствено дати, нису ставови и оцене УФСЈ. Таква је одредба Статута УФСЈ. То значи да и оцена коју сам пренео са таквих састанака и због чега сам тужен, такође није оцена УФСЈ, јер састанака УФСЈ, формално, по Статуту УФСЈ, није у протеклих три године ни било.

После три рочишта, на иницијативу судије I општинског суда у Београду, Д. Радошевића, као и на инсистирање Јанеза Лукача, сведока одбране, прихваћено је, на оваквој основи и тумачењу Статута УФСЈ, поравнање као мирно решење овог спора. Прихватио сам аргументе да је то у интересу превазилажења постојећег стања у УФСЈ и стварања услова за покретање нових, заједничких активности лишених оптерећења сумњи и оптуживања. Тужиоци су прихватили да не траже исприке, већ да одустају од тужбе уколико се, у суду заједнички сручен текст објашњења, објави у часопису „Филателиста”. Ево тог текста:

„У часопису „Филателиста” бр. 186/187 објављен је чланак у коме је Јован Рељин изнео: „Ставови руководства ХФС према УФСЈ пресудно су утицали да се припремљена златна повеља не уручи благовремено Председнику Титу, маја прошле године.” Ова одлука донета је маја месеца 1978. године на Скупштини УФСЈ у Брежицама. Обзиром да ово мишљење није основано нити представља став или докуменат ниједног органа УФСЈ то повлачим ово мишљење уз обавезу да ће се у будуће у часопису „Филателиста” објављивати само одлуке органа УФСЈ донете у складу са Статутом.”

Јован Рељин

AUTO PUTUJUĆE POŠTE 1949 — 1965

Војин Вишацки

Планом превоза поште за 1947/48 годину установљени су називи и бројеви амбулатних пошта. Овим планом пошта се превози железницом и паробродом. Развојем службе успостављају се и „Ауто путујуће поште“. Док су у 1949/50 години планом превоза аутом успостављене свега две линије „Осијек — Батина“ и „Сплит — Имотски“, током 1963/ 64 године имамо већ тридесет аутолинија. Током 1964/65 године број линија нагло се смањује да би се после 1965 године укинуле. Према плану превоза поште после 1965. године превоз железницом траје још неко време, док ауто поште више нису обухваћене овим превозом.

Поштанска служба у ауто поштама вршила се према посебним правилима, а за жигосање поштиљака употребљаван је посебан жиг према правилнику о поштанским жиговима.

Према овом правилнику, а по чл. 10 у називу жига места и дана ауто пошта означава се као полазно место назив управне поште и крајњег места релације. (на пример: ауто пошта Београд 2 — Лазаревац).

Облик овог жига је једнокружан са ознаком дана месеца и године као и код месних жигова.

Преглед ауто путујућих линија дајем у приложеној табели.

Ред. бр.	Назив ауто путујуће поште	Врста превоза	Број п. п.	Време саобраћаја и употреба жига а.п.п.
1.	Београд — Пожаревац — В. Плана	АПП	44	1962/63, 1963/64
2.	Београд Аранђеловац	АПП	47	1961/62, 62/63, 64/65
3.	Београд — Вршац Б. Црква	АПП	174	1963/64
4.	Београд — Зворник	АПП	201	1964/65
5.	Зрењанин — Радојево	Ауто-пр	192	1962/63, 1963/64
6.	Зрењанин — Београд	"		1963/64
7.	Панчево — Вршац — Б. Црква	АПП	174	1961/62, 1962/63
8.	Б. Црква — Београд	"	174	1964/65
9.	Сомбор — Бачки Грачац	Ауто-пр	171	1962/63, 1963/64
10.	Кикинда — Бала	АПП	180	1960/61, 61/62, 62/63, 63/64
11.	Кикинда — Бала	Ауто-пр	180	1962/63
12.	Кикинда — Београд	"	183	1963/64
13.	Нови Сад — Перлез	АПП	162	1960/61
14.	Нови Сад — Лалић	"	163	1960/61, 1961/62
15.	Нови Сад — Бач — Лалић	"	163	1962/63
16.	Нови Сад — Врбас — Надаљ	"	165	1960/61
17.	Нови Сад — Врбас — Сомбор	"	165	1961/62, 62/63, 63/64, 64/65
18.	Нови Сад — Сента — Суботица	"	156	1961/62, 62/63, 63/64, 64/65
19.	Нови Сад — Книћанин	Ауто-пр	162	1962/63
20.	Нови Сад — Зрењанин	"	162	1963/64
21.	Нови Сад — Бач — Р. Крстур	АПП	163	1963/64
22.	Нови Сад — Бач — Н. Село	"	163	1962/63, 63/64, 64/65
23.	Ниш — Пећ	"	48	1963/64
24.	Сарајево — Јајце	Ауто-пр	106	1962/63
25.	Скопље — Битола	"	62	1961/62, 1962/63
26.	Скопје — Гостивар	АПП	64	1963/64
27.	Скопје — Дебар	"	64	1964/65
28.	Титов Велес — Кочани	"	68	1961/62, 1962/63
29.	Љубљана — Јесенице	Ауто-пр	72	1962/63, 1963/64
30.	Љубљана — Кочевље	"	74	1963/64
31.	Љубљана — Лендава	"	84	1963/64
32.	Марибор — Чрна	"	82	1962/63, 1963/64
33.	Ново Место — Љубљана	Ауто-пр	76	1963/64
34.	Сежана — Бовец	"	96	1963/64
35.	Пула — Дивача	"	25	1963/64
36.	Ријека — Љубљана	"	90	1962/63, 63/64, 64/65

Ред. бр.	Назив ауто путујуће поште	Врста превоза	Број п. п.	Време сабораћаја и употребе жига а.п.п.
37.—	Ријека — Љубљана	АПП	90	1963/64, 1964/65
38.—	Загреб — Ријека	Ауто-пр	24	1962/63
39.—	Загреб — В. Трновитица	АПП	28	1962/63, 1963/64
40.—	Зрб. — Бан. Јаруга — Гарешница	Ауто-пр	210	1962/63
41.—	Загреб — Р. Слатина	АПП	211	1962/63
42.—	Загреб — Кутина	Ауто-пр	210	1963/64
43.—	Загреб Бурманец	АПП	211	1963/64, 1964/65
44.—	Загреб — Бјеловар	"	28	1964/65
45.—	Осијек — Батина	"	216	1949/50, 50/51, 61/62
46.—	Осијек — К. Виногради	"	216	1962/63, 63/64, 64/65
47.—	Осијек — Врпоље — Сл. Брод	"	217	1961/62, 62/63
48.—	Осијек — Сл. Шамац	"	217	1963/64
49.—	Осијек — Врпоље	"	217	1964/65
50.—	Вараждин — Тракошћан	Ауто-пр	236	1962/63, 1963/64
51.—	Вараждин — Копривница	"	26	1963/64
52.—	Сл. Пожега — Н. Капела	"	229	1962/63, 1963/64
53.—	Сисак — Топуско	"	232	1962/63, 1963/64
54.—	Сплит — Имотски	АПП	242	1949/50, 50/51, 51/52, 53/54
55.—	Карловац — Камање	"		1956/57, 58/59, 59/60, 60/61

Линије „Зрењанин — Београд“ и „Карловац — Камање“ саобраћале су без броја.

У колони врста превоза дајем тумачење скраћеница: Ауто-пр (Ауто-превоз) и АПП (Ауто путујућа пошта).

О НЕОБИЧНИМ НАЧИНИМА DOTURA POŠTANSKIH POŠILJKI

Milan V. Petković

Ljubavna poruka ili objava rata, uklesana u kamenu, ispisana čvorovima, utisnuta u vosak ili metal, ispisana na pergamentu ili običnom papiru, nije poruka ako nije uručena onome kome je namenjena. Zbog toga postoji pošta sa svojim kuririma, konjanicima, kočijama, automobilima, avionima, sa svojim markama, žigovima... Ali da li je to sve? Poruke stižu i na druge načine. Poruke uredno frankirane, sa svim nalepnicama, žigovima i ostalim što krase jedno pismo — ono koga kasnije filatelisti s ljubavlju čuvaju u prozirnim omotima, s ponosom pokazuju na izložbama ili, jednostavno, skupljaju i sastavljaju kolekciju samo za sebe.

O tim, neuobičajenim načinima dotura poštanskih pošiljki biće reči u ovom članku.

DOTUR POŠTANSKIH POŠILJKI U PERIODIMA KRIZA I ZA VREME RATOVA

Svesna svoje uloge posrednika u prenosu pošiljki, pošta je uvek nastojala da se prilagodi uslovima kako bi što bolje odgovorila svojoj obavezi. Tako je francuska pošta stavila na tešku probu svoje sposobnosti u toku rata 1870 — 1871. godine. Opsada Pariza, kao rezultat poraza Napoleona III kod Sedana u ratu sa Pruskom, pruža sjajne primere domišljenosti i uspehih i neuspehih pokušaja poštara da prenesu vesti iz Pariza i u Pariz. Rukovodstvo Pariske komune, koja je u međuvremenu uspostavljena u opsednutom gradu, dalo je punu inicijativu svim građanima u pogledu iznalaženja i uspostavljanja sigurne poštanske veze Pariza i unutrašnjosti zemlje. Prvi pokušaj, koji je ubrzo napušten zbog velikih troškova, sastojao se u tome da se u Parizu konstruišu, napune gasom i puste u atmosferu, baloni koji će nositi poštanske pošiljke i kaveze sa golubima-pismonošama iz Pariza u provincije, a otuda da se šalju poruke pomoću tih istih goluba-pismonoša. Sagrađeno je i pušteno ukupno 67 takvih balona. Prvi je nazvan „Gambetta“ u čast čuvenog generala Gambete. Pisma su pakovana u vreće a svako pismo je bilo uredno frankirano, snabdeveno žigovima i ostalim oznakama pošte. Pored toga, svako pismo je nosilo otisak posebnog dvokružnog žiga sa natpisom „République Française — Aéroliers — Dartois“ („Republika Francuska — Aerostati — Dartoa“). Pošiljaoci su još davali rukom oznaku „Par ballon monté“ (balonska pošta). Cena tih pisama se kreće od 1.800 do 30.000 FF. Pižonogrami — golubija pošta — su minijturni komadi papira ili mikro-snimaka koje su golubi donosili u Pariz u kapsulama pri-

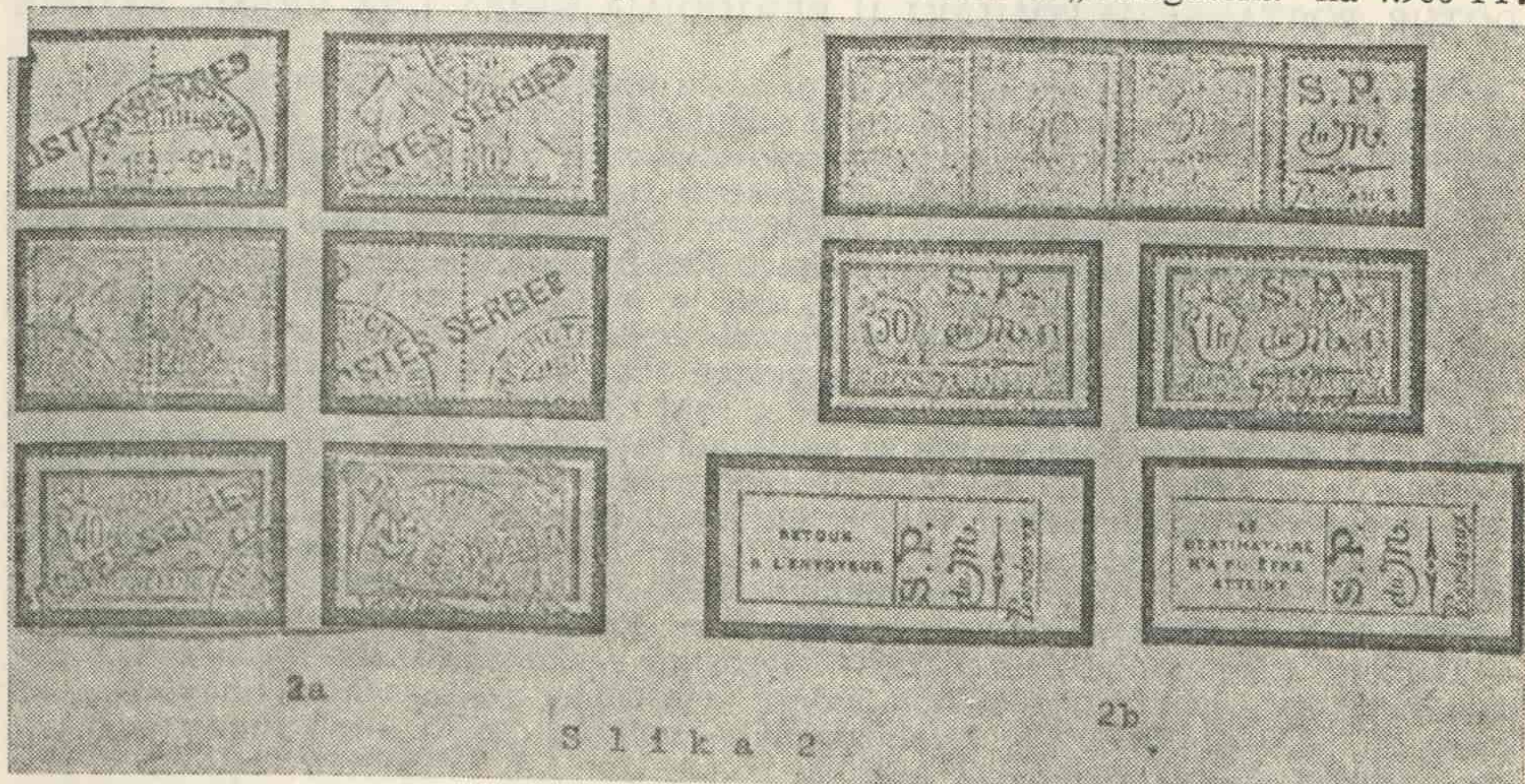
čvršćenim ispod repa ili na leđima. Mnoge od tih ptica su se izgubile, bile ubijene ili nestale tako da su pižonogrami iz tog perioda dosta retki.

Najčudniji pokušaj dotura pošte u opsednuti Pariz bio je svakako upotreba tzv. vodeničnih kugli „Boules de Moulins”. Naime, zamišljeno je da se pisma pakuju u olovne kugle (po 1.500 pisama u jednu), hermetički zatvorene i snabdevene perajama u obliku lopatica vodeničnog točka. Takva kugla, spuštена u Senu uzvodno od Pariza, trebalo je, uz pomoć vodene struje koja bi je pokretala, da dođe do Pariza, gde bi je, uz pomoć ogromnih pregradnih mreža, izvadili iz reke i predali poštarima radi distribucije pisama. Većina tih kugli se izgubila u mulju rečnog dna. Samo je mali broj došao do Pariza a samo nekoliko „ulovljeno” i sa njima postupljeno kako je i bilo predviđeno. Jedna od tih kugli se čuva u Muzeju pošta u Parizu a u spomen tog događaja, francuska pošta je emitovala jednu marku u vrednosti 1,70 FF na kojoj je slika vodenične kugle i šema putovanja iste od Bray-sur-Seine do Pariza (slika 1).

Slika 1

Šta reći o doturu pismonosnih pošiljaka, uglavnom pisama, za vreme Prvog svetskog rata? Najinteresantniji, ustvari jedinstven, slučaj u istoriji filatelije i pošte uopšte, je dogovor Francuske, Srbije i Crne Gore o transportu pisama srpskih ratnika i crnogorske vlade iz inostranstva u zemlju (vidi Katalog poštanskih maraka jugoslovenskih zemalja 1980, strana 141 — 143). Naime, početkom 1916. godine, srpska vlada na Krfu je otvorila svoju poštansku stanicu koja je, na osnovu sporazuma sa francuskom poštanskom upravom, upotrebljavala redovne francuske marke u tečaju i to marke iz redovnih izdanja 1900 — 1906. godine, serije „Semeuse” i „Merson” (katalog Yvert, odeljak „Marke izdate na teritorijama drugih država i na teritorijama pod jugoslovenskom vojnom upravom”, redni broj 1 — 14) sa pretisakom „Postes serbes” (slika 2a). Iste marke su date na upotrebu i crnogorskoj izbegličkoj vladi koja je imala sedište u Bordou čija je pošta koristila pretisak S.P. du M. — Bordeaux” (slika 2b). Na francuskom filatelističkom tržištu te marke se teško mogu naći. „Srpska” serija je kotirana na 2.500 FF a „crnogorska” na 4.900 FF.

2a

2b

Slika 2

Napomenimo da je crnogorska vlada koristila i niz nalepnica za pisma, od kojih su neke dosta retke. Sva ta pisma su isporučivana preko Crvenog krsta u Ženevi pa mnoga od njih nose žigove Ženeve ili čak i švajcarske marke dolepljivane zbog nedovoljne frankature. Doći u posed takvog pisma sada je toliko teško da na to skoro i ne treba pomišljati a cene su ljubiteljske.

Sa filatelističke tačke gledišta, interesantne su i poštanske ilustrovane karte, dopisnice i razglednice iz tog vremena. Naime, francuska poštanska uprava je u više navrata emitovala serije ili pojedine marke pod nazivom „Franchise militaire” (vojna tarifa). U prvo vreme, to su bile marke iz redovnih izdanja u tečaju (Sejačica, Mir) sa pretiskom „F.M.” ili „F”. Kasnije, počev od 1940. godine, štampaju se posebna izdanja „FM”. Te marke su nalepljivane na dopisnice, razglednice ili otvorena pisma, a u nedostatku istih, pošiljalac je sam dopisivao oznaku „FM”¹⁾ U privatnom dopisivanju među sobom, vojnici bivše jugoslovenske vojske su i kasnije stavljali oznaku „FM” koja je, vremenom, potisnuta oznakom „vojniki vojniku”. Pošiljalac ju je stavljao (ispisivao rukom) u gornjem desnom uglu razglednice ili omota, gde se obično nalepljuju marke. Iako to nije bila zvanična oznaka, niti je igde kao takva zabeležena, pisma su stizala na odredište, doduše, ponekad, sa oznakom „T”.

Drugi svetski rat, kao i svi ratovi pre njega, doneo je mnogo specifičnosti u svakom pogledu, karakterističnih za ratne prilike. To se odrazilo i na poštanske marke. Smena okupatora na pojedinim delovima naše teritorije mogla je da se uoči i na jednoj jedinoj marki²⁾, oslobođenje pojedinih krajeva takođe. Partizanske pošte, pa i poštanske marke³⁾, postojale su celo vreme rata i funkcionisale kao u mirnodopskim uslovima rada. Prvu partizansku poštu u oslobođenoj Foči organizovao je 1942. godine član Vrhovnog štaba NOV i POJ, drug Moša Pijade. Pošta je radila mesec i po dana a preko nje su slata pisma u Bosnu, Sandžak, Crnu Goru, Hercegovinu i Dalmaciju. Jedino je ta partizanska pošta upotrebljavala poštanske marke. To su bile marke redovnog izdanja Kraljevine Jugoslavije za 1939. i 1940. godinu preko kojih je NDH stavila svoj a, preko njega, pošta u Foči svoj pretisak. Pretisak je bio u obliku petokrake zvezde, ručno otisnut na svaku pojedinačnu marku. Uopšte, petokraka je bila prisutna na svim poštanskim pošiljkama, pretiscima, žigovima i probnim otiscima maraka. Pri tome nije bilo važno da li je pretisak crven ili crn — važan je bio simbol (slka 3). Međutim, pošta je dostavljala pošiljke i bez maraka. Krajem 1943. i početkom 1944. godine, borci i starešine II Udarnog korpusa NOV-e i naši borci na Visu preko savezničkih aviona koji su sletali na aerodrome Berane i Vis radi snabdevanja naših jedinica oružjem, hranom i opremom i preko posade partizanskog broda „Bakar” koji je saobraćao između naše

S l i k a 3

¹⁾ Vidi članak „Vojnopoštanski saobraćaj jugoslovenskih zemalja u svetskim ratovima”, Filatelista br. 176/78.

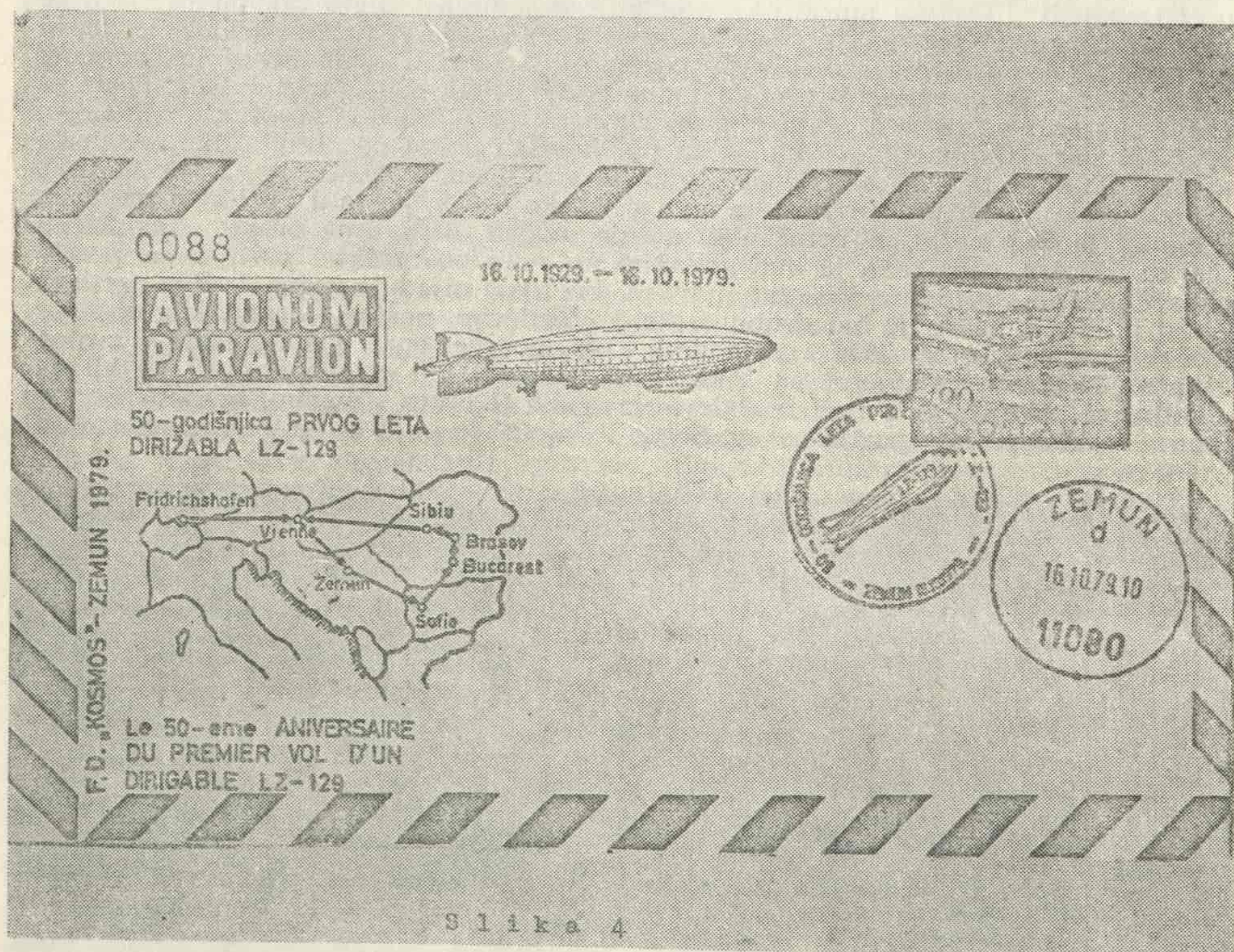
²⁾ Italijanske marke za okupaciono područje Crne Gore sa nemačkim pretiskom „Nationaler — Verwaltungsausschluss 10. XI. 1943”, Katalog poštanskih maraka jugoslovenskih zemalja 1980, str. 234 — 236.

³⁾ Prve poštanske marke sa pretiskom u obliku petokrake zvezde upotrebila je u toku 1942. godine partizanska pošta u oslobođenoj Foči (marke Kraljevine Jugoslavije koje su već bile pretisnute od strane uprave pošta Nezavisne države Hrvatske). Nije sačuvano mnogo primeraka tih maraka i pisama frankiranih i poništenih poštanskim žigom Foče iz razumljivih razloga. Cena im je ljubiteljska.

baze u Bariju i ostrva Vis, uspostavili su „svoju poštansku vezu” sa ranjenim drugovima u bazi u Bariju. Nema podataka da je vršeno frankiranje pisama. Bilo je, takođe, slučajeva da su borci i starešine Narodnooslobodilačke vojske, prilikom povlačenja iz pojedinih gradova oslobođene teritorije pisali pisma svojim i ostavljali ih na pošti. Neka od tih pisama su stizala na adrese.

NEOBIČNI DOGAĐAJI SA PISMIMA

Engleski poštari su 1974. godine, među neuručenim pošiljkama, našli četiri pisma koja je još u XVI veku poslao iz Čilea izvesni Ričard Houkins. Povodom toga, predstavnik ministarstva engleske pošte je izjavio da taj slučaj ne predstavlja pravilo jer 99% pisama biva isporučeno primaocima pre nego što protekne sto godina od dana slanja pisma. Poštanske pošiljke, ustvari, sve brže stižu na odredište i bivaju uručene primaocima. To je uslovljeno brzim napretkom tehnike i upotrebom modernih sredstava za prenos pismonosnih i drugih poštanskih pošiljki. Već 1911. godine, pilot Peke na avionu „Sommer” prenosi jednu vreću sa pismima između dva engleska garnizona u Indiji. Isti podvig izvodi 1913. godine francuski pilot, poručnik Ronin, prenoseći iz Valakublea u Pojak poštu namenjenu za Južnu Ameriku koja je u Pojaku ukrcana na brod za Rio de Žaneiro.

Slika 4

Prva transatlantska avionska pošta iz Amerike u Evropu trebalo je da bude preneti aprila 1919. godine. U znak sećanja na taj istorijski datum, guverner Nju Faundlenda je odobrio, a šef pošte iz Sent Džona naredio da se pusti u promet dve stotine poštanskih maraka sa pretiskom „Prva transatlantska vazдушna pošta aprila 1919” dok su na naličju svake od tih maraka štampani njegovi inicijali. Međutim, piloti, oficiri Hoker i Griv, su, zbog nepovoljnih meteoroloških prilika, poleteli tek 18. maja. Taj let se nije uspešno završio. Avion je sleteo na more, pisma su se pokvasila a kapetan jednog danskog teretnog broda koji se našao u blizini mesta havarije aviona sa svojim brodom, preuzeo je brigu oko pisama i pilota. Pošiljke su uručene primaocima, a marke na njima su postale prava filatelistička retkost, poznate pod imenom „Hokerove marke”.

Prvi uspešan let sa poštom u avionu iz SAD u Evropu, izveden je tek 1929. godine iz Nju Jorka za Pariz a izveli su ga francuski piloti Asolan, Lafevr i Loti na avionu „L'oiseau canari”. Te iste godine, 16. oktobra- uspešno je izvršen let i prenesena vazдушna pošta na drugom kraju Evrope. Naime, dirizabl LZ-127, poletevši iz Fridrihshafena, izvršio je let sa usputnim sletanjem ili izbacivanjem pošte na liniji Fridrihshafen — Beč — Zemun — Sofija — Bukurešt — Brašov — Sibiu — Beč. Prošavši iznad Zemuna, izbacio je vreću sa pismima. U spomen tog događaja, FD „Kosmos” iz Zemuna je, povodom pedesetogodišnjice leta, izdalo spomen koverat i upotrebilo prigodan žig vrlo ukusnog rešenja (slika 4). Šteta što je tekst pun grešaka⁴⁾ jer je time u mnogome umanjena lepota koverta i žiga.

POŠTANSKO BURE I OSTRVO KONZERVA

Najjužnije ostrvo arhipelaga Galapagos, koji pripada južnoameričkoj državi Ekvador, zove se Floreana. U nekim atlasima ono nosi naziv Čarls, prema engleskom kralju Čarlsu II a u nekim Santa Marija po istoimenoj karaveli Kristifora Kolumba. Ime Floreana, ostrvo je dobilo prema imenu predsednika Ekvadora Huanu Hoseu Floresu. To je ostrvo vulkanskog porekla, malo, neugledno i siromašno. Ipak, postalo je čuveno po jednom običnom buretu u kome se čuvala kitova mast. U zalivu crne vulkanske plaže ostrva nalazi se najčuvenije bure na svetu u kome se čuvaju — pisma. Od 1793. godine ono je istovremeno i poštanski ured i poštansko sanduče i poštar za mornare jedrenjaka koji tu prolaze. Nekada su se u zalivu Floreane, nazvanom poštanski, obavezno sidrili kitolovci, oni koji su plovili na jug radi lova i oni koji su se vraćali na sever u matične luke. Postao je običaj da brodovi koji odlaze u lov, ostavljaju u bure, postavljeno u zalivu, poštu namenjenu porodicama mornara i brodovlasnika. Nosili su je kitolovci koji su se vraćali kući. Neki mornar je izrezao pečat sa natpisom „Galapagos barrel mail” čiji je otisak počeo da se pojavljuje redovno na pismima koja su ostavljana u buretu. Tako je rođena, besplatna, mornarska pošta koju su postepeno prihvatile SAD, Ekvador i Panama, a kasnije, i sve ostale zemlje u svetu. Tradiciju kitolovaca nastavili su jedrenjaci koji povremeno pristaju u Poštanski zaliv. O buretu se stara i vodi brigu o pismima porodica Wittmer koja je jedna od retkih koja stalno živi na ostrvu. Koverat „Galapagos barrel mail” je vrlo atraktivan i mnogi filatelisti ga uvršćuju u svoje zbirke (slika 5).

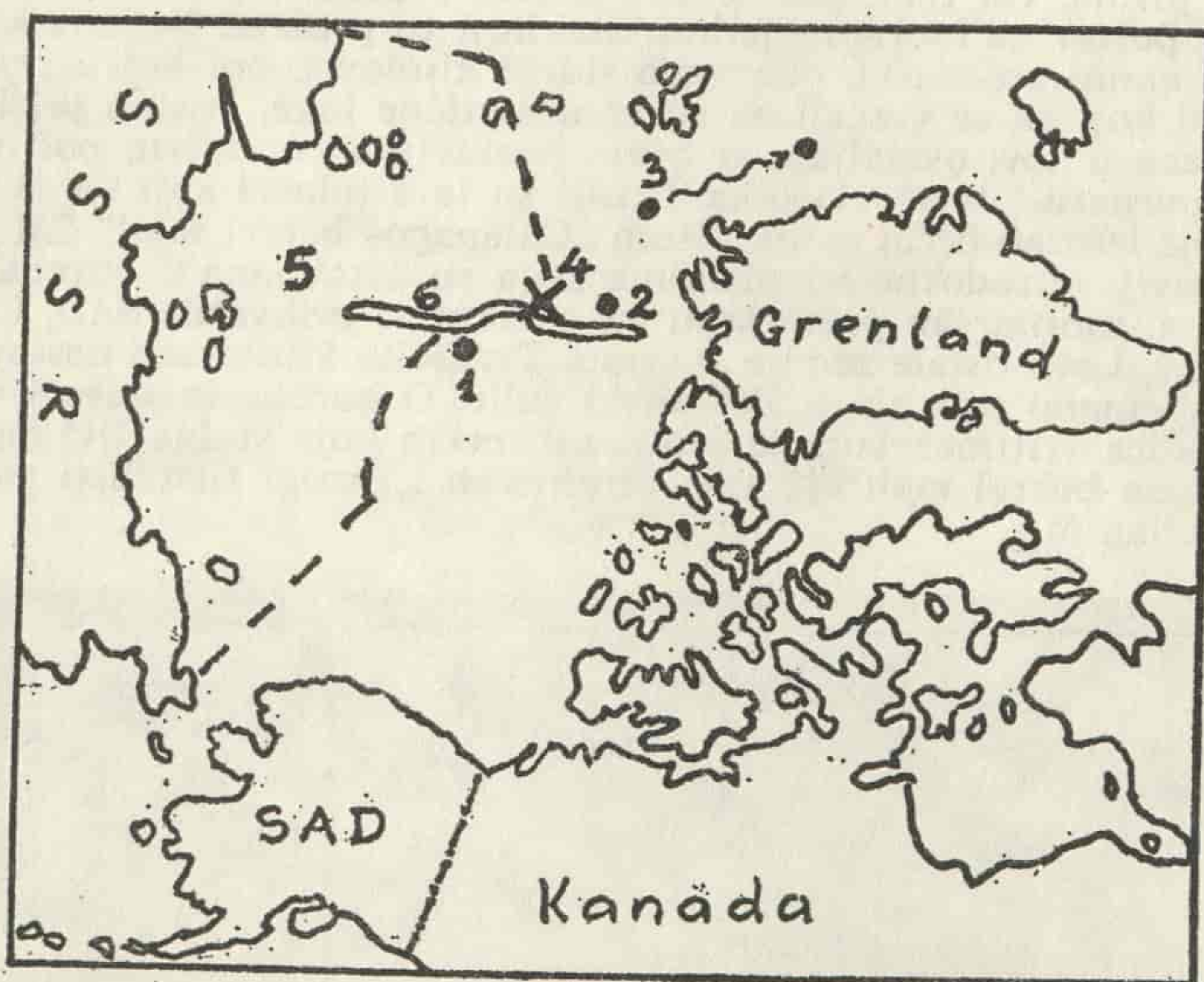
⁴⁾ Tačan tekst treba da glasi „Le 50ème anniversaire du premier vol du dirigeable LZ-127”.

A šta reći o ostrvu Konzerva? Malo, koralno ostrvo u Pacifiku, u Polineziji, oko 1.000 km južno od ostrva Pitkern, dobilo je ime po konzervi (hermetički zatvorenoj metalnoj kutiji za pisma) kojom je dopremana i otpremana pošta na ostrvo i sa njega. Naime, kao i svako ostrvo tog tipa, i ovo je okruženo koralnim grebenima koji onemogućavaju pristajanje čak i manjih brodova. Zbog toga je uveden običaj da poštu stavljen u konzervu, sa broda na ostrvo prenosi plivač a tamo uzima drugu, pisma za otpremu, i plivanjem je donosi na brod. Takav način prenošenja pisma je posle II svetskog rata ukinut.

POŠTA PLOVEĆIH POLARNIH STANICA

Za razliku od Antartika, gde su uspostavljene kopnene, stalne naučne laboratorije, stanice, baze, pa čak i luke sa svim postrojenjima neophodnim za normalan život i rad, uključujući tu i poštanski saobraćaj i redovna izdanja maraka⁵⁾, Arktik je, do pre nekoliko godina, u tom pogledu, bio zapostavljen.

Ploveće polarne baze (kraj 1979.)

Legenda:

- 1 - stanica „LOREX 79“
- 2 - baza-satelit „LOREX“
- 3 - stanica „FRAM-1“ sa pravcem plovidbe i novom pozicijom
- 4 - tačka „X“ - severni pol
- 5 - crticama označen prostor sovjetskih plovećih stanica
- 6 - podvodni greben Lomonosov

S l i k a 6

⁵⁾ Francuska izdaje svake godine redovne i prigodne poštanske marke pod nazivom „Antarctique et pays australes“, Australija pod nazivom „Antarctic territory“ i tako dalje.

Interesovanje filatelista za to područje počelo je sa pojavom prvih maraka na temu — Polarne ploveće stanice — negde 1965. godine. Zašto ploveće stanice? To postaje odmah jasno ako se baci pogled na kartu tog dela zemljine kugle (slika 6). To je ogromno prostranstvo u severnom ledenom krugu, Severni ledeni okean, najvećim delom godine prekriveno kompaktnom korom leda. S vremena na vreme se od te mase otkine ogroman komad leda koji jedno vreme pluta morima spuštajući se čak južno od Grenlanda, a na nekim od njih se instaliraju naučne stanice sa ljudskom posadom koje vrše razna naučna ispitivanja leda, atmosfere, kretanja morskih struja i slično. To su, uglavnom, sovjetske, američke i kanadske ekipe naučnika, ponekad, ojačane pojedincima iz drugih zemalja. Te stanice nemaju stalno mesto i postoje samo izvesno vreme (dok se podloga na kojoj su ne otopi ili postane opasna za dalji bezbedan opstanak ekipe). Njihovi članovi, prirodno, pišu pisma, službena i privatna i dostavljaju ih „poštom“ na odredište. Ulogu pošte igraju morske struje, avioni za snabdevanje, brodovi, pseće zaprege, smučari... Svako pismo je uredno frankirano i žigosano žigom polarne stanice te predstavlja kompletan filatelistički objekat. Sovjetske stanice imaju naziv „Drejfujušćaja stan-cija“ i redni broj stanice (u zapadnoj filatelističkoj literaturi označavaju ih sa „P.N“ — Pôle Nord) a američke i kanadske stanice dobijaju ime uz koje se dodaje godina osnivanja. na primer — stanica „Lorex — 79“. Svako pismo poslato sa ploveće stanice je kuriozitet svoje vrste i nema ili bar do sada nije bilo, dva ista ko-verta, omota ili dopisnice iz prostog razloga što se na svakom od njih upisuje geo-grafska širina i dužina.

To polje filatelističke delatnosti, još dovoljno neistraženo, pruža ogromne mogućnosti pristalicama tematske filatelije za rad, sastavljanje kolekcija, istraži-vanje i produbljivanje istraženog.

LITERATURA:

- Le Monde des philatelistes, brojevi 327, 328 i 329,
- Katalog poštanskih maraka „Cérès — France 1980“,
- Milan V. Petković: Vojnopoštanski saobraćaj jugoslovenskih zemalja u svetskim ratovima, „Fila-telista“ broj 176/78,
- materijali i dokumentacija Poštanskog muzeja u Parizu,
- Komsomolskaja pravda od 1. 06. 1979. godine.

POLICIJSKA TEMATIKA NA POŠTANSKIM MARKAMA

Ivan Jakič

U tematskoj filateliji policijska tematika predstavlja jednu od manje poznatih oblasti. Na ovu temu, suprotno očekivanju, štampan je srazmerno veliki broj maraka. Mnoge zemlje u svetu štapale su marke povodom 50-godišnjice međunarodne policijske organizacije (Interpol), mnogo maraka sa policijskom tematikom štampano je povodom jubilarnih godišnjica osnivanja snaga bezbed-nosti u pojedinim zemljama, a mnoge zemlje u okviru međunarodne akcije za preventivu i bezbednost deteta u putnom saobraćaju redovno štapaju marke sa motivima i simbolima iz ove oblasti.

U svetu je do sada štampano ukupno 413 maraka koje možemo svrstati u temu „policijska na markama“ (99 maraka povodom godišnjice Interpola, čak 150 maraka iz oblasti bezbednosti u saobraćaju).

GODIŠNJICA INTERPOLA

1973. godine, povodom 50-godišnjice osnivanja Interpola, štapale su marke sledeće zemlje: Austrija (1 marka), Brunei (2), Burundi (5), Centralnoafrička Re-publika (1), Čile (2), Formoza (3), Kipar (1), Dahomej (2), Kenija—Tanzanija—Ugan-da (5), Egipat (1), Etiopija (3), Filipini (2), Gabon (1), Gana (4), Indija (1), In-donezija (2), Iran (1), Irak (2), Južni Vijetnam (3), Južna Koreja (1), Kmerska Republika (3), Kuvait (3), Laos (3), Libija (3), Malezija (2), Mali (1), Maurita-nija (1), Maroko (1), Nepal (1), Niger (1), Salvador (2), Saudi Arabija (2), Sene-gal (1), SR Nemačka (1), Sudan (3), Surinam (2), Švajcarska (1), Tajland (1), Togo (2), Tunis (1) i Zaire (2). Na markama se nalazi ili grb Interpola ili palata ove međunarodne policijske organizacije, sa sedištem u Parizu.

Turska je 1955. godine štapala četiri marke povodom održavanja konfe-rencije Interpola u Istanbulu; Iran je jednu marku povodom održavanja 37. skupštine Interpola (1968. godine); Nikaragua (1972. godine) seriju od 12 maraka

u čast Interpola (junaci detektivskih romana); Monako (1974. godine) 1 marku povodom 60-godišnjice I. policijskog Kongresa i povodom 50-godišnjice Interpola; Tunis (1978. godine) 1 marku povodom održavanja 6. regionalne konferencije Interpola za Afriku.

GODIŠNJICE OSNIVANJA SNAGA BEZBEDNOSTI

Neke zemlje obeležile su osnivanje službe bezbednosti na njihovoj teritoriji štampanjem serije maraka:

Albanija 1960. godine — 15-godišnjica narodne milicije (2 marke).

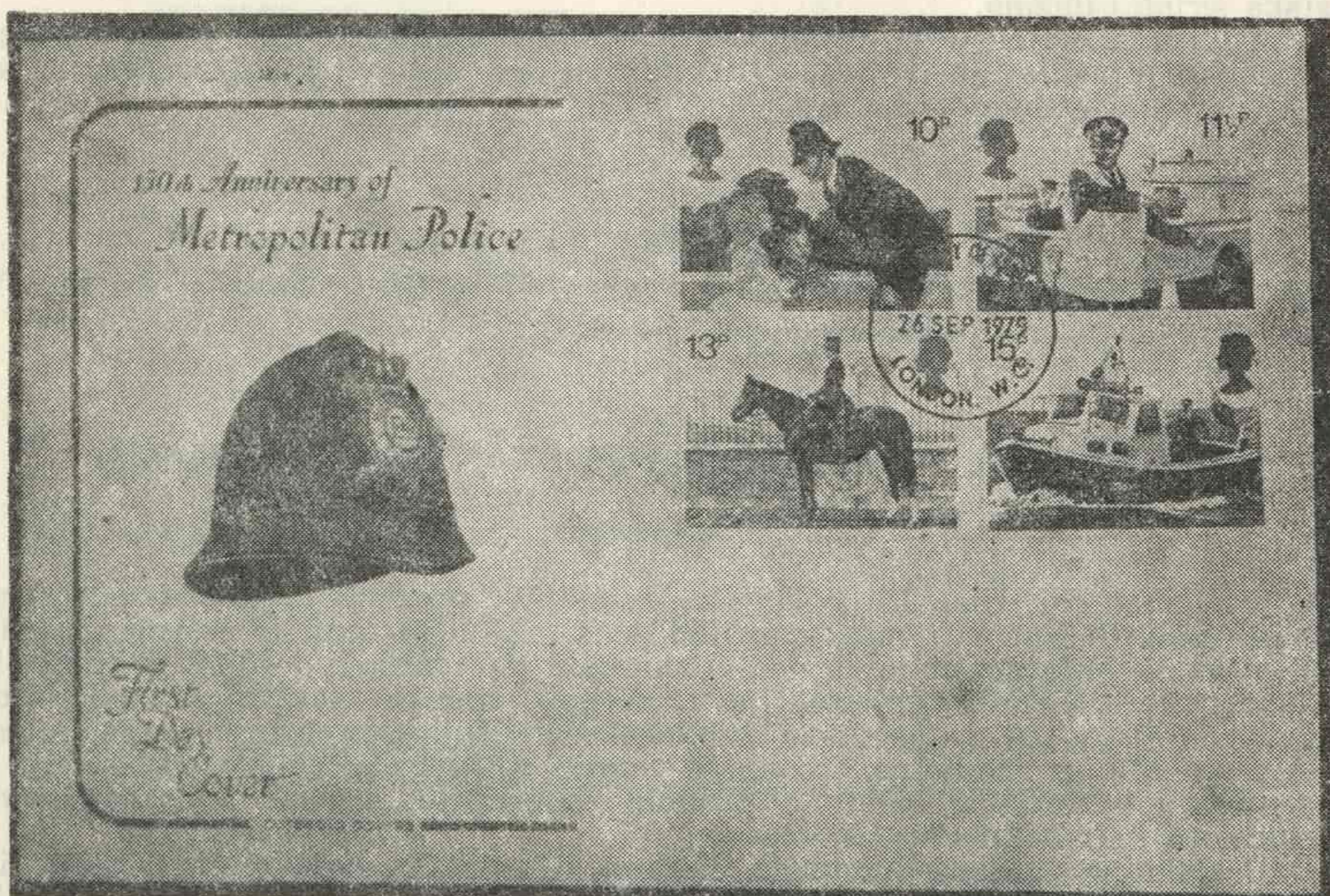
Albanija 1963. godine — 20-godišnjica Službe bezbednosti Albanije (2 marke).

Albanija 1973. godine — 30-godišnjica državne policije — 2 marke (lik policajca odnosno privođenje zatvorenika).

Argentina 1973. godine — 1 marka povodom 150-godišnjice savezne policije.

Bermudi 1979. godine — 4 marke povodom 100-godišnjice policije (policajac, policajka, policijska vozila, bezbednost saobraćaja).

Bolivija 1976. godine — 1 marka povodom 150-godišnjice policije (policajac sa psom)

Brunei 1971. godine — 50-godišnjica kraljevske policije — 3 marke (policajac, oficir, saobraćajac)

Čile 1977. godine — 50-godišnjica policije (4 marke)

Finska 1966. godine — 150-godišnjica policije — 1 marka (slika policijskog znaka)

Francuska 1976. godine — 1 marka (10-godišnjica nacionalne policije)

Gambija 1979. godine — 1 marka (slika policajca na motobiciklu) u seriji maraka štampanih povodom 14-godišnjice osamostaljivanja Gambije

Guernsi 1980. godine — 3 marke povodom 60-godišnjice policije

Gibraltar 1980. godine — 4 marke povodom 100-godišnjice policije

Italija 1964. godine — 150-godišnjica karabinjera — 2 marke

Jamajka 1967. godine — 100-godišnjica policije — 3 marke (slike stražara)

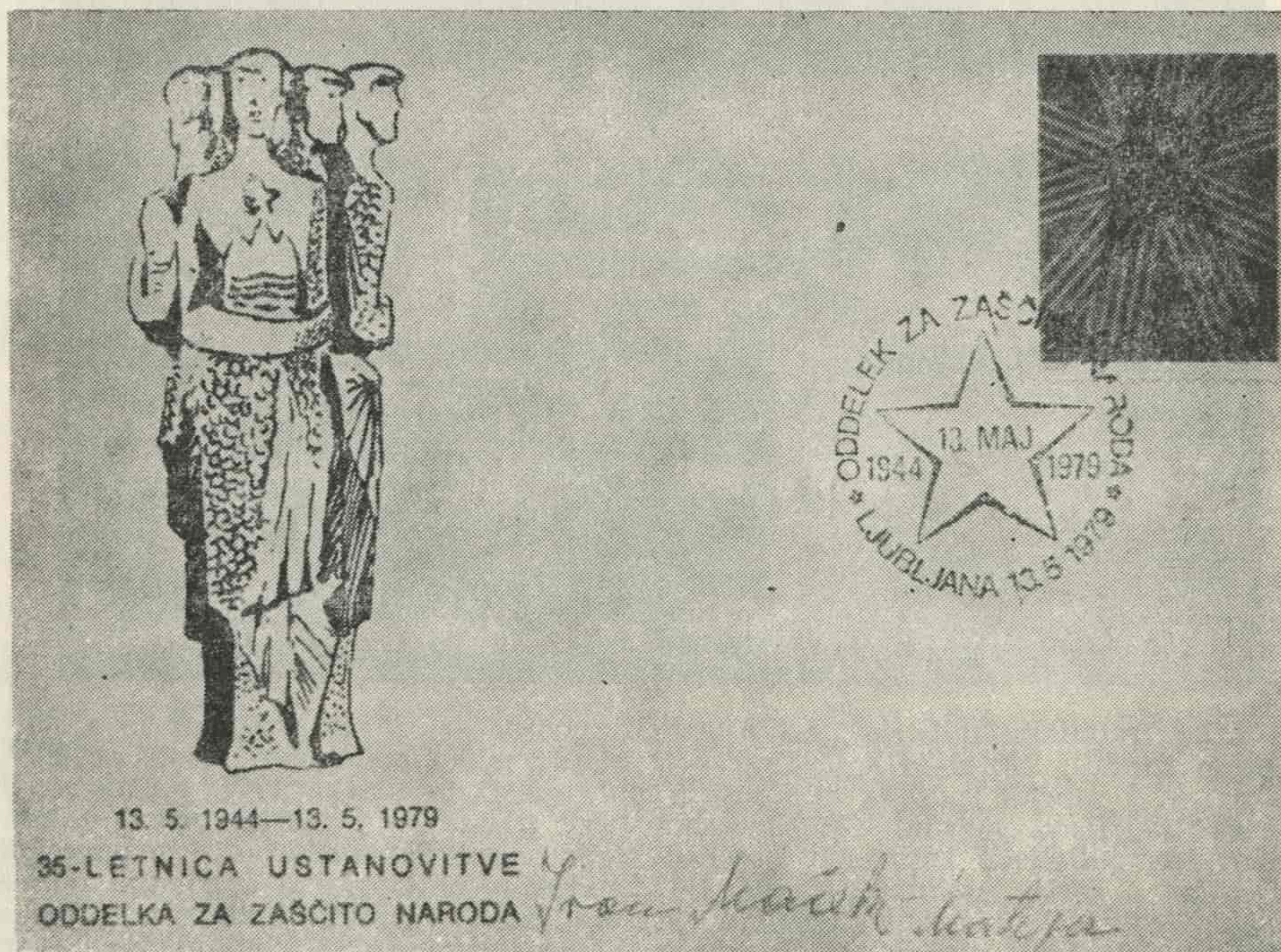
Luksemburg 1980. godine — 50-godišnjica državne policije (1 marka)

Malavi 1971. godine — 50-godišnjica policije, 1 marka (slika dirigenta policijskog orkestra limene muzike)

Mongolija 1971. godine — 50-godišnjica narodne milicije (2 marke)

Mađarska 1967. godine — 10-godišnjica radničke milicije (1 marka)
 Nemačka Demokratska republika 1970. godine — 25-godišnjica narodne milicije — 5 maraka (slike motorizovane patrole, policajke, patrolnog vozila, saobraćajca i rečne milicije); NDR 1973. godine — 2 marke povodom 20-godišnjice radničke milicije
 Papua Nova Gvineja 1978. godine — 5 maraka (istorija kraljevske policije)
 Poljska 1974. godine — 30-godišnjica narodne milicije (1 marka)
 Sovjetski Savez 1967. godine — 50-godišnjica sovjetske milicije (1 marka); SSSR 1972. godine — 1 marka povodom 55-godišnjice sovjetske milicije
 Svaziland 1977. godine — 4 marke povodom 50-godišnjice policijske škole u Matsapi
 Velika Britanija 1980. godine — 150-godišnjica policije — 4 marke)
 DR Jemen 1972. godine — 1 marka.

Šta je Jugoslavija učinila na tom planu? Iako Zajednica JPPT na „policij-sku“ tematiku nije štampala ni jednu marku, u našu zbirku ipak možemo uključiti spomen-koverat sa prigodnim žigom od 13. maja 1979. godine — u izdanju Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove SR Slovenije i Filatelistične zveze Slovenije povodom 35-godišnjice osnivanja odeljenja za zaštitu naroda — OZNA (Naredbu o osnivanju jugoslovenskih snaga bezbednosti potpisao je maršal Tito 13. 5. 1944. godine u Drvaru).

DAN POLICIJE

Mnoge zemlje u svetu štampaju povodom „dana policije“ (datum osnivanja snaga bezbednosti) prigodne marke sa policijskom tematikom. Do sada su ovakve marke štampale: Alžir 1975. godine — 1 marku; Argentina 1965. godine — 1 marka; Egipat 1972. i 1977. godine po 1 marku; Iran — 4 marke (1968. i 1976. godine); Irak 1976. godine — 2 marke; Irak 1979. godine 3 marke; Italija 1935. godine — 4 marke; Izrael — 3 marke 1977. godine (nacionalna policija); Južni Jemen — 1 marka 1970. godine; Kolumbija 1976. godine — 1 marka (slika policajca sa psom), godinu dana kasnije istu marku sa pretiskom nove vrednosti; DR Jemen — 2 marke 1972. godine.

OSTALE MARKE SA POLICIJSKOM TEMATIKOM

1971. godine Abu Dhabi štampano je u čast „šejkovih odbrambenih snaga” 4 marke (na 3 marke nalaze se policijski motivi: motorizovana patrola, patrolni čamac, oklopno policijsko vozilo); u albanskoj seriji „garda bezbednosti” štampana je 1974. godine marka sa likom policajca; Angvila (1967. godine) — u seriji od 15 maraka štampana je i marka sa slikom policijske stanice; Barbados je 1976. godine štampano 4 marke posvećene istorijatu pristanišne policije; marke sa policijskom tematikom štampani su i: Barbuda 1978. godine — 1 marka (slika policijskog orkestra); Bočvana 1961. godine — 1 marka u seriji (lik policajca na kamili); Britanski Honduras 1971. godine — 1 marka (slika policijske komande); ČSSR 1951. godine — 1 marka (fabrička milicija); Kamerun 1966. godine — 1 marka; Kanada 1935. godine — 5 maraka (kraljevska policija na konjima); Kanada 1973. godine — 4 marke (kraljevska policija na konjima, policajac, spektrograf, komesar Frenč); Fidji 1938. godine — 1 marka od 1 funte u seriji (policijski trubač) — ista marka štampana je i 1954. godine; Gambija 1979. godine — 1 marka (policajac na motociklu); Gold Coast 1948. godine — 1 marka (planiński stražar); Gvatemala 1935. godine (policijska komanda — 1 marka); Gvatemala 1937. godine — 1 marka (lik policajca), Gvatemala 1943. godine — 1 marka (komanda nacionalne policije); Italija 1954. godine — 2 marke povodom održavanja Međunarodnog kongresa policije u Rimu; Severna Koreja 1970. godine —

2 marke (radnička milicija); Latvija 1932. godine — 5 maraka (doprinos policijskom fondu); Libija 1973. godine — 2 marke (slika policajca); Nemačka 1939. godine — 1 marka (parada poštanskih policajaca), Nemačka 1944. godine — 1 marka (policijska parada), SR Nemačka 1956. godine — 1 marka povodom Međunarodne policijske izložbe u Essenu; Mađarska 1955. godine — 1 marka (lik policajca) u seriji „radnici”; Papua 1932. godine — 1 marka u seriji (lik domoroca-policajca); Papua Nova Gvineja 1952. godine — 1 marka (policajac); Papua Nova Gvineja 1961. godine — 1 marka (saobraćajac); Peru 1976. godine — 1 marka (slika policijske medalje); Sirija 1978. godine — 1 marka povodom održavanja 6. policijske konferencije; Katar 1969. godine — 1 marka u seriji „snage bezbednosti”; Sovjetski Savez 1964. godine — 1 marka (milicija — bezbednost naroda); Solomonska ostrva 1939. i 1956. godine — po 1 marka (lik policajca); Sudan 1951. godine — 1 marka (lik policajca); Švedska 1975. godine — 1 marka u seriji „u službi naroda” (slika policajca); Turska 1935. godine — 1 marka (lik policajke) u seriji štampanoj povodom održavanja 12. kongresa Međunarodnog saveza žena u Istambul; Urugvaj 1971. godine — 2 marke u čast junaka policije; Velika Britanija 1976. godine — 1 marka u seriji štampanoj povodom 100-godišnjice pronalaska telefona (policajac razgovara telefonom); SAD 1968. godine — 1 marka (policajac i dete). Priključuju se i marke sa slikama žandara (Austrija 1974. godine — 1 marka; Argentina 1968. godine — 1 marka; Čad 1965. godine — 1 marka; Katanga 1962. godine — 3 marke; Francuska 1968. godine — 1 marka).

BEZBEDNOST SAOBRAĆAJA

U zbirku „Policija na markama” spadaju i marke štampane povodom međunarodnog dana bezbednosti saobraćaja. Naime jedan od osnovnih zadataka uniformisane policije predstavlja i preventivna delatnost u saobraćaju. Marke na ovu temu nabrojaću prema godinama štampanja:

- 1948. godine — Argentina (1 marka)
- 1953. godine — SR Nemačka (1 marka)
- 1957. godine — Italija (1. marka)
- 1962. godine — Holandska Nova Gvineja (2 marke)
- 1964. godine — Mađarska (3 marke), Novi Zeland (1 marka)
- 1965. godine — SAD (1 marka), Formoza (2 marke)
- 1966. godine) — Kanada (1 marka), NDR (4), Egipat (1), Kuvait (2), Sirija (1), Arapska Republika Jemen (2)
- 1967. godine — Japan (1), Kuvait (2), Katar (4)
- 1968. godine — Argentina (1), Kuvait (3)
- 1969. godine — NDR (4), Japan (1), Kuvait (2), Poljska (3)
- 1970. godine — Kuba (2), Danska (1), Kuvait (2), Luksemburg (1)
- 1971. godine — Austrija (1), SR Nemačka (2 serije po 4 marke i 1 marka u seriji „preventiva”), Irak (2), Siera Leone (2), Švedska (2), Sirija (3)
- 1972. godine — Belgija (1), Brazil (1), Irak (2), SSSR (1)
- 1973. godine — Holandski Antili (3), Tunis (1), Udruženi Arapski Emirati (3)
- 1974. godine — Bahrein (2), Čile (1), Gana (5)
- 1975. godine — Centralnoafrička republika (5), NDR (5), Katar (4), Rumunija (1), Tunis (1)
- 1976. godine — Španija (3)
- 1977. godine — Danska (1), Jordan (3), Nova Kaledonija (1), Poljska (1), DR Jemen ((5)
- 1978. godine — Boputosvana 4), ČSSR (1), Tanzanija (4), Turska (6+2 marke, ukupno 8)
- 1979. godine — Finska (1), SR Nemačka (1), SSSR (3)
- 1980. godine — Maroko (2), Nova Kaledonija (1).

EVROPSKE ORHIDEJE NA MARKAMA

Stjepan Malčić

Posmatrajući po izlozima prodavnica cveća ili staklenicima botaničkih vrtova skupocene baštovanske hibride orhideja koje zadivljuju gledaoca svojom lepotom, bizarnim izgledom, bojama ili mirisom, često zaboravljamo ono što smo nekad verovatno saznali o orhidejama u školi. Orhideje su naime jedna od najvećih biljnih porodica. Oko 1000 njenih rodova sa oko 25000 vrsta rasprostranjeno je po čitavom svetu sa izuzetkom polarnih oblasti. Tako i u Evropi nalazimo priličan broj rodova i vrsta orhideja. Konkretno (podrazumevajući pod Evropom i severnoafričku obalu Sredozemnog mora) u ovoj oblasti nalazimo 35 rodova sa oko 140 vrsta. Od toga u našoj užoj sredini, u SR Srbiji, ima oko 22 roda sa oko 53 vrste.

Za razliku od mnogih tropskih orhideja i baštovanskih hibrida, naše evropske orhideje su mnogo skromnije po veličini. Cvetovi su im naime obično dosta sitni. Razlika postoji i po načinu života: tropske orhideje su većinom epifite koje rastu u krunama drveća i uzimaju glavni deo potrebne hrane iz vlažnog vazduha. Naše evropske orhideje su, slične našim ostalim biljkama, ukorenjene u zemlji. Ipak i evropske orhideje su retke biljke i većina od nas verovatno nije imala priliku da vidi bilo koju od njih u cvetu. One su stoga u većini zemalja zakonom zaštićene i ne smeju se brati.

S obzirom na veliku popularnost i lepotu, orhideje su postale čest motiv na markama, posebno tropskih zemalja u kojima uspevaju najlepše vrste. Međutim i evropske zemlje su izdale dosta maraka sa motivima orhideja i to tako kultivisanih tropskih vrsta, tako i skromnih domaćih orhideja. U ovom pregledu obradićemo samo orhideje koje uspevaju u našim klimatskim uslovima.

Orhideje se prema botaničkoj sistematici dele u dve podvrste: relativno malu podvrstu Diandrea (sa dva prašnika) i veliku podporodicu sa jednim prašnikom — Monandrae. U prvu grupu spadaju (sa oko 100 vrsta) samo 4 roda, ugl.

vrste papučica — *Cypripedium* i *Paphiopedilum*. One se javljaju u Evropi, Aziji i Sev. Americi, a naziv su dobile jer im deo cveta (tzv. usna) ima oblik papučice. Sve ostale orhideje spadaju u drugu ogromnu podporodicu koja se sa svoje strane deli u više odeljaka, pododeljaka i grupa. Za naše svrhe međutim, nema značaja da se upoznajemo sa tim detaljima botaničke sistematike.

Od pomenute male podporodice papučica u Evropi se javlja samo rod *Cypripedium* i to vrste *C. calceolus* L. — Gospina papučica. To je višegodišnja biljka visoka do 50. cm, sa pojedinačnim upadljivim cvetovima veličine do 10 cm. crveno-mrke boje sa žutom papučicom. Može se naći u srednjoj i severnoj Evropi do Skandinavije, Maloj Aziji i Sibiru. Ova vrsta je dosta često prikazivana na markama: Švajcarska (1943) 20+5 c (Yv. br. 390), D.R. Nemačka (1957) 20 pf (Yv. br. 288), Poljska (1957) 60 gr (Yv. br. 907), Bugarska (1960) 60 st. (Yv. br. 1022), S.R. Nemačka (1963) 15 pf (Yv. br. 265), Rumunija (1972) 2.90 L (Yv. br. 2687) i najzad Ekvatorijalna Gvineja (1974) i P (Yv. br. 49).

Rod *Ophrys* — pčelice su takođe višegodišnje biljke sa dve loptaste ili jajaste krtole. Malobrojni cvetovi se javljaju u vidu rastresitih klasova i slični su insektima. Oko 30 vrsta ovog roda rašireno je po Evropi, zapadnoj Aziji i severnoj Africi. U našim krojevima (SR Srbija) javlja se 5 vrsta.

Na markama su dosad prikazane sledeće vrste ovog roda:

O. fusca Link. — biljka visoka do 30 cm sa zeleno-mrko-žutim cvetovima. Dolazi u oblasti Sredozemlja. Prikazana je na marki Maroka (1965) 0.40 Dh (Yv. br. 495).

O. fuciflora (Crantz.) Moench. — pčelica, biljka visoka do 50 cm. sa obično 5 — 8 dosta krupnih cvetova ružičasto-mrke boje. Može se naći u srednjoj i južnoj Evropi. Kod nas je ima na Fruškoj Gori. Prikazana je na markama Lihtenštajna (1970) 30 c (Yv. br. 472), Mađarske (1961) 1.70 Ft (Yv. br. 1441 i 1445) i Luksemburga (1976) 12+1 fr (Yv. br. 889).

O. speculum Link. — biljka visoka do 30 cm, usna trodelna sa velikim plavim sjajnim središtem sličnim ogledalu (*speculum* — ogledalo) oivičeno mrkim somotastim okvirom. Dolazi u Sredozemlju. Prikazana je na marki Maroka (1965) 0.25 Dd (Yv. br. 494).

O. tenthredinifera Willd. — biljka visoka do 40 cm, cvetovi ružičasti sa žutom do mrkom usnom. Uspeva u Sredozemlju. Prikazana na marki Maroka (1965) 0.60 Dh (Yv. br. 496).

O. apifera Huds. — pčelica, biljka visoka oko 50 cm. Cvetovi obično ružičasti sa dlakavom mrkom usnom koja u središtu ima varijabilni žuti crtež. Uspeva po celoj Evropi i Sredozemlju. U Srbiji je nađena na više mesta.

Prikazana je na marki Luksemburga (1975) 15+7 Fr (Yv. br. 868).

O. sphegodes Miller — šarenbubac, biljka visine do 45 cm. Cvetovi zelenkasti sa mrko-ljubičastom usnom i plavičastim crtežom nalik na slovo H ili X. Uspeva u srednjoj i južnoj Evropi. U Srbiji je nađeno više varijeteta.

Prikazana je na marki Luksemburga (1977) 12+1 Fr (Yv. br. 910).

O. insectifera L. — Biljka visoka do 50 cm. Tri cvetna listića zelena a ostali su sa usnom koja je somotasta tamnomrka sa plavim središtem vrlo nalik na nekog insekta. Javlja se sve od srednje Skandinavije do Mediterana. U Srbiji dosad nije nađena.

Prikazana je na marki Luksemburga (1975) 1+0.25 Fr. (Yv. br. 864).

Rod *Orchis* — kaćuni, po kome je i porodica dobila ime, obuhvata takođe višegodišnje biljke sa obično po dve okrugle ili jajaste krtole (grč. *orchis* — jaje). Cvetovi se javljaju u klasovima. Cvetni listići su većinom savijeni tako da liče na kacigu. Usna najčešće trodelna. U Evropi ima preko 20 vrsta, od toga 13 i kod nas u Srbiji.

O. laxiflora Lam. — kaćunak veliki, dostiže do 60 cm. Klas sa rastresitim crvenim cvetovima. Javlja se po celoj Evropi i severnoj Africi. Ima je i kod nas u Srbiji.

Prikazana je na markama Džersija (1972) 7½ p (Yv. br. 57). i Izraela (1970) 12 a (Yv. br. 407).

O. militaris L. — kaćun, biljka visoka do 50 cm. Cvetovi u gustom klasu, ružičasti u vidu kacige. Usna tamnija i pegava. Dolazi po srednjoj i jugoistočnoj Evropi sve do Krima i Kavkaza. I u Srbiji je nađena na više mesta.

Prikazana je na marki D.R. Nemačke (1970) 30 pf (Yv. br. 1258).

O. morio L. — kaćunak, salep, biljka visoka 40 cm. Crveni klas manje više rastresit sa oko 10 cvetova raznih nijansi ljubičaste boje. Usna u sredini pegava. Raširena u srednjoj i južnoj Evropi pa i kod nas u više varijeteta. Krtole ove biljke služe za pripremu posebnog pića — salepa.

Ova orhideja je trebalo da bude prikazana na marki Jugoslavije iz 1957 god. — 70 d (Yv. br. 721). međutim cvet prikazan na toj marki ne pripada ovoj vrsti već verovatno nekom varijetetu roda *Dactylorhiza*. Prikazane krtole međutim odgovaraju salepu.

O. coriophora L. — kaćunak smrdljivi, biljka visoka do 40 cm, cvetovi u dosta gustom klasu slični kacigi, mrko-purpurnocrvene boje. Cela biljka ima jak neprijatan miris na stenice. Nalazi se ugl. po srednjoj i jugoistočnoj Evropi pa i u Srbiji sa više varijeteta.

Prikazana je na marki DR Nemačke (1976) 40 pf (Yv. br. 1815).

O. tridentata Scop. — mali kaćunak biljka visoka do 40 cm, krunični listići u vidu kacige, zašiljeni, ružičaste do ljubičaste boje sa tamno crvenom nervaturom. Usna pegava. Cvetovi imaju prijatan miris. Javlja se od srednje Evrope do severne Afrike, Male Azije i Kavkaza. U Srbiji nađeno više varijanti.

Prikazana je na marki Gibraltara (1977) 1/2 d (Yv. br. 346).

Vrlo slične rodu *Orchis* i tek u relativno novije vreme od njega odvojene imamo vrste iz roda *Dactylorhiza* čije su krtole prstoliko podeljene (odatile i naziv). U Evropi nađeno 18 vrsta ovog roda, a od njih je 6 zastupljeno u flori SR Srbije. Razne vrste roda se međusobno lako hibridizuju što može u velikoj meri da oteža identifikaciju. Na markama su dosad prikazane sledeće vrste:

D. maculata (L.) Soć — kaćunak pegavi, biljka visoka do 60 cm. Listovi s gornje strane jako pegavi. Cvetovi varijabilni u raznim tonovima crvene boje, a postoji velika varijabilnost i u detaljima građe cveta. Nalazi se po celoj Evropi a u Srbiji ima više varijeteta.

Prikazana je na markama Gernsija (1972) 21/2 d (Yv. br. 63), Islanda (1968) 2,50 kr (Yv. br. 371) i Luksemburga (1977) 20+8 fr (Yv. br. 911).

D. majalis (Rchb.) Hunt et Summerh. — kaćunak, biljka visine do 50 cm. Listovi poprskani tamnim pegama. Cvetovi ružičasti do ljubičasto-purpurni. Vrlo varijabilna vrsta raširena uglavnom po zapadnoj i istočnoj Evropi do Rusije. Nađena je i u Srbiji.

Prikazana je na marki DR Nemačke (1969) 30 pf (Yv. br. 1157) pod starim nazivom *Orchis latifolia*.

D. purpurella (T. et T.A. Steph.) Soć — biljka visine do 40 cm, listova obično bez mrlja. Usna nepodeljena sa tamnim linijama. Cvetovi purpurni. Javlja se u severnoj Evropi.

Prikazana na marki Danske (1974) 120 ö (Yv. br. 585).

D. incarnata (L.) Soć — krupna biljka, visoka do 80 cm. Cvast gusta sa cvetovima obično boje mesa. Sreće se u većem delu Evrope. Kod nas retka.

Prikazana na marki DR Nemačke (1976) 20 pf (Yv. br. 1812).

D. sambucina (L.) soć — ova mala biljka, visoka do 30 cm, je ustvari pogrešno nazvana, jer jak miris sličan zovi (lat. *sambucus*) ima ustvari jedna slična orhideja, *Orchis pallens*. Cvetovi obično žute boje. Raširena po celoj Evropi, severnoj Africi i Bliskom Istoku. Nađena je na više mesta i kod nas u Srbiji.

Prikazana je na marki DR Nemačke (1976) 35 pf (Yv. br. 1814).

Ostali rodovi evropskih orhideja imaju znatno manje vrsta, te su i na markama ređe zastupljene.

Rod *Cephalanthera* obuhvata 14 vrsta, od kojih u Evropi ima 5 vrsta, a kod nas u Srbiji je nađeno 3 vrste. Biljke su višegodišnje, bez krtola.

C. rubra (L.) L.C. Rich. — biljka visoka do 50 cm sa crvenim cvetovima u rastresitom grozdu. Rasprostranjena je po celoj Evropi, severnoj Africi, Maloj Aziji do Irana. Ima je i kod nas u Srbiji.

Prikazana je na markama DR Nemačke (1976) 20 pf (Yv. br. 934) i Luksemburga (1976) 6+0.50 fr (Yv. br. 888).

Rod *Nigritella* obuhvata 2 vrste koje rastu u planinskim predelima Evrope. Jedna od njih (*N. nigra* — crno smilje) nađena je i kod nas u Srbiji.

N. rubra (Wettst.) Richt. — ili kao sinonim *N. miniata* — sreće se retko na srednjim i istočnim Alpima, kao i brdima Rumunije. Mala biljka sa dve prstaste krtole i crvenih cvetova u obliku kupaste cvasti.

Prikazana je na marki Rumunije (1972) 60 b (Yv. br. 2685).

Rod *Platanthera* obuhvata oko 80 vrsta, najviše raširenih po Americi i Aziji. U Evropi dolazi oko 10 vrsta, od čega se dve nalaze i kod nas u Srbiji. Biljke su višegodišnje, sa dve na vrhu izdužene krtole. Cvast je u obliku klasa.

P. bifolia (L.) L.C. Rich. — vimenjak, biljka visoka do 60 cm sa dva velika lista pri dnu. Cvast rastresita, cvetovi beli do žućkasti, mirisni. Raširena po Evropi do severne Afrike i severne Azije. Dosta raširena i kod nas u Srbiji.

Prikazana na markama Poljske (1962) 60 gr (Yv. br. 1186) i Švedske (1968) 45 ö (Yv. br. 590).

Rod *Himantoglossum* obuhvata takođe višegodišnje biljke sa po dve jajaste krtole. Cvast u rastresitom klasu. Srednja usna često jako izdužena i pri kraju rascepljena. Neke vrste imaju neprijatan miris. U Evropi se javljaju samo dve vrste, a u Srbiji samo jedna.

H. hircinum (L.) Spreng. — Smičak, biljka visoka do 90 cm, mesnatih listova i cvetova sa vrlo dugačkim usnama (do 9 cm). Raširena u srednjoj i južnoj Evropi pa i kod nas u više varijeteta.

Prikazana je na marki DR Nemačke (1976) 10 pf (Yv. br. 1811).

Rod *Anacamptis* sadrži samo jednu vrstu:

A. pyramidalis (L.) Rich. — plaštak. Višegodišnja biljka visoka do 50 cm. Cvast u obliku klasa sa malim crvenim cvetovima. Nalazi se u srednjoj i južnoj Evropi, mediteranskim oblastima i Iranu. Kod nas je retka.

Prikazana je na markama DR Nemačke (1976) 25 pf (Yv. br. 1813) i Luksemburga (1975) 3+0,25 fr (Yv. br. 865).

Na kraju, rod *Epipactis* obuhvata oko 15 vrsta, od čega se u našim krajevima javljaju 4 sa više varijeteta.

Na markama je prikazana samo jedna vrsta.

E. palustris (L.) Cr. — biljka visoka do 50 cm, sa rizomom bez krtola. Cvetovi dosta krupni, viseći, crvenkasto-beličasti sa mrko-crvenim prugama. Javlja se po Evropi, severnoj Africi i srednjoj Aziji. I kod nas je dosta raširena.

Prikazana je na marki Luksemburga (1975) 4+0,50 fr (Yv. br. 866).

Kao što se vidi iz gornjeg prikaza, na markama je prikazano dosad 24 vrste evropskih orhideja iz 9 rodova, tako da lista još ni izdaleka nije iscrpljena, pa će svakako u budućnosti biti još dopunjavana.

SAKUPLJANJE POŠTANSKIH PLAMENACA

Milan V. Petković

Tek što se poštanska marka pojavila već se našlo puno kolekcionara koji su počeli da luduju za „šarenim poštanskim papirima”. Međutim, reč filatelija se pojavila tek 1864. godine kada ju je upotrebio jedan novinar pišući o kolekcionarima poštanskih dokumenata i vrednosnica. Sama reč je nastala stapanjem dve grčke reči: „philos” što znači ljubitelj, prijatelj i „ateleiai” što znači oslobođen takse. Pojam označava celokupnu delatnost sakupljača na temu prenos poštanskih pošiljaka.

Filatelija, dakle, ima više grana i svakog dana se pojavljuje neka nova, neistražena oblast, interesantna za kolekcionare. To ne mora da bude oblast koja baš strogo odgovara pravilima. Sve je više sakupljača koji sami, prema svojim afinitetima, određuju sferu svog interesovanja iz filatelije. Sigurno da većem interesovanju za takva opredeljenja filatelista doprinosi sloboda izbora teme, mogućnost da svaki sakupljač sam sistematizuje, obradi i prikaže „svoju temu”, van okvira kataloga i, što je najvažnije, da svaki sakupljač sam sebi odredi šta je „kompletna tema”.

Jedna od tih oblasti je sakupljanje tzv. plamenaca* za poništavanje poštanskih maraka ili za obeležavanje plaćene poštarine. Koji su elementi plamenca? Svaki plamenac sadrži bar dva od sledeća tri elementa:

- sam plamenac koji može biti sastavljen od paralelnih krivudavih linija, kratkih pisanih poruka, crteža ili šara,
- otisak poštanskog žiga sa nazivom pošte, datumom i drugim poštanskim službenim oznakama (broj pošte, sat predaje i poništavanja maraka i slično),
- „marka” tj. označen prostor u obliku marke u kome je ispisano ime zemlje i vrednost naplaćene poštarine.

Ceo otisak plamenca treba da je čitljiv, neoštećen a podloga na koju je otisnut da nije probijena niti zacepljena.

Plamenci se mogu kolekcionirati bilo isecanjem sa pisma, bilo čuvanjem celog pisma. Kod sakupljanja isečaka, jako je važno ostaviti dovoljno široku marginu. Za klasične plamenice najprikladnija je veličina 6×10 cm. Međutim, ako se radi o beskrajnom plamencu, gde se motiv ponavlja, najbolje je sačuvati celo pismo ili isečak širine 6 cm a dužine koliko je dugačak koverat, kakav je ovaj prikazan na priloženoj ilustraciji (plamenac pošte LAREDO).

Kako klasifikovati plamenac? Na to pitanje je teško odgovoriti. Mnoge poštanske uprave u svetu ili filatelistički savezi izdaju godišnje kataloge plamenaca a filatelistički časopisi redovno objavljuju novosti u toj oblasti. Tako je, na primer, Filatelistički savez Francuske štampao već treće izdanje kataloga plamenaca pod nazivom „Flammes d'obliteration” u kome su redom prikazani svi plamenci koji su bili ili su još u upotrebi u Francuskoj od 1970. do 1978. godine. Sem toga, časopis „Le Monde de philatelistes” povremeno objavljuje dopunu kataloga tako da su filatelisti stalno u toku novina iz te oblasti.

CAREER

AWARENESS

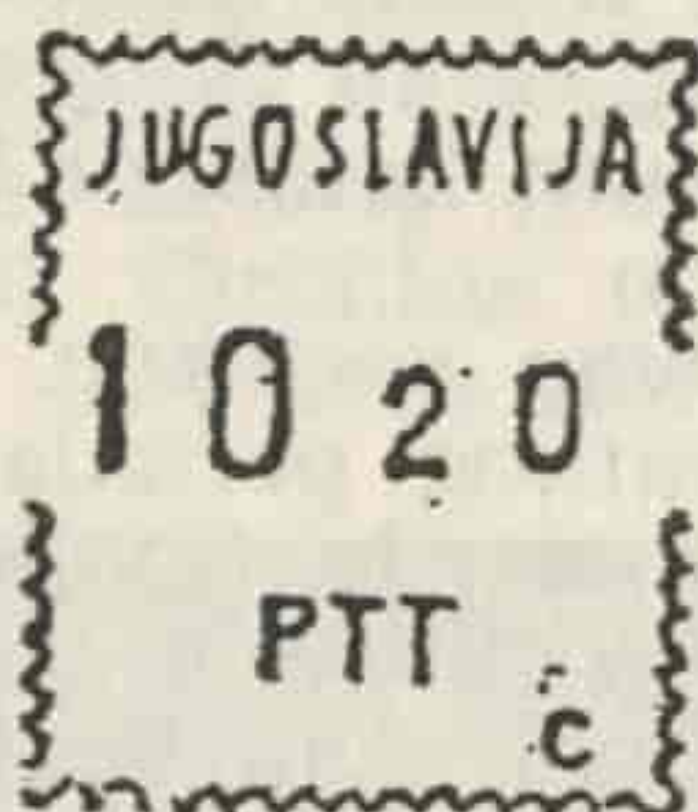
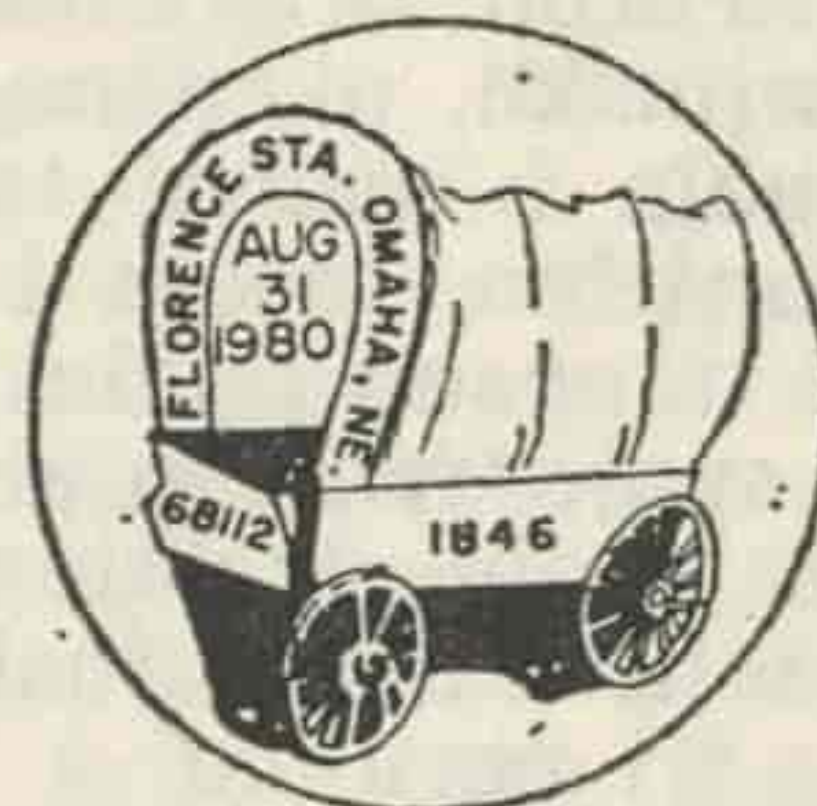
CONFERENCE

STATION

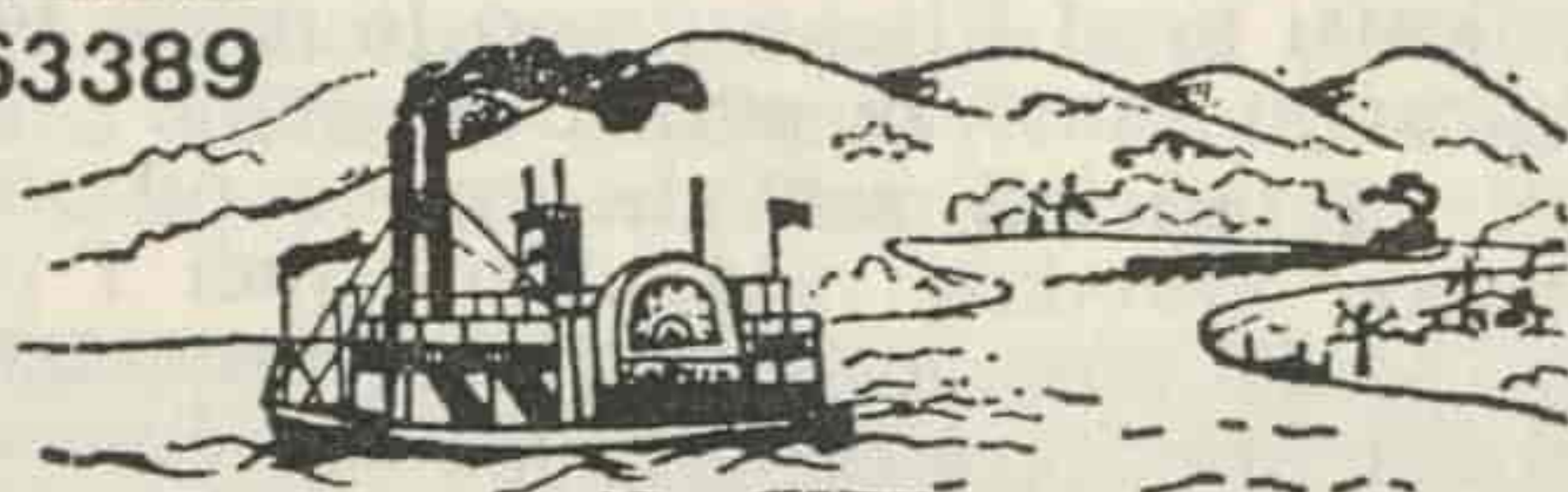

HOT SPRINGS NAT'L. PARK, AR 71901

4644 : 72 LE MANS GARE (25 juin au 1er septembre 1979)

WINFIELD
MO. 63389
MAY
31,
1980

CENTENNIAL STATION

Sem „oficijelnih” plamenaca koje otiskuju pošte i izdaju poštanske uprave, postoji i veliki broj tzv. „privatnih” plamenaca. Naime, nije mali broj preduzeća i ustanova koji ima svoje plamence i koristi ih u poštanskom saobraćaju. Međutim, katalog takvih plamenaca još niko nije pokušao da štampa. Bilo bi, pre svega, nemoguće u takav katalog uvrstiti sve plamence svih izdavača jer ih ima mnogo i stalno ih je sve više. Ipak, to polje pruža izvanredne mogućnosti za tematsku filateliju. Zbirka na temu automobili bi zaista izgubila u lepoti ako u njoj ne bi našli mesto plamenci firmi za proizvodnju automobila i pribora (skoro sve firme u svetu imaju plamence sa nazivom firme, slikom svog najnovijeg automobila, reklamom za auto-gume, svećice i slično). Zbirka na temu brodovi bila bi okrnjena ako se u njoj ne bi našao i neki plamenac sa slikom nekom lepog broda. Naprotiv, to ulepšava zbirku i čini je kompletnijom, a troškovi sakupljača se ne povećavaju. Za početak, dovoljno je imati malo mašte i volje i kolekcija na odabranu temu brzo će se uvećati i zaokružiti.

NAPOMENA:

Na francuskom jeziku, plamenac se zove flamme i pošto je francuski jezik ujedno izvanični jezik filatelista, reč plamenac je mnogo manje poznata. Plamenac se pojavio uvođenjem u upotrebu uređaja za automatsko poništavanje maraka na poštanskim ipošiljkama (u nekim zemljama takvi uređaji su u upotrebi već više desetina godina) i stalno su u upotrebi, uporedo sa ručnim žigosanjem poštanskih pošiljki. U prvo vreme su bili u obliku linija, rešetki ili više paralelnih nizova tačaka a kasnije se na njih dodaje tekst, crtež ili jedno i drugo.

LITERATURA:

1. Le Monde des philatelistes, mesečno glasilo filatelista Francuske,,
2. Katalog poštanskih maraka „Ceres” 1980. godine.

OPŠTINSKE I GRADSKE TAKSENE MARKE JUGOSLOVENSKIH ZEMALJA

Prim. Dr. Branislav K. Novaković

Katalogizacija taksenih maraka jugoslovenskih zemalja u jugoslovenskoj literaturi ima svoje početke u delima Nikole Rukavine „Naše marke, biljezi i cje-line“ (Sarajevo 1928.), „Hrvatska, priručnik žigova, predfilatelističkog i filatelističkog doba — signete — biljezi“ (Zagreb 1944.) i kataloški prilozi u časopisu „Sabirač“, koji je izdavao 1945. i 1946. godine u Zagrebu Rudolf Habazin. U tom časopisu autor ovih redova dao je i prve svoje napise o taksenim markama. Pored velikih priloga filatelističkoj i parafilatelističkoj literaturi Jugoslavije, koja je već za današnje vreme dao u dubljoj filatelističkoj prošlosti Nikola Rukavina, treba da navedemo još jedno veliko ime novijeg perioda. To je bio pok. Dimitrije — Mita Spajić iz Beograda. Ovaj veliki poznavalac jugoslovenskih taksenih maraka, pojavio se sa jednom serijom napisa u „Filatelist“ 1956., 1957., 1958. i 1959. godine, da bi 1967. godine uz pomoć izdavača Williama Ittela izdao na engleskom jeziku Katalog taksenih maraka jugoslovenskih zemalja (originalni naslov: Fiscal stamps of Yugoslavian states). To je do danas najznačajnije delo literature iz područja jugoslovenskih taksenih maraka. I uz sve ove komplimente ovo delo treba i dalje da se dopunjuje, jer je to osnovna konstrukcija kojoj još dosta nedostaje i ima dosta da se doda.

Pored državnih taksenih maraka u izvesnim periodima pojavljivale su se pokrajinske, okružne, županijske, banovinske i slične taksene marke za određena područja i oblasti tadašnjeg trenutka administrativnih podela teritorija. Što se tiče opština, mesta i gradova i oni su u određenim vremenskim periodima često imali odnosno imale svoje taksene marke. To je vrlo zanimljivo područje, o čemu smo svojevremeno nešto i pisali u „Filatelisti“, a i Dimitrije Spajić objavio je jedan napis „Opštinske taksene marke“ u broju 9—11 osmog godišta (za 1956.) „Filateliste“. Opštinske i gradske taksene marke jugoslovenskih zemalja imaju svoja tri perioda:

I period je do kraja Prvog svetskog rata i u tome periodu tri grada imali su svoje gradske taksene marke i to grad Beograd, grad Sombor (na mađarskom jeziku) i grad Rijeka (imao je naziv Fiume). U svom katalogu Spajić je dao katalogizaciju samo za prva dva grada.

II period zahvata vreme od završetka Prvog svetskog rata do završetka Drugog svetskog rata uključujući i početak poratnog perioda. U ovom periodu biće naše dopune kataloga. Naime u katalogu Dimitrija Spajića opisane su taksene marke gradova i opština Jugoslavije sa teritorije međuratne Jugoslavije. Područje Rijeke, Istre i Slovenačkog Primorja i onog dela Goričkog kraja koji je ušao u sastav Jugoslavije u toku NOR-a nisu obrađeni u našem katalogu. Razlog ovome treba tražiti u veoma oskudnim podacima o ovoj materiji kod D. Spajića, a posebno što se on pri sređivanju rukopisa oslonio na podatke koje je dao u Optem katalogu italijanskih taksenih maraka (Catalogo generale della marche da bollo italiane) Leone de Mađistris (Leone de Magistris) štampanom u Đenovi (Genova) 1947. godine. Odeljak Opštinske marke (Marche comunali) sa ilustracijama u tom katalogu obuhvata svega jednu i po stranicu. U oskudnom tekstu stoji da je u Italiji bilo preko 25.000 raznih opštinskih taksenih maraka. Kako naš katalog obrađuje sve naše opštinske taksene marke, mi ćemo navesti mesta — koja su imala opštinske taksene marke. Ta mesta i gradovi su bili na onom delu naše jugoslovenske teritorije, koja je između dva svetska rata bila pokrivena italijanskom administracijom pa i u Drugom svetskom ratu, odnosno italijanskom okupacijom, odnosno italijanskom okupacionom administracijom. To su područja Boke Kotorske, Dalmacije, Riječke regije, Istre, Slovenačkog Primorja i dela za-administrativnog perioda socijalizma prestrojavalu u samoupravno društvo. U padne Slovenije. U navedenom Spajićevom katalogu izuzetak čini Sušak i Rab. koji je prikazan u taksenim markama i u periodu okupacije.

III period je period koji obuhvata one godine kada se FNR Jugoslavija iz tom periodu bio je niz taksenih maraka za oblasna, odnosno okružna, sreska i mesna tj. gradska područja. To je kod Spajićevog kataloga obrađeno u tada nama pristupačnom obimu. Sigurno će mnogi filatelisti i u budućnosti nastojati da prikupe bar po nešto od taksenih maraka svojih rodni krajeva tj. mesta i gradova, što će doprineti daljoj dopuni naših saznanja o ovoj kod nas dosta deficitno obrađenoj materiji. Obrađeno je onoliko koliko se moglo. Od onih skromnih napisa u „Filatelisti“ dvadesetih godina o taksenim markama gradova Zagreba i Karlovca do danas imamo vrlo malo obeležja o ovoj materiji u našoj štampi. Izuzetno o taksenim markama dosta podataka može se naći u Specijalnom katalogu tak-

senih maraka Rijeke (Catalogo specializzato delle marche da bollo Fiume), koji je u Đenovi (Genova) štampao Leone de Mađistris (Leone de Magistris).

U našem popisu naći će se samo imena mesta i gradova za koje smo do sada utvrdili da imaju taksene marke. Nismo bili nigde u mogućnosti da dobijemo zvanične podatke. Naš popis ove materije slediće redom azbuke, ali će biti pored mesta ili grada na srpskohrvatskom, odnosno slovenačkom jeziku i ime toga mesta ili grada kada je potpadao pod italijansku administrativnu upravu i to u italijanskoj ortografiji. Evo šta smo do sada uspeli da sakupimo, odnosno da utvrdimo postojanje lokalnih taksenih maraka u sledećim mestima i gradovima: Ajdovščina (Aidussina), Bale kod Pule (Valle ili Valle d'Istria), Barban (Barbana), Bovec (Plezzo), Buzet (Pinguente), Buje (Buie d'Istria), Veli Lošinj (Lussingrande), Veprinac (Apriano), Vipava (Vipacco), Vodnjan (Dignano), Voloska — Opatija (Volosca — Abbazia), Vršar kod Rovinja (Orsera), Gorica (Gorizia), vidi Nova Gorica, Dekani (Villa Decani), Doljani (Dogliani), Zadar (Zara), Idrija (Idria), Ilirska Bistrica (Villa del Nevoso), Jablanica (Castel Jablanizza), Jelšane (Elsane), Kanfanar (Canfanaro), Klana (Clana), Knežak (Fontana del Conte), Kobarid (Caporetto), Kopar (Capodistria), Košana (Cossana), Labin (Albona), Lovran (Laurana), Mali Lošinj (Lussinpiccolo) Materija (Materia), Matulji (Matugli), Most na Soči (St Lucia d'Isonzo), Mošćenice (Moschiena), Neresine (Neresine), Nova Gorica je grad ponikao u Jugoslaviji posle Drugog svetskog rata u delu Gorice koji je podelom i razgraničenjem pripao Jugoslaviji, Opatija (Abbazia), Oprtalj (Portole), Osor na Cresu (Ossera), Padna (Paadena), Pazin (Pisino), Piran (Pirano), Plomin (Flanona), Podgrad (Castelnuova d'Istria), Postojna (Postumia), Pula (Pola), Rab (Arbe), Rijeka (Fiume), Rovinj (Rovigno d'Istria), Sveti Vriž kod Ajdovščine (S. Croce di Aidussina), Senožeće (Senosecchia), Sušak (Sussa), Trnova pri Gorici (Tarnova della Selva), Hercegnovi (Castelnuovo di Cattaro), Hrepelje — Kozina (Erpelle — Cosina), Hrušnica (Apiro), Cerčno (Circhiina), Cres (Cherso), Černica kod Ajdovščine (Cernizza Goriziana), Šempas (Sambasso), Šmarje kod Kopra (Monte di Capodistria), Šmihel (San Michale di Postumia), i Šušnjeveca (Valdarsa). Italijanskim abecednim redom to izgleda ovako: Abbazia (Opatija), Aidussina (Ajdovščina), Albona (Labin), Apriano (Veprinac), Apiro (Hrušnica), Arbe (Rab), Barbana (Barban), Buie d'Istria (Buje), Canfanaro (Kafanar), Capodistria (Kopar), Caporetto (Kobarid), Castel Jablanizza (Jablanica), Castelnuovo di Catarro (Hercegnovi), Castelnuovo d'Istria (Podgrad), Cernizza Goriziana (Černica kod Ajdovščine), Cherso (Cres), Circhina (Cerčno), Clana (Klana), Cossana (Košana), Elsane (Jelšane), Erpelle — Cosina (Hrepelje — Kozina), Fianova (Plomin), Fiume (Rije-

ka), Fontana del Conte (Knežak), Gorizia (zbog našeg dela — Nova Gorica), Villa Decani (Dekani), Dignano (Vodnjan), Dogliani (Doljani), Idria (Idrija), Laurana (Lovran), Lussingrande (Veliki Lošinj), Lussinpiccolo (Mali Lošinj), Matteria (Materija), Matugli (Matulji), Monte di Capodistria (Šmarje kod Kopra), Moschiena (Mošćenice), Neresine (Neresine), Nova Gorica (raniji deo Gorizije — Gorice), Orsera (Vršar kod Rovinja), Ossero (Osor na Cresu), Piadena (Padna), Pinguenta (Buzet), Pirono (Piran), Pisino (Pazin), Plezzo (Bovec), Pola (Pula), Portole (Oprtalj), Postumia (Postojna), Rovigno d'Istria (Rovinj), San Michele di Postumia (Šmihel), S. Croce di Aidussina (Sv. Križ pri Ajdovščini), S. Lucia d'Isonzo (Most na Soči), Sambasso (Čempas), Senosecchia (Senožeće), Sussa (Sušak), Tarnova della Selva (Trnova pri Gorici), Valdarsa (Šušnjeveca), Valle ili Valle d'Istria (Bale kod Pule), Villa del Nevoso (Ilirska Bistrica), Vipacco (Vipava), Volosca — Abbazia (Volosko — Opatija) — te Zara (Zadar).

ISTORIJAT TAKSENIH MARAKA GRADA VUKOVARA

Franjo Pajc vukovarski filatelista i nekadašnji suvlasnik „Narodne tiskare” Veber i Pajc u jednom svom pismu iz 1949. godine napisao je vrlo plastično istorijat taksenih maraka grada Vukovara. Smatramo da je ovim pismom Pajc dao vrlo dragocen prilog građi o gradskim taksenim markama Grada Vukovara, pa u celosti prenosimo ovo pismo.

Poštovani gospodine!

Vaš cij.list od 22. o.mj., kao i poslane marke primio sam sa velikim veseljem, Pa Vam ovom prilikom najlepše zahvaljujem.

Danas Vam šaljem nešto biljega grada Vukovara, koje sam pronašao u sanduku za stari papir, među odbačenim uzorcima raznih tiskanica. Moguće se još nešto nađe, pa ću Vam naknadno poslati.

Biljezi grada Vukovara počeli su izlaziti — koliko se sjećam oko god. 1927. i štampani su po 10 kom. u arčiću, kao i ovi, koje Vam šaljem, ali isti nisu bili kliširani, nego su bili složeni običnim tiskarskim slogom (šare i slova). Štampani su na gumiranom papiru u raznim bojama. — Isti su bili vrlo neukusni.

1931. godine zamolio sam g. Fadiljevića iz Vukovara da mi načini grb Vukovara, koji bi se mogao kliširati. Nacrt ovoga grba poslao sam Zakladi tiskare Narodnih novina u Zgb, koja mi je izradila 10 galvaniziranih klišeja. Od tada se biljezi štampaju u 2 boje, tj. prvo 10 ploha kao ton u svijetlijoj boji, a zatim u tamnoj boji kliše, koji je bio izrezan kroz ploču, kao i podnožje, kako bi se mogla vrijednost biljega umetati i mijenjati običnim tiskarskim slovima.

Od 1941. godine nastavljeno je štampanje biljega kao i prije, ali su biljezi morati ući još jedanput u stroj, da bi se prešampala oznaka „DIN DIN” i stavilo „KUNA” zajedno sa vrijednosti. Tadanji vlastodršci nisu primjetili, da je ostao natpis „Taksena marka”, sve do god. 1944. kada mi je naređeno, da se ovaj natpis mora izmijeniti. Dao sam odsjeći svih 10 klišeja ispod samog grba, da bi se slovima stavio natpis „Gradski biljeg” i „Kuna ... Kuna”. Kako sam 1944. napustio Vukovar, ne znam, da li su biljezi ovako štampani ili ne. Ovo ću istražiti, pa ću Vam javiti.

1945. nastavljeno je štampanjem biljega na gumiranom papiru u raznim bojama, te je slovima složeno ispod grbova „Din...Din — Taksena marka” i tako je još neko vrijeme štampano dok isto nije ukinuto.

Šaljem Vam jedan snopić biljega, koji su zalijepljeni, pa se nadam, da Vam neće smetati ako ih nakvasite i ako ostanu bez gume. Iz ovih zalijepljenih biljega može se vidjeti redosled štampanja.

Nadam se, da ću Vas u dogledno vrijeme — u koliko još imate interesa za ove stvari — moći poslužiti još kojom pošiljkom.

Srdačno Vas pozdravljam sa fil. pozdravom.

Za štampu pripremio Prim. Dr. Branislav K. Novaković

НУДИМ ЧИСТЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ И СТРАНЕ МАРКЕ, КАО И ПОНИ-
ШТЕНЕ У СВЕСКАМА. НУДИМ МАРКЕ АРАПСКИХ ЕМИРАТА.

ВЛАДИМИР МАРКОВИЋ,
11000 БЕОГРАД,
Медаковићева 146.

RAZMENJUJEM MARKE SVIH ZEMALJA. KORESPONDENCIJA NA FRAN-
CUSKOM I NEMAČKOM.

CONSTANTIN POPOV,
BUKUREŠT, P.O. Box 16-194,
RUMUNIJA

WE BUY OR EXCHANGE JUGOSLAVIA MINT EUROPA STAMPS AND
COMPLETE YEARS. WRITE IN FRANCH OR ENGLISH

RADIO TIMBRES 21170
SAINT JEAN DE LOSNE,
FRANCUSKA

DOPLATNE, DOBROTVORNE, PAKETSKE I DRUGE MARKE

Прим. Др. Бранислав К. Новаковић

Последњих година југословенска филателија добила је прегршт доплатних марака. Трврдоглаво окретање главе у страну од ове материје не води далеко, или тачније води у ћор-сокак. Три седмице годишње са доплатним маркама су без икаквог поговора: Недеља Црвеног крста, Недеља солидарности и Олимпијска недеља. Остаје оне дискутабилна четврта доплатна марка. То је она за Недељу борбе против туберкулозе.

Негде на паралели може се наћи и Дечја недеља са својим доплатним маркама у оквиру неких наших република (СР Црна Гора, СР Хрватска, СР Словенија итд). Да се подсетимо да је Дечја недеља далеке 1947. године требала да има доплатне марке (исто идејно решење штампано на разбојним папирима). Једно време, негде пре две деценије, Дечја недеља обележавана је јединственим порто и франко маркама.

Добротворне марке за Недељу борбе против туберкулозе (оне у периоду од 1929. године до 1976. године) и за Дечју недељу у сваком случају представљају декорацију писама и дописница на које су налепљене и не треба их исецати, а још мање прати (нарочито онда када су поништене жигосањем поштанским жигом.

Тако смо у групи доплатних добротворних марака добили три групе ових марака, оне који имају пуни службени карактер за целу земљу, затим оне које имају непризнати статус, али су на делу југословенске територије ипак имале обавезан карактер и коначно оне са добровољним карактером, али су продаване у унутрашњем саобраћају. У сваком случају требало би забележити и каталогизација овог материјала. Указујемо на ову материју, која не сме бити унутрашњем саобраћају. У сваком случају требало би забележити и каталогизирати ове марке.

У последње време уводе се посебне доплатне добротворне марке обавезног карактера у трајању од месец или два месеца за велике спортске догађаје, као што су Медитеранске игре Сплит (МИС) и Светско првенство у стоном тенису у Новом Саду (СПЕНС).

ДОПЛАТНЕ MARKE У СЛУЖБИ ПОШТЕ

Укидањем порто марака поједине дирекције птт саобраћаја на својим подручјима, користила су посебне поштанске доплатне марке са одређеним наменама, било као супституцију за доплате порто карактера (Подузеће ПТТ саобраћаја Сплит), било за пакетски промет и то за доставу пакета (Подузеће ПТТ саобраћаја Загреб, Подузеће ПТТ саобраћаја Карловац) или за лежарину пакета, такође од стране истих птт предузећа. Постојање и практични карактер ових локалних издања пакетских и других доплатних марака шездесетих година недовољено је. Нажалост до данас није извршено прикупљање грађе о овом филателистичком материјалу са подручја југословенских земаља, нити је вршена каталогизација овог материјала. Указујемо на ову материју, која не сме бити заобиђена нити препуштена забораву, јер што више одмиче време све ће бити теже сакупити грађу. Надамо се да ће овај напис помоћи да се јаве и други филателисти, који ће придонети сабирању података и грађе за овај драгоцен материјал.

ИНТЕРЕСУЈУ МЕ ОРИГИНАЛНИ ЖИГОВИ ИЛИ КОПИЈЕ ПОМОРСКИХ АМБУЛАНТИ 1920/41: Сплит — Сушак, Сплит — Метковић, Сплит — Котор, Сплит — Бар, Шибеник — Обровац, Шибеник — Саси, Шибеник — Олиб, Шибеник — Крк и Шибеник — Раб. Може и замена.
ВОЈИН ВИШАЦКИ,
11000 БЕОГРАД,
Косовска 11/1

IZRAEL PO GODIŠTIMA ILI MANCO-LISTI OD BR. 1. (ATEST „HAIFFA”) I VATIKAN PO MANCO-LISTI, GODIŠTIMA ILI PONTIFIKATIMA ŠALJEM POŠTOM

ŽELIMIR PICEK,
51 466 Novigrad-Cittanova,
Saini 2

JOŠ NEKOLIKO REČI O LOVRENCU KOŠIRU

Milan V. Petković

Pariz, dec. 80.

Šaljem Vam u prilogu članak „Još nekoliko reči o Lovrencu Koširu” i molim da ga objavite u jednom od sledećih brojeva našeg časopisa. Članak nije pisan sa namerom da omalovaži nečiji rad a pogotovu rad druga Jakiča čije napise posebno cenim ali bih na ovaj način hteo da ukažem na neke dileme koje, verovatno, ne muče samo mene. Naime, neke ustanove kod nas i u svetu tretiraju Košira i dalje kao jednog od idejnih otaca poštanske marke. Austrija još uvek izdaje marke u njegovu čast i slično. Mislim da će tekst mog napisa interesovati filateliste i podstaći i hda daju svoj doprinos u rasvetljavanju „misterije” Košir.

Čitajući članak druga Ivana Jakiča o zabludi naših filatelista o ulozi i delu Lovrenca Košira (Filatelista br. 168—187 iz 1980. godine) zapao sam u veliku dilemu o tome šta je zaista tačno.

Činjenica je da su se prve poštanske marke pojavile u Engleskoj i da ceo svet slavi čoveka po imenu Rowland Hill kao tvorca tog „šarenog poštanskog papića” kojim se danas zabavljaju milioni ljudi u svetu. Činjenica je i to da se prva austrijska marka pojavila tek 1850. godine. Međutim, podsetio bih na nekoliko detalja koje ne mislim da komentarišem, sem u onoj meri u kojoj je to potrebno radi boljeg razumevanja onog što navodim:

1. Poštanske marke br. 426—430 (Katalog poštanskih maraka jugoslovenskih zemalja, odeljak Jugoslavija) i u najnovijem izdanju Kataloga označene su kao „P. I. u čast Lovrenca Košira, idejnog tvorca poštanske marke”.

2. Nova enciklopedija u boji Vuk Karadžić — Larousse, izdanje 1977. tom I, na strani 937, pod imenom „Košir” navodi: „Košir, Lovrenc (1804—1879), po zanimanju knjigovođa, idejni tvorac poštanske marke. Radio u Ljubljani i 1835. godine podneo austrijskoj vladi predlog reformisanja poštanskog saobraćaja uvođenjem poštanske marke, davši i njen nacrt.” U spisku autora i redaktora članka u enciklopediji za članke iz oblasti filatelije, naveden je naš novinar i filatelista Petar Ačanski.

3. U toku 1979. godine, austrijska poštanska uprava, u okviru izdanja „Evropa CEPT” emituje marku u spomen stogodišnjice smrti Lovrenca Košira a tim povodom švajcarski časopis „Philatélie Populaire”, glasilo UPU-a, u svom broju 271/79 piše o Koširu, između ostalog, i ovo: „... Službenik, duhom pronalazač, specijalista u računovodstvu, on je u jednom svom napisu 1835. godine izložio jednu sasvim novu i originalnu metodu plaćanja poštanskih taksi putem plaćanja unapred, sa poštanskim markama. Ali njegove starešine, nesposobni da se izdignu iz apsurdne zamršenosti poštanskog sistema tog vremena, otresli su se Košira brzo smenivši ga sa dužnosti. Košir je pokušavao još nekoliko puta, ukazujući na veliki značaj te reforme ali nije bio saslušan i ostao je neshvaćen od svojih starešina. To je razlog zbog koga su Britanci prvi počeli da emituju poštanske marke. Ovogodišnja serija Europa CEPT pomoćiće nam da upoznamo i genijalnog ali nesrećnog pronalazača Lovrenca Košira.”

Ovaj članak u celini je bio objavljen u časopisu „Filatelista” broj 181/79.

4. Francuski mesečni stručni filatelistički časopis „Le Monde des philatelistes” u jednom od brojeva iz 1979. godine, u rubrici „Nove marke” objavio je da je Austrija, u okviru serije „Europa CEPT”, emitovala marke u spomen Lovrenca Košira. Objašnjenje o tome ko je bio Košir i zbog čega je on zaslužan nije bilo.

Ovim svojim napisom ne bih želeo da opovrgavam tvrdnju druga Jakiča niti da zastupam one koji tvrde da je Košir ipak taj koji je dao ideju za poštansku marku. Namera mi je bila da pokušam da razjasnim sam sebi šta je šta i bojim se da sve to ne bude kao što je bilo sa drugim našim zaslužnim ljudima koje je prvo priznavalo inostranstvo pa onda mi (Tesla, Pupin, Milton Manaki i drugi). Na kraju, pitam se na osnovu čega su ustanove navedene pod brojevima 1—3 ovog napisa postupile kako je opisano ako podatak nije tačan? Da li je drug Jakič konsultovao još neke sem navedenih izvora u svom članku? Na osnovu kojih materijala je Filatelistična zveza Slovenije donela odluku koju navodi drug Jakič? Može li neka organizacija da „imenuje” nekoga za pronalazača poštanske marke a zatim da ga se odrekne?

JUGOSLOVENSKI NOVITETI U 1981.

Dragan Despotović

O Programu izdavanja prigodnih poštanskih maraka u 1981. godini, već smo imali prilike da se na stranicama časopisa, a i nekih drugih glasila, informišemo. Međutim, uvek aktuelne teme, emisioni program za nastupajuću godinu, nikada nije dovoljno detaljno obrađena, da ne bi mogla još poneku reč da otrpi.

Skupština Zajednice JPPT, nadležna da odobrava godišnje programe izdavanja naših maraka, na svom jesenjem zasedanju usvojila je Program za 1981. godinu, koji sadrži 18 izdanja sa ukupno 33 prigodne marke u nominalnoj vrednosti 172,80 dinara. Naravno, ovo je Program koji će verovatno tokom realizacije biti dopunjavan, kako je to već godinama praksa i u nas, a i kod drugih poštanskih uprava.

Možda nije na odmet reći da je Program za 1981. godinu sačinjen na osnovu ankete sprovedene krajem 1979. i početkom 1980. godine, da su ga podržali, pored PTT organizacija i predstavništva Savezne, odnosno republičkih i pokrajinskih konferencija SSRN, a među predlagačima su i brojne društveno-političke organizacije, kulturno-naučne institucije, sportske i filatelističke organizacije, što ovom programu daje poseban društveni karakter. Svakako da je među pripremljenim predlozima bilo i onih koji zaslužuju da se pojave na poštanskim markama, ali se i ovoga puta, kao i ranijih godina, poštovalo pravilo da se broj maraka i izdanja bitnije ne povećava, kao i da se po izboru motiva obeleže najznačajniji događaji i jubileji uz ravnopravnu zastupljenost svih naših republika i pokrajina.

Ono što karakteriše Program za 1981. godinu, je svakako značajan broj pojedinačnih vrednosti u odnosu na broj serija sa dve i više maraka. Čak 11 izdanja imaće po jednu marku: 100-godišnjica rođenja dr Ivana Ribara (21.1); 900-godišnjica manastira „Bogorodica milostiva“ (Veljusi, SRM. 3.3); Svetsko prvenstvo u stonom tenisu (14.4); 100-godišnjica rođenja Dimitrija Tucovića (13.5); 60-godišnjica smrti Đorča Petrova (22.6); 800-godišnjica Varaždina (20.8); 20-godišnjica Beogradske konferencije nesvrstanih (9.9); 150-godišnjica štamparije u Srbiji (15.9); 150-godišnjica rođenja Frana Levstika (28.9); 10-godišnjica Akademije nauka i umetnosti u Crnoj Gori (12.10) i 100-godišnjica smrti Augusta Šenoe (12.12).

Po dve vrednosti posvećene su: Evropa-CEPT (4.5); Zaštita prirode (5.6); 40-godišnjica ustanka u Jugoslaviji (4.7) i Radost Evrope (2.10).

Muzejski eksponati — partizansko oružje (16.2) i Flora (25.5) imaće po četiri marke, dok će izdanje Umetnost u Jugoslaviji kroz vekove — reprodukcije imati pet maraka.

Karakteristično je i to da će četiri izdanja biti štampana u prodajnim tabacima po devet (CEPT, Zaštita prirode, Radost Evrope i Reprodukcije), tri izdanja u prodajnim tabacima po 25 (Stonotenisko prvenstvo, 20-god. Beogradske konferencije i Flora), dok će sva ostala izdanja biti štampana u prodajnim tabacima po 50 maraka.

Na početku ovog teksta pomenuli smo nominalnu vrednost programa za 1981. godinu u iznosu od 172,80 dinara. Međutim, to je iznos utvrđen zbrajanjem nominala svih maraka, ali je realno očekivati da će ona biti nešto viša. Naime, očekuje se da će, već od polovine februara, doći do promene cena poštanskih usluga, pa će u skladu sa tim i nominale planiranih izdanja biti izmenjene, kako bi se i prigodna izdanja mogla koristiti u frankaturne svrhe.

Ova, a i promena tarife u međunarodnom poštanskom saobraćaju, zahteva prilagođavanje apoena i redovnih poštanskih maraka. Tako je sigurno da će već početkom godine (januar—februar) biti puštena u prodaju marka od 5,60 dinara sa motivom Travnika, kao nominale za poštansku dopisnicu za inostranstvo, odnosno marka od osam dinara sa motivom Dubrovnika, što je nominala za pismo u međunarodnom saobraćaju.

Tokom godine i ostale redovne marke će po nominali biti prilagođavane potrebama frankature u domaćem i međunarodnom poštanskom saobraćaju.

ЗА МАРКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ, ШВАЈЦАРСКЕ, ЕНГЛЕСКЕ, ТРАЖИМ МАРКЕ СССР, ЧССР, ДДР И БУГАРСКЕ.

ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ,
11000 БЕОГРАД,
Косанчићев венац 5.

U NEKOLIKO REDOVA

Vojislav Begović

PRVA KREĆE ENGLESKA

Ovogodišnju sezonu EVROPE otvara prigodno izdanje engleske poštanske uprave koje kreće već 6. februara. Kao i prošle godine dve od ukupno četiri vrednosti ovoga izdanja nose simbol CEPT-a i odgovarajući napis. Njihove nominalne vrednosti su 14 i 18p.

Kao što je već objavljeno zajednička tema ovogodišnjih izdanja je folklor. Do zaključenja našeg lista od niza poštanskih uprava dobili smo informacije o njihovim izdanjima na temu EVROPA CEPT. Ovde ih navodimo u kratkom pregledu:

24. februar	Gibraltar	9p, 15p
9. mart	Lihtenštajn	40 Rp, 80 rp
7. april	Džersi	2×10p, 2×18p
2. maj	Belgija	9 Bfr, 14 Bfr
4. maj	Danska	1,60 Kr, 2,00 Kr
4. maj	Irska	15p, 16p
4. maj	Norveška	1,50, 2,20 Kr
4. maj	Švajcarska	40 Rp, 80 Rp
7. maj	SR Nemačka	50 Pf, 60 Pf
18. maj	Finska	1,1, 1,50 FM
maj	Austrija	6 S
maj	Jugoslavija	dve vrednosti
maj	Luksemburg	dve vrednosti
1. septembar	Holandija	45 ct, 65 ct

DVOSTRUKA SLIKA

U retke primerke dvostruke štampe jedan pored drugoga, spadaju i primerci vrednosti 2.50 dinara prigodnog izdanja „J. B Tito 1892 — 1980” koji su se nedavno pojavili na beogradskim filatelističkim sastancima.

U „prolazu crne boje kojom je štampana oznaka godina s leve i desne strane portreta i vinjeta u središtu (peto polje) tabačića došlo je do lošeg pokrivanja ovih detalja (crnom bojom), markiranih u ploči tona.

O ovome nam javlja i naš čitalac Ing. Ivo Hudin iz Zagreba, dajući u prilogu svoga pisma foto kopiju dvo-trećinskog dela tabaka (polja od 1 do 6) i atesta V. Ercegovića.

Pomenuta nepreciznost, razume se, nije na svim tabacima podjednaka.

Ova odsupanja, kreću se od jedva primetnih (nalik na senku) pa do veoma vidljivih (2 mm). U odnosu na položaj oznake godina ovaj pomak je vertikalna na dole.

Opisana pojava nam je poznata samo kod vrednosti 2.50 dinara.

Primerici koji su nam poznati potiču iz različitih delova tabaka. Njihov broj je nevelik pa su privukli pažnju ljubitelja „specijaliteta”.

PRILOG KATALOGIZACIJI

Predusretljivošću našeg čitaoca Marjana Periša, iz Beograda, došli smo do dva prigodna izdanja o kojima do sada nismo našli nikakve podatke u inače sve brojnim napisima i katalogizacijama „Najlepše teme”.

1968, 26. oktobar. Prigodni koverat povodom Prve konferencije samoupravljača JPTT u Zagrebu.

Kao motiv, na kovertu je prikazan znak Zajednice JPTT i ukomponovan tekst „I. KONFERENCIJA SAMOUPRAVLJAČA ZAGREB 1968” latinicom.

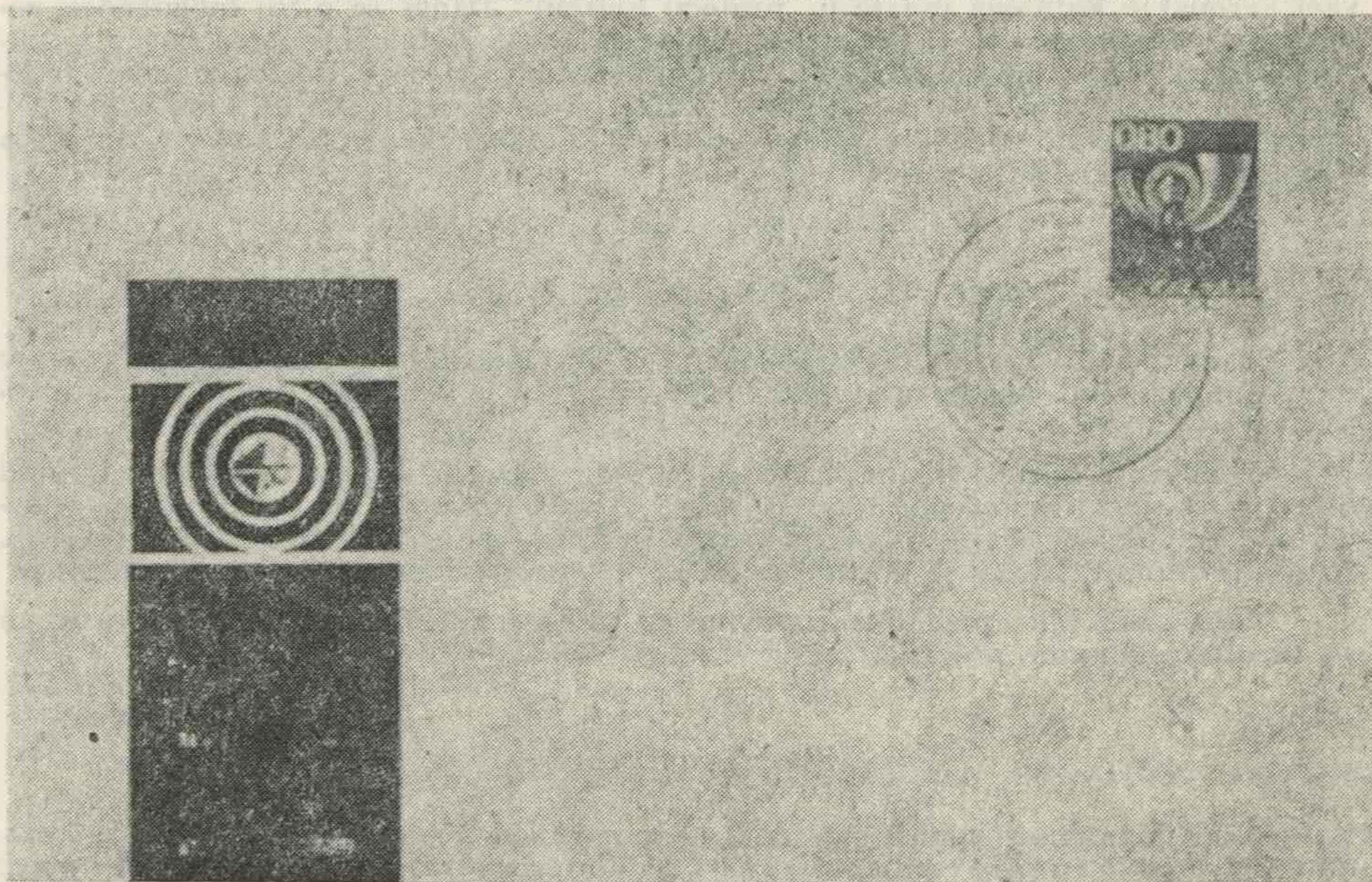
Na kovertu je korišćena marka redovnog izdanja broj 1168 sa likom Maršala Tita i prigodni žig izrađen prema nacrtu Veljka Bui, PTT radnika iz Zagreba.

Autor idejnog rešenja koverta je Andreja Milenković, akademski slikar iz Beograda. Format je 170×94 mm, a štampanje je izvršeno u tehnici knjigotiska..

Prigodni žig korišćen na ovome kovertu nalazio se u upotrebi u pošti u Studentskom centru u kojem je održana konferencija 26 i 27 XI 1968.

Izdavač je Filatelističko društvo „Poštar” Zagreb.

1974, 8. juni. Prigodni koverat povodom Prve konferencije PTT radnika Srbije, u Titovom Užicu.

Kao motiv, na kovertu je prikazan znak Zajednice JPTT i ukomponovan tekst „PRVA KONFERENCIJA SAMOUPRAVLJAČA PTT RADNIKA SRBIJE 8. 6. 1974. TITOVO UŽICE”, ćirilicom.

Na kovertu je korišćena marka redovnog izdanja za automate broj 1403 i prigodni žig sa datumom 8. 6. 1974.

Idejno rešenje koverta i žiga je delo Dušana Lučića, akademskog slikara iz Beograda.

Štampa je u knjigotisku, u formatu 163 x 114 mm.

U KORAK SA ZEMLJAMA CEPTA

Tradicionalno sumiranje rezultata jednogodišnje produkcije poštanskih markara u svetu, kroz cene u Mihelu za 1981. godinu, kada se radi o našim markama, daje jednu približnu sliku o tome kakvi su naši noviteti.

Naše marke štampane 1979. godine, beleže povećanje kataloške vrednosti u odnosu na nominalnu, indeksom 2,08. U poređenju sa ostalim zemljama CEPT-a njih 25 imaju katalošku vrednost čiji indeks uvećanja u odnosu na nominalnu vrednost nije veći od ovoga a samo sedam zemalja ima indeks porasta kataloške vrednosti veći od 2,08. Ipak, valja reći da je najniža vrednost ovoga indeksa (multiplikatora vrednosti) 1,78 (SR Nemačka) a najviša 3,39 (turski Kipar) što govori o nevelikim razlikama i veoma ujednačenom „startu“ noviteta u ovome veoma uticajnom katalogu. 1979. godine, u nas je štampano 47 vrednosti u nominalnom iznosu od 207,40 dinara ili 19,18 DM. Znatno veće izdatke imali su filatelisti koji prate i nabavljaju novitete SR Nemačke (bilo je 40 vrednosti u nominalnom iznosu od 32,90 DM), Francuske (56 vrednosti — 34,DM), Italije (47 vrednosti — 29,84 DM), Švedske (39 vrednosti — 26,89 DM) itd. Spomenuli smo samo zemlje koje su izdale veći broj vrednosti, što je odlika i naše produkcije, ne navodeći pri tome i one koje su „išle“ sa blokovima za koje je taj izdatak bio još veći (Monako čak 36,66 DM, 41 marka i dva bloka).

DILEME

Od dvanaest susreta dece Evrope koliko ih je do sada bilo u našoj zemlji, njih sedam obeleženo je i izlaskom prigodnih poštanskih maraka. Ove marke su realizovane prema crtežima dece iz raznih zemalja Evrope i po svojim rešenjima imaju sva obeležja evropske teme. Pa ipak, to nije bilo dovoljno da ih vodeći izdavači evropskih kataloga uvrste u „prateću Evropu“. Danas se o toj mogućnosti govori. Tu nelogičnost prati druga; značajan raskorak kataloških cena našeg i drugih evropskih kataloga. Tako, prvo prigodno izdanje (1454—1456) u katalogu Jugomarke ceni se na 15 dinara a u Mihel katalogu (1981. g.) 6 DM! Ili još jedan primer: izdanje istim povodom iz 1976. godine, katalog Jugomarke ceni 16 dinara a pomenuti Mihelov katalog 4,50 DM.

PONUĐA CELINA

Vreme kada su se poštanske celine iz prvih posleratnih godina naše zemlje mogle nabaviti po veoma pristupačnim cenama već je prošlost koja će se teško ponoviti.

Poštanske karte i pisma iz ovoga perioda sve ređe se sreću u ponudi i pored osetnog porasta interesovanja za njima. Do nedavno niske ili bolje rečeno proizvoljne cene dovele su do oticanja ovoga materijala van filatelističkih sastanaka. Drugo je pitanje koliko je uopšte ovoga za nas dragocenog materijala sačuvano.

Bilo kako bilo, prilikom kupovine ne treba žuriti. Cene su istina porasle ali su rezultat slobodne procene.

BEZ PLAVE BOJE

Kod pomoćnog izdanja poštanske vrednosnice — masovnog koverta sa roze tom i pretiskom nove vrednosti (2.50/1.20 din) registrujemo primerak bez plave boje na uštampanoj marci. Tako je osnovna marka štampana dvobojno, uzimajući u obzir i srebrnu boju kojom je štampan tekst „KRAGUJEVAC“ koji se jedva nazire.

Za ljubitelje posebnih primeraka celina ovaj primerak bi ulepšao odgovarajuću zbirku ili izložak.

IDEJA PREDLAGAČA ILI GOTOV DOGOVOR?

Skupština Zajednice JPTT razmotrila je i usvojila predlog Odbora Skupštine Zajednice JPTT za privredna pitanja, sa njegove 93. sednice održane 14. oktobra 1980. godine, da se nadležnim organima uputi zahtev da cene za obična pisma i dopisnice u unutrašnjem saobraćaju pređu u nadležnost odgovarajućih organa republika odnosno autonomnih pokrajina.

(PTT Vesnik 23/80)

CENE

Jedna veoma obimna lista sa otkupnim i prodajnim cenama poznate engleske trgovine Lukas, koju je u decembarskom broju objavio londonski Filatelik Eksporter, uključuje i naša izdanja sa CEPT motivima i evropskom tematikom.

Otkupna cena za našu prvu EVROPU CEPT iznosi 3.10 engleskih funti. Za EVROPU CEPT '80 ova firma plaća 0.95 engleskih funti.

Što se tiče izdanja sa evropskom tematikom za njih osam pored prodajnih date su i otkupne cene. One izgledaju ovako: Prva zaštita prirode (1970) 4.10 engleskih funti, K. broj 1400 0,06, K. broj 1421 0,27, K. brojevi 1454—1456 0,23, K. brojevi 1496 — 1497 0,40, K. brojevi 1578 — 1579 0,34, K. brojevi 1625 — 1626 0,35 i 1697 — 1698 0,42 engleskih funti.

Zanimljivo je da od osam navedenih izdanja sa evropskom tematikom pet čine prigodna izdanja povodom održavanja tradicionalne evropske manifestacije, u našoj zemlji, „Radost Evrope”.

PONOVO O ZUPČANJIMA REDOVNIH IZDANJA

Posle našega pisanja o zupčanju marke broj 1433 (Filatelista 188 — 189) javili su se neki naši čitaoci stavljajući nam na uvid još neke primerke redovnih izdanja sa istim osobenostima.

Reč je o sledećim Katal. brojevima:

1436 (2.00 din, plava na običnom papiru sa suvom gumom),

1728 (0.40 din, crnosiva),

1544 (1.00 din, zelena),

1729 (2.50 din, crvena).

Sve navedene kataloške brojeve, kao osobenost, karakteriše zupčanje $13\frac{1}{4} : 12\frac{1}{2}$.

Marku broj 1544 (Kragujevac) pojedini katalozi, kada je reč o zupčanju registruju veoma različito: Zvanični Katalog (Jugomarka) navodi zupčanje $13\frac{1}{2}$, Mišel u svojoj katalogizaciji noviteta $13\frac{1}{4} : 12\frac{1}{2}$. Prema našem nalazu, postoje dva zupčanja i to: mešovito, $13\frac{1}{4} : 12\frac{1}{2}$ i drugo $13\frac{1}{4}$.

Prvi tiraž ove vrednosti koji se pojavio u prometu posle 17. juna ima pomenuto mešovito zupčanje. Sledeće količine ove vrednosti imaju zupčanje $13\frac{1}{4}$.

JOŠ NEKE OSOBENOSTI MARKE BROJ 1424

Već objavljene osobenosti drugog štampanja (1976. g.) marke redovnog izdanja s motivima spomenika iz NOB, broj 1424 (Belčišta), dopunjujemo još nekim pojedinostima o zupčanju.

Ovo štampanje (linijska duboka štampa — papir običan — guma suva) odlikuju dve vrednosti zupčanja.

Poznati su primerci zupčani češljasto $12\frac{3}{4}$ a isto tako i sa vrednošću zupčanja $13\frac{1}{4}$. U odnosu na kataloški podatak ovo drugo zupčanje ($13\frac{1}{4}$) možemo smatrati varijetetom.

VESTI, PISMA, NOVOSTI ...

Организатор IV Фестивала филателистичке омладине Југославије, Удружење филателиста у Мостару, приредио је ове јесени још једно пријатно изненађење овим истим поводом. Наиме, оно што организатори претходних фестивала нису учинили, мостарци јесу — приредили су и објавили сва саопштења и дискусије који су се чули на Округлом столу о задацима на даљем развоју омладинске филателије, одржаном маја ове године у Мостару. И поред неких техничких мањкавости и мањих нетачности, ова публикација може да послужи не само као вредан документ сусрета филателистичких посленика у Мостару, већ и као својеврстан уџбеник и приручник бројним друштвима и клубовима у земљи. Богатство искустава и идеја изречених приликом овог сусрета и забележених у овој књизи, могу да помогну и упуте како да се воде акције на овом плану и остварују добри резултати. Публикација иначе носи обележје IV ФФОЈ и наслов „Округли сто на тему омладинска филателија, њена улога и могућности“.

* * *

20. novembra 1980. godine, svečano je obeležen veliki jubilej dubrovačke i jugoslovenske filatelije, 90-godišnjica organizovanog filatelističkog života u Dubrovniku. Dubrovačko filatelističko društvo, osnovano 1890. godine, istovremeno je najstarije društvo filatelista u zemlji.

Od sekretara ovog društva, koji je i dugogodišnji pregalac na razvoju i jačanju filatelije u Dubrovniku, druga Josipa Kovačevića, saznajemo da je uspela filatelistička izložba bila otvorena u Galeriji „Rozario“ i da je poseta bila velika, izvan svih očekivanja.

Na svečanoj jubilarnoj sednici, podeljene su spomen plakete i prigodne klupske značke, izdate ovim povodom. Josipu Kovačeviću je ukazana posebna pažnja jer je istovremeno i on obeležio 50-godišnjicu svog društvenog rada u filateliji.

Povodom jubileja FD „Dubrovnik“, izdata su dva prigodna koverta, jedna maksimumkarta i dva prigodna žiga.

Савез филателиста Војводине је и за 1981. годину израдио Упоредни преглед цена југословенских поштанских марака издатих од 14. септембра 1944. до 20. јула 1980. године и марака ВУЈНА — СТТ издатих од 1. маја 1948. до 9. октобра 1954. године, по каталозима: ЈУГОМАРКА (Југославија), Zimstein (Швајцарска), Yvert (Француска) и Michel (Савезна република Немачка) све за 1981. годину.

Приручник садржи следеће податке: назив југословенских марака; каталошки број марака по каталогу Југомарка; цене марака по каталогу Југомарка (чистих и жигосаних); цене чистих и жигосаних марака по каталогу Zumstein; цене чистих и жигосаних марака по каталогу Yvert; цене чистих и жигосаних марака по каталогу Michel.

За 1981. годину овај Упоредни преглед је израђен у посебној књижици те ће као такав бити практичнији и лакше употребљив.

Овај приручник може набавити сваки филателиста и филателистичко друштво — клуб — удружење, ако уплати на жиро рачун Савеза филателиста Војводине број: 65700-678-1349 (код СДК Нови Сад) износ од 10 динара за један примерак, с тим да назначи да уплату врши за... комада Упоредног прегледа цена југословенских марака за 1981. годину, као и да назначи своју тачну адресу на коју ће му Приручник бити достављен.

За наручених 10 и више примерака наручиоцу припада провизија од 10%, тако да ће за друштва или појединце који наруче 10 или више примерака, Приручник коштати само 9 динара.

Адреса је: Савез филателиста Војводине, 21000 Нови Сад, Пошт. преградак 43.

* * *

Поводом Дана ЈНА 22. децембра филателистичко друштво „Космос“ из Земуне одржало је изложбу марака а одржана је у време од 9—12 XII. 1980. г. у просторијама друштва у Дому ратног ваздухопловства.

Покровитељ изложбе је био командант ваздухопловства и ПВО генерал пуковник Стеван Роглић.

Ова изложба, четврта по реду, није имала такмичарски карактер а на њој су били изложени експонати само чланова друштва „Космос“. Биле су запажене теме „Бродови на маркама“ Динић Петра, затим „Ваздухопловство“ Бранка Бранковића и пар експоната Душана Бабића који је са пуно труда преко филателије приказао нашу народно-ослободилачку борбу, развој СКЈ и посебно лик друга Тита. Радује што су на изложби узели учешће и омладинци и пионери, такође чланови друштва.

За успехе постигнуте од оснивања до данас и примерну сарадњу са командом ваздухопловства на разним манифестацијама као у Дубровнику

на конгресу ИАФ и у Сомбору на 32 спортском првенству ЈНА, командант ратног ваздухопловства друг Стеван Роглић уручио је друштву највеће ваздухопловно признање (цивилно) — сребрну плакету.

У част дана ЈНА 22 XII. 1980. год. филателистичко друштво „Космос“ издало је коверат са пригодним жигом „дан ЈНА 22. XII. год. 11080 Земун“. Тираж је 350 нумерисаних коверата а пригодан жиг је 22. XII. 1980. год. био у употреби на пошти Земун 1.

Хранислав Михајловић

* * *

Ове године навршава се пола века постојања и рада Друштва филателиста Сомбор. Тим поводом организована је филателистичка изложба, приређена у две поставке — у Градској библиотеци „Карло Бијелицки“ и у холу Дома ЈНА у Сомбору.

У присуству многобројних угледних гостију, изложба је отворена на Дан републике.

Приређивање ове изложбе омогућила су 33 излагача из 10 градова САП Војводине и братских република, као и 1 излагач из Италије. За изложбу је пријављено 1.459 албумских листова, а изложено је 1.250.

Потребно је истаћи да су сомборци, захваљујући излошку Јакич Ивана из Љубљане, имали прилику да на 36 албумских листова виде марке Велике Британије издате 1840 — 1841. године, а међу њима и прву марку, чувени „црни пени“. Посебну пажњу побудују и излошци Стипић Стипана из Суботице, са претфилателистичком поштом Мађарске и првим маустријским маркама са мађарским жиговима, међу којима се налазе и писма упућена из Сомбора и у Сомбор. Током отварања изложбе, домаћин је имао несвакидашњу прилику да помене име Валент Оскара, свог члана још од 1924. године, који је овом

Друштву остао веран све до данас, дакле пуних пола века.

Друштво је за ову прилику издало пригодан каталог у којем је, поред осталог, укратко приказан рад Друштва за протеклих пола века, те дат списак пригодних жигова, употребљаваних на Пошти Сомбор од 1957. до 29. XI 1980. године — дана прославе 50-годишњице Друштва. Сви ови жигови, сем последњег, приказани су у каталогу умањени.

За овај јубилеј, Дан Републике и изложбу марака издата су три пригодина коверта, а на четири карте су репродуковани сви до сада употребљавани жигови, с тим што је на свакој коверти и карти отиснут специјални жиг поводом јубилеја Друштва.

Остајемо у уверењу да ће оваква изложба, заслугом многих, бити и достојан печат на полувековној активности сомборских филателиста и истовремено представљати допринос даљем развоју и афирмацији југословенске филателије до чега нам је свима стало.

Иван Бурнаћ

Ove godine navršilo se sto godina od početka igranja fudbala u našoj zemlji. Proslava ovog jubileja, održana je 13. decembra 1980 godine u Županji, gde su otkriveni, spomenik fudbalskoj lopti i spomen obeležje povodom „prvog igranja fudbala”. U ovom slavonskom gradiću je 1880 godine prvi puta na tlu današnje Jugoslavije počela da skakuće fudbalska lopta i tada se u nas počeo igrati fudbal. Nešto kasnije fudbal se počeo igrati i u Belišću, poznatom drveno industrijskom centru u blizini Osijeka. Tako je Županja, odnosno Slavonija postala kolevka fudbala u Jugoslaviji.

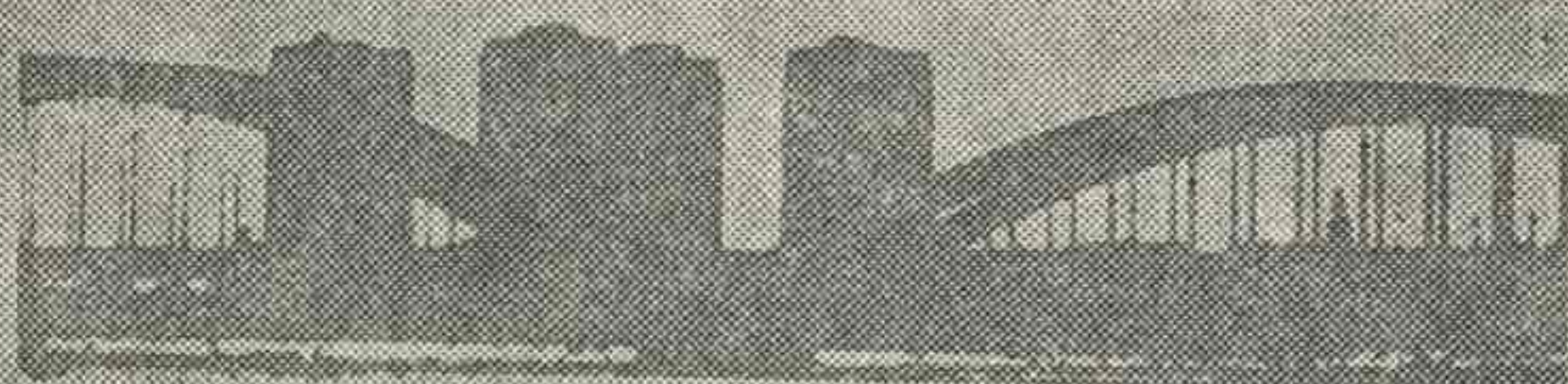
Zahvaljujući velikim kompleksima poznatih slavonskih hrastovih šuma, engleski industrijalci su krajem osamdesetih godina prošlog veka izgradili u Županji fabriku tanina. Uz fabriku su izgrađeni i tereni za fudbal i tenis, koji su igrali nameštenici ove engleske firme. U Belišću, pra godina kasnije, drveno industrijska postrojenja izgradili su predstavnici mađarske firme S. H. Gutman. Tu su fudbal odmah počeli da igraju i nameštenici ove firme. Kako se Županja nalazi na samoj levoj obali Save, koja je bila sve do 1878 godine državna granica između dve tadašnje velike carevine, Austro-Ugarske i Turske, potvrđuje se tačnost navoda u spomen knjizi, današnjeg županskog N. K. „Graničar” da je slavonska omladina gledala i igrala novu igru loptom i to u vreme dok su na desnoj obali Save u Bosni, naši seljaci još oplakivali svoje najmilije i najdraže, koje su turski bašibozuci odveli kao roblje ili nabili na kolac.

Ovom velikom jubileju, proslavi sto godina prve fudbalske lopte i prvog igranja fudbala na tlu današnje Jugoslavije pridružili su se i filatelisti. Filatelistički klub Osijek izdao je spomen kovertu br. 63, u kojoj je na posebnom listiću opisan ovaj jubilej, kao i spomen kartu br. 64. ZJPTT odobrila je prigodni poštanski žig, koji je bio u upotrebi na Pošti Osijek 1, dana 12. septembra 1980. godine.

Stanko Novaković

DUNAVFILA '80

FILATELISTIČKA IZLOŽBA
20.–28. 11. 1980.
NOVI SAD

DF NOVI SAD 5/80

* * *

IV. FILATELISTICKÁ VÝSTAVA

NA POČEST 30. VÝROČIA SAMOSPRÁVY
A 36. VÝROČIA OSLOBODENIA
BAČSKOPETROVSKEJ OBCE

[Handwritten signature]

Bačsky Petrovec, 15.—20. X. 1980.

У оквиру јубилеја 30-годишњице самоуправљања и 36-годишњице ослобођења Бачког Петровца, Друштво филателиста Бачки Петровац организовало је своју Четврту филателистичку изложбу. Изложба је одржана у Дому културе у Бачком Петровцу од 15. — 20. октобра 1980. године.

Поводом ове манифестације, Друштво је издало два пригодна коверта, спомен-карту, а били су у употреби и два пригодна поштанска жига. Тираж коверата и спомен-карте је по 300 комада.

Штефан Грња

* * *

Filatelističko društvo „Verigar“ iz Brežic se je tudi letos vključilo v praznovanje občinskega praznika. V prostorih knjižnice je organizirano meddruštveno filatelistično razstavo „Naša pot revolucije in 140 let pošte Brežice“. Razstava je bila razdeljena na dva dela in to prvi del je bil posvečen tovariš Titu in NOB drugi del pa je obravnaval pošto Brežice, Posavje in vse v zvezi z pošto. Sodelovali so razstavljalci iz Brežic, Krškega, Ljubljane, Škofje Loke in Zagreba.

Ob tej priložnosti je društvo založilo tudi dva priložnostna ovitka in dva priložnostna poštna žiga. Prvi je bil posvečen borcem Brežiške čete, ki so v svojem kratkem obstoju izvedli več akcij in eno od pomembnejših, osvoboditev 5 aktivistov iz zaporov smo upodobili na letošnji kuverti.

Drugi ovitek je posvečen 140 letnici stalnega delovanja pošte Brežica. Pošta Brežica je bila ustanovljena 30. 9. 1802. leta. Odprta je bila do 12. 8. 1812. leta ko so jo iz nam neznanih razlogov zaprli in jo ponovno odprli 1. 11. 1840. Tako je letos 1. novembra praznovala 140 letnico stalnega delovanja. Moram pripomniti, da nam je pri organizaciji te filatelistične manifestacije pomagala Skupščina občine Brežice, Pošta Brežice in podjetje za PTT promet Krško in Novo Mesto kakor tudi FZS. Mogoče je bilo malo propusta, ker so si občani lahko ogledali razstava samo ob večernih urah vendar so si jo lahko v tednu dni kolikor je bila odprta ogledali vsi ki jih zanima filatelija, organiziran pa je bil tudi obisk šolske mladine. Upamo da bomo s resnim delom in z pogostnimi filatelističnimi razstavami pritegnili k hobiju filatelija večji krog mladih, ki so osnovni pogoj za obstanek društva.

učestvovali na oвогодишњим омладинским филателистичким смотрама у Мо-стару и Суботици. Изложбу је посетио велики број мештана и омладинаца.

Излагали су искључиво чланови Друштва са изложницама са којима су

Iz knjige vtisov:

Brežice, 28. oktober 1978

„Čestitam k uspešni razstavi. Želim, da bi društvo vztrajalo na poti, po kateri je pred dvema letoma tako pogumno začelo svoj čudnovit razvoj. To je občudovanja vredno!

Franc Šetinc

Brežice, 28. 10. 1980.

„Razstava daje v malem obsegu pogled na široko področje dela v filateliji. Različni pristopi in različne vsebine dajejo garancijo, da se bo razvilo več bogatih zbirk, ki bodo kvalitetno zastopale društvo na razstavah. Organizatorjem je uspelo pritegniti na razstavo tudi bolj redka področja. Skrbna urejenost in bogat prikaz zbirk daje vtis, ki navdušuje še tako zahtevnega obiskovalca. Iskrene čestitke organizatorjemov zares dobro uspeli razstavi.

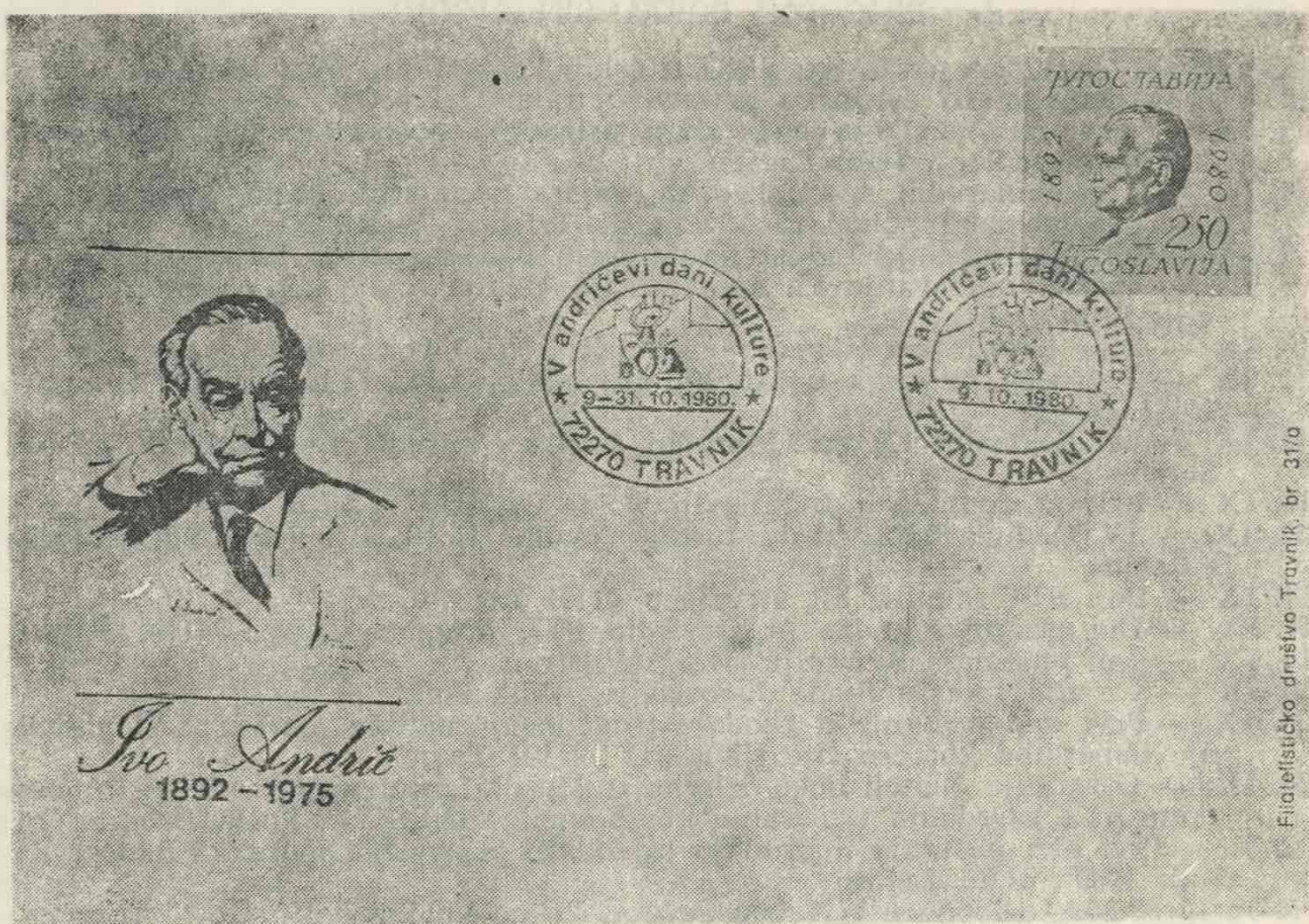
Slavko Šribar

Krunoslav Filipčič

Jedna od najznačajnijih preporuk poslednje sednice Skupštine SAFUBIH, koju su travničani među prvima prihvatili, jeste popularizacija filatelije među mladima. To je bio i osnovni zadatak u programu rada Filatelističkog društva Travnik u protekloj godini. Tako je jesenas oformljena Sekcija filatelista u susjednom Vitezu. Sekcija broji 10 članova pionira i omladinaca. Kao prvu pomoć članovima Sekcije, Uprava društva iz Travnika poklonila je brošuru „Kako postati filatelista“, Katalog poštanskih maraka Jugoslavije i člansku kartu sa plaćenom članarinom. Treba očekivati da će ova Sekcija ojačati i prerasti u Filatelističko društvo Vitez.

Takođe, poduzeti su koraci da se sekcije filatelista formiraju pri Srednjoškolskom centru „Antun Mavrak“ i Osnovnoj školi „Dušan Košutić“ u Travniku. Prema prvim procjenama, ove dvije nove sekcije broje oko 50 članova.

Ne staje se ni sa izdavačkom delatnošću. Povodom održavanja V Andrićevih dana kulture u Travniku, od 9. do 31. oktobra, sada već tradicionalne smotre amaterskog kulturnog stvaralaštva, izdat je prigodan koverat u dvije varijante, sa otisnutim mašinskim žigom i likom Ive Andrića, rad akademskog slikara

Filatelističko društvo Travnik, br. 31/0

prof. Božidara Jakca. Istovremeno su izrađena i dva prigodna poštanska žiga. Prvi, sa datumom 9. 10. 1980. — danom otvaranja manifestacije, a drugi 31. 10. 1980. — danom zatvaranja. Žigovi su bili u upotrebi na pošti Travnik. Ukupno je izrađeno 1500 koverata tipa ameriken i 500 koverata standardnog tipa.

Vladimir Jerić

Poštovani drugovi filatelisti,

Sa naše IV izložbe upućujemo vam puno lijepih pozdrava uz želju da i u 1981. godini uspješno doprinosite razvoju društvene filatelije u našoj SFRJ kao što ste to i do sada činili!

Za Udruženje filatelista Brčko,
Brčko, 29. 11. 1980. g.

Jakobović dr Zlatko

PRIGODNI POŠTANSKI ŽIGOVI

- 25. VIII — 34. ekipno prvenstvo SFRJ u šahu, Pošta Donji Milanovac
- 30. VIII — Omladinsko evropsko prvenstvo u košarci 63000 Celje
- 5. IX — Prvi dan puštanja u prodaju prigodnih poštanskih maraka „Zaštita čovekove sredine“, 41101 Zagreb
- 5. IX — III međunarodni specijalizovani sajam pčelarstva, Pošta Sombor
- 7. IX — Tradicionalni pohod „Sto žena na Triglav“, 64284 Triglav
- 9. IX — 50-god. osnivanja Industrije stakla u Pančevu, 26103 Pančevo
- 9. IX — 45-god. održavanja 35. konferencije Međunarodne aeronautičke federacije, 50101 Dubrovnik
- 10. IX — Dan jugoslovenske ratne mornarice, 66320 Portorož
- 10. IX — Prvi dan puštanja u prodaju prigodnih poštanskih maraka „Kristali“, 41101 Zagreb
- 12. IX — Tradicionalni IX međunarodni šahovski turnir „Ivan Parčetić“, Pošta Sombor
- 12. IX — 100-god. fudbala u Jugoslaviji, Pošta Osijek
- 13. IX — IV međunarodni ženski turnir u šahu „Goša 80“, Pošta Smederevska Palanka
- 14. IX — Dan PTT radnika SR Hrvatske, 41101 Zagreb
- 14. IX — Dan radnika Radne organizacije PTT prometa Zagreb, 41101 Zagreb
- 14. IX — Dan planinara Slovenije, 64281 Mojstrana
- 20. IX — 8. radnička olimpijada Jugoslavije, Pošta Pula
- 23. IX — Prvi dan puštanja u prodaju prigodne poštanske marke „XXI zasedanje Generalne konferencije UNESCO“, 41101 Zagreb
- 24. IX — Otvaranje filatelističke izložbe u Muzeju primenjene umetnosti povodom XXI zasedanja Generalne konferencije UNESCO“, Pošta Beograd 1
- 2. X — Prvi dan puštanja u prodaju prigodnih poštanskih maraka „Radost Evrope 1980“, 41101 Zagreb
- 3. X — 35-god. oslobođenja Novog Bečaja, Pošta Novi Bečej
- 3. X — VIII festival folklora železničara Jugoslavije, 11101 Beograd
- 4. X — Otvaranje XXII filatelističke izložbe u Senti, 24400 Senta
- 6. X — XX somborske muzičke večeri i XX likovna jesen u Somboru, Pošta Sombor
- 7. X — 14. jugoslovenski simpozijum o telekomunikacijama „YUTEL 80“ u Ljubljani, 61106 Ljubljana

- 8. X — Svečano potpisivanje protokola o bratimljenju gradova Sente i Kranja u okviru proslave godišnjice oslobođenja grada Sente, 24400 Senta
- 8. X — 90.god. uspinjače u Zagrebu, 41103 Zagreb
- 9. X — Andrićevi dani kulture u Travniku, 72270 Travnik
- 10. X — Susret filatelista gradova Sombora, Osijeka i Subotice u okviru 36-godišnjice oslobođenja grada Subotice, 24101 Subotica
- 11. X — 40-god. HFS, 41101 Zagreb
- 14. X — 75.god. osnivanja Međunarodne aeronautičke federacije, 50000 Dubrovnik
- 20. X — 90-god. železnice u Lendavi
- 20. X — 6. međunarodno prvenstvo Beograda u šahu, Pošta Beograd 1
- 23. X — 2. ekipno radničko prvenstvo BiH u šahu (početak prvenstva), 71250 Kiseljak
- 23. X — Proslava 50. god. regionalnog Zavoda za zdravstvenu zaštitu — Mostar, 79000 Mostar
- 23. X Naučna konfer. o zdrav. zaštiti seoskog stanovništva, 79000 Mostar
- 24. X — 10. festival dečijeg amaterskog filma u Pitomači, 43405 Pitomača
- 25. X 30-god. samoupravljanja u Radnoj organizaciji „Elektroistra“ u Puli, 52000 Pula

26. X — 2. ekipno radničko prvenstvo BiH u šahu (završetak prvenstva), 71250 Kiseljak
28. X — Proslava osnivanja Brežičke čete i praznika opštine Brežice, 68250 Brežice
31. X — Andrićevi dani kulture u Travniku, 72270 Travnik
1. XI — Otvaranje akcije „Mesec knjige” u Senti, 24000 Senta
1. XI — 140-god. Pošte Brežice, 68250 Brežice
24. X — 2. XI (pokretni datum) — Izložba „Priroda — divljač — lovstvo 80” u Ljubljani, na Gospodarskom rastavišću, Pošta pomoćno odeljenje (šalter) 61106 Ljubljana
2. HX — IV Pokrajinska omladinska filatelistička izložba, 24101 Subotica
7. XI — Sterijini dani u Vršcu, Pošta Vršac
10. XI — 75-god. rođenja revolucionara Martina Franekića, 41101 Zagreb
11. XI — Prvi dan puštanja u prodaju prigodnih poštanskih maraka „Konferencija o evropskoj bezbednosti i saradnji — KEBS 1980 (Madrid)”, 11101 Beograd i RO „Jugomarka”
11. XI — 125-god. rođenja Stevana Sremca, 24400 Senta
11. XI — Prvi dan puštanja u prodaju prigodnih poštanskih maraka „Konferencija o evropskoj bezbednosti i saradnji — KEBS 1980 (Madrid)”, 41101 Zagreb
13. XI — 35 godina rada KUD „Branko Cvetković” iz Beograda, Pošta 1
17. XI — 10. radničko prvenstvo Jugoslavije u šahu u Vrnjačkoj Banji, Pošta Vrnjačka Banja
19. XI — 24. međunarodno stonotenisko prvenstvo „24. MESP-YU ZAGREB 80”, 41101 Zagreb
19. — 100.god. pošte Domžale, 61230 Domžale
20. XI — 90-god. organizovane filatelije u Dubrovniku, 50103 Dubrovnik
20. XI — Filatelistička izložba „Dunavfila 80”, 21101 Novi Sad
20. XI — 35-god. Ujedinjenih Nacija, 41150 Zagreb — Aeroport
21. XI — 8. plenum kulturnih radnika Osvobodilne fronte, 6500 Nova Gorica
23. XI — 4. turnir bratstva i jedinstva u šahu u Kiseljaku (početak turnira) 71250 Kiseljak
25. XI — IV izložba Udruženja filatelista — Brčko, 75300 Brčko
27. XI — 4. turnir bratstva i jedinstva u šahu u Kiseljaku, 71250 Kiseljak
28. XI — Prvi dan puštanja u prodaju prigodnih poštanskih maraka „Zastava SFRJ i zastave socijalističkih republika SFRJ”, 11101 Beograd
28. XI — Prvi dan puštanja u prodaju prigodnih poštanskih maraka „Zastava SFRJ i zastave socijalističkih republika SFRJ”, 41101 Zagreb i RO „Jugomarka”
29. XI — Proslava pola veka organizovane filatelije u Somboru (od 1924. do 1980. god. sa prekidom), Pošta Sombor 1
29. X — XXI sastanak planinara PTT Hrvatske, 51415 Lovran
12. XII — Povodom završetka Prvenstva Jugoslavije u vaterpolu u 1980. g. i osvajanja prvog mesta Vaterpolo kluba „Jug” iz Dubrovnika, 50101 Dubrovnik
16. XII — Prvi dan puštanja u prodaju prigodnih poštanskih maraka „Umetnost u Jugoslaviji kroz vekove — Likovna dela dobitnika nagrade AVNOJ” 11101 Beograd i RO „Jugomarka”
20. III — 81. — 1. Međunarodna aero i astro izložba „LURABA 81,” u Lucernu, 71230 Kalinovik

НУДИМ СРБИЈУ И БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ ПРЕМА МАНКО ЛИСТИ,
ДРАГОЉУБ ЈОВАНОВИЋ,
11000 БЕОГРАД
Цара Душана 14/3

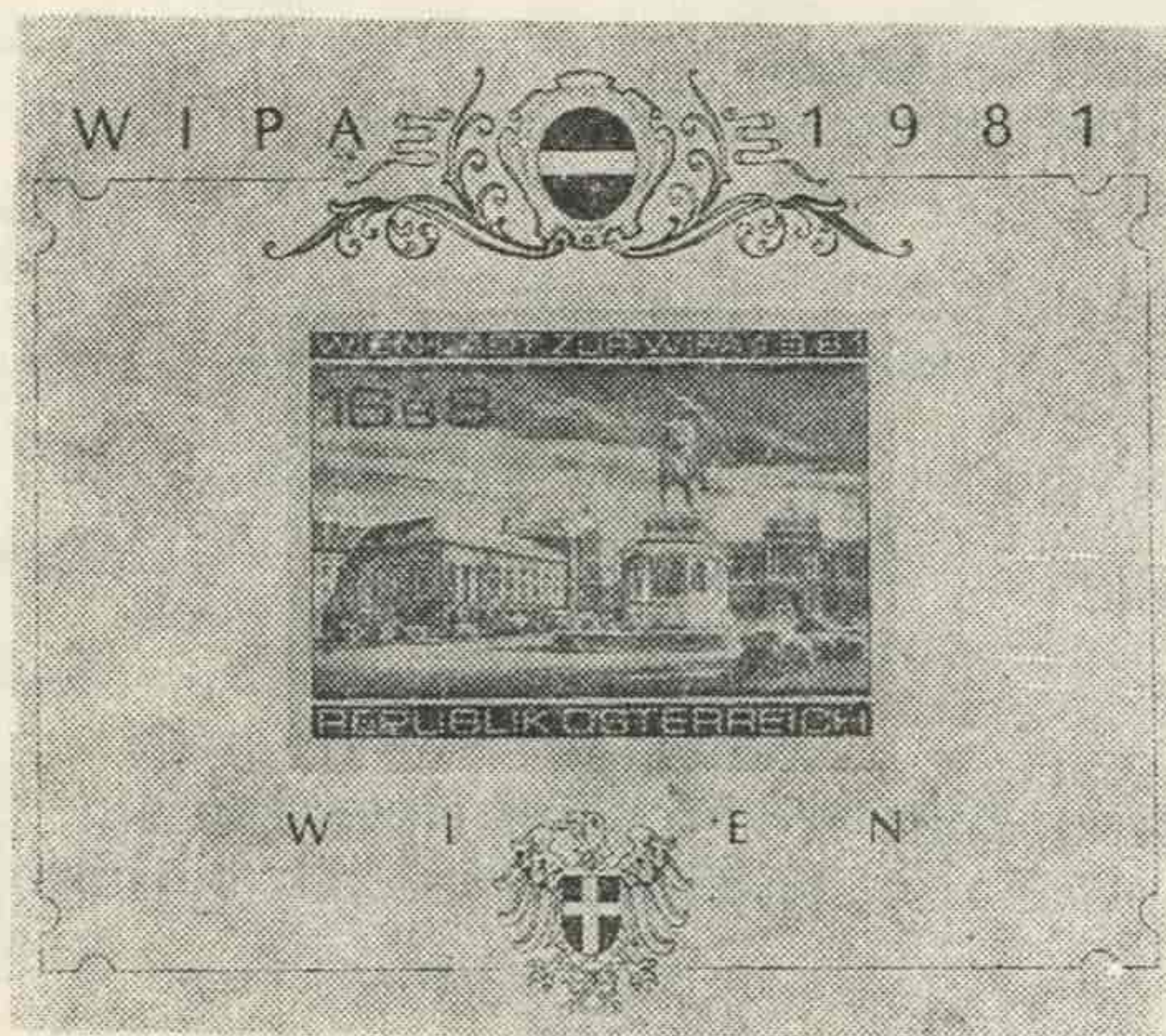
ИНТЕРЕСУЈУ МЕ ПОНИШТЕНЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ ЦЕЛОГ СВЕТА
А ПОСЕБНО ЈУГОСЛАВИЈЕ ИЗ ПЕРИОДА ОД 1935. ДО 1945. ГОДИНЕ.
ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ,
37240 ТРСТЕНИК, п. фак. 13.

NOVE MARKE

EVROPA

AUSTRIJA

- 22. oktobar: 100-god. rođenja A. Vege-
nera
- 22. oktobar: 100-god. rođenja R. Mu-
sila
- 7. novembar: „WIPA 81“
- 7. novembar: Božić 80
- 8. januar: 25 godina ASVG
- 2. februar: „WIPA 81“, blok

BELGIJA

- 10. novembar: Nacionalni institut ra-
dija
- 17. novembar: Božić 80
- 15. decembar: Turizam

BERLIN

- 15. januar: Godišnjice, 2 vr.
- 30. januar: Adelbert von Chamisso
- 12. februar: Karl Fridrih Šinkel

BUGARSKA

- 1. oktobar: KEBS — Madrid, blok
(tiraž 55.000)
- 10. oktobar: Leonardo da Vinči, 5 vr.
i blok

GIBRALTAR

- 24. februar: Evropa CEPT, 2 vr.

GRENLAND 6

- 16. oktobar: 100-god. A. Mikelsena

GRČKA

- 25. novembar: Božić 80, 3 vr.

DANSKA

5. februar: Deca u igri

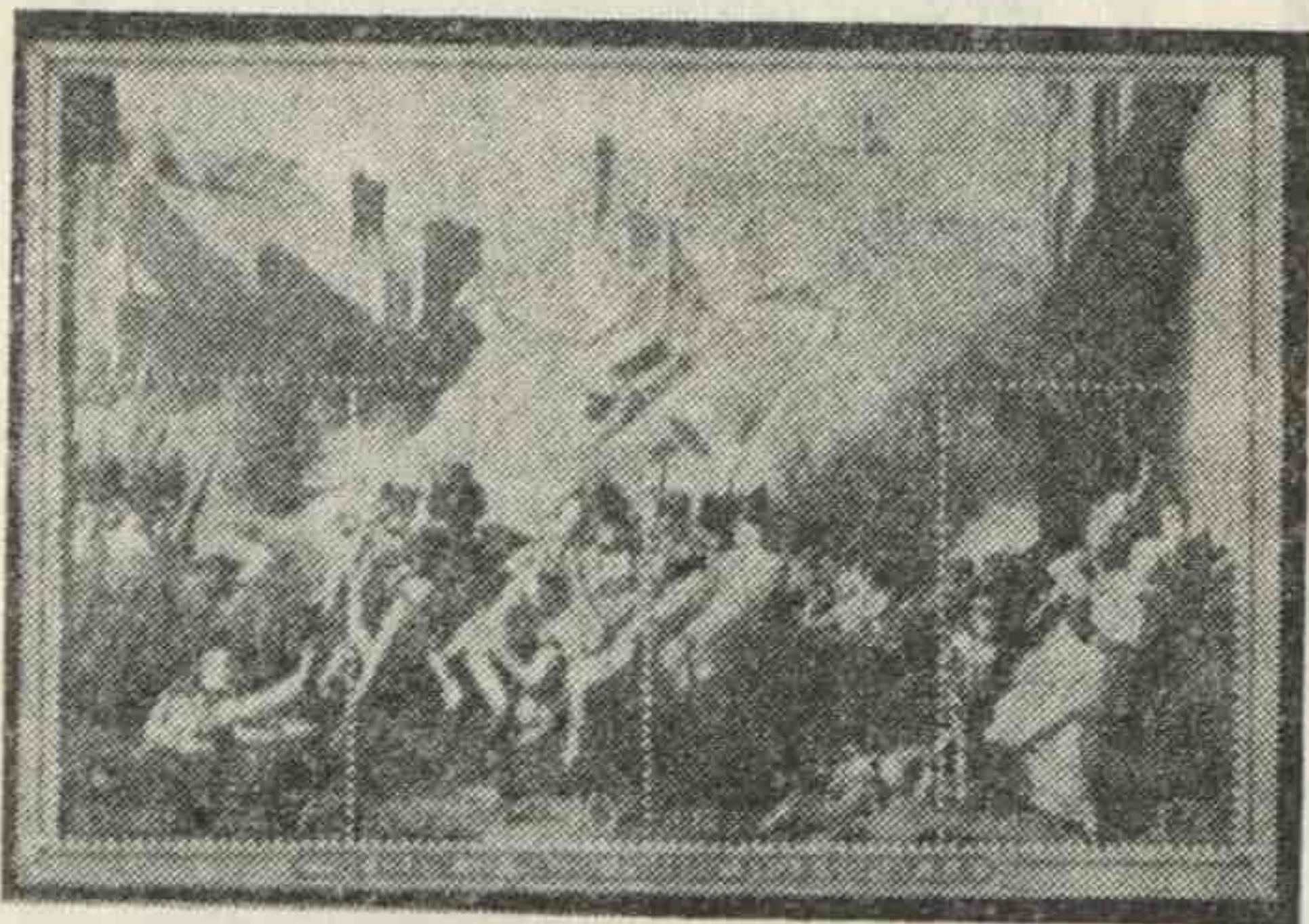
ENGLESKA

19. novembar: Božić 80,5 vr.

Džersi

6. januar: 200-god. bitke za Džersi, 4 vr.

ISLAND

16. oktobar: Fauna, 3 vr.

IRSKA

23. oktobar: Umetnost, 2 vr.
13. novembar: Božić 80,3 vr.

KIPAR

29. novembar: Međunarodni dan solidarnosti sa narodom Palestine, 2 vr.
29. novembar: Božić 80, 3 vr.

LIHTENŠTAJN

9. decembar: Godišnja doba, 4 vr.
9. decembar: Božić 80,3 vr.

LUKSEMBURG

5. decembar: Caritas 80,4 vr.
5. januar: 60. rođendan Velikog Vojvode Žana, blok

MAĐARSKA

5. novembar: 350-god. smrti Keplera
7. novembar: 150-god. smrti K. Kisfaldi

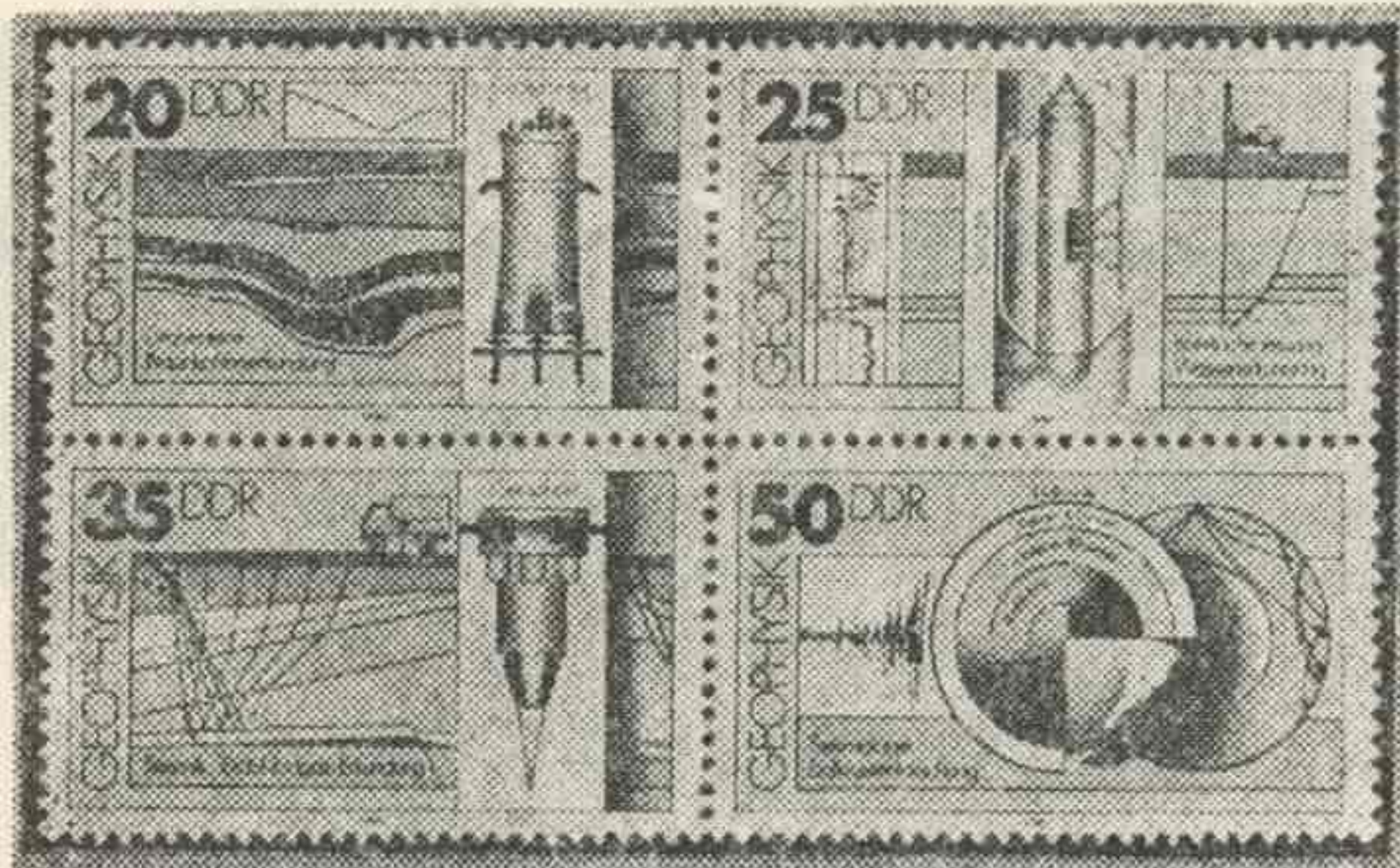

MALTA

7. oktobar: Božić 80,4 vr.

NEMAČKA DR

11. novembar: Geofizika, 4 vr.
25. novembar: Lokomotive, 4 vr.
9. decembar: Istorija prevoza, taba-
čić od 6 vr.

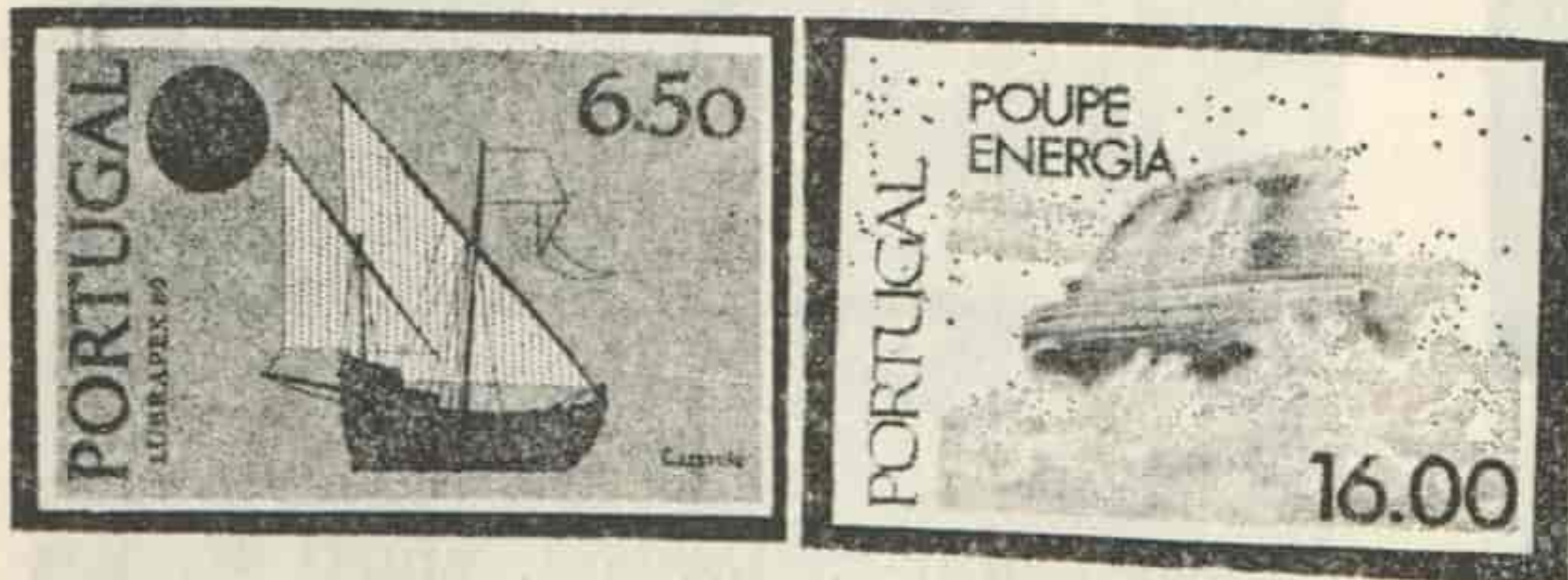
NORVEŠKA

14. novembar: Flora, 2 vr.
14. novembar: Umetnost, 2 vr.

PORTUGALIJA

18. oktobar: „LUBRAPEX 80“, 4 vr.
31. oktobar: Štednja energije, 2 vr.

SSSR

15. septembar: 950 godina grada Tartu
15. septembar: Kosmos
15. septembar: Gagarin, 3 vr.
25. septembar: Umetnost, 2 vr.
25. septembar: Interkosmos, 3 vr
30. septembar: A. M. Vasilevski
20. oktobar: 63-god. Oktobra
20. oktobar: David Guramišvili

29. oktobar: Flora, 5 vr.
29. oktobar: A. F. Jufe
21. novembar: Završetak Olimpijade, blok
24. novembar: 100-god. rođenja A. A. Suvorova
24. novembar: 100-god. rođenja A.A. Bloka
24. novembar: 60-god. Armjanske SSR
24. novembra: Naučno-istraživačka flo-
ta SSSR, 6 vr.

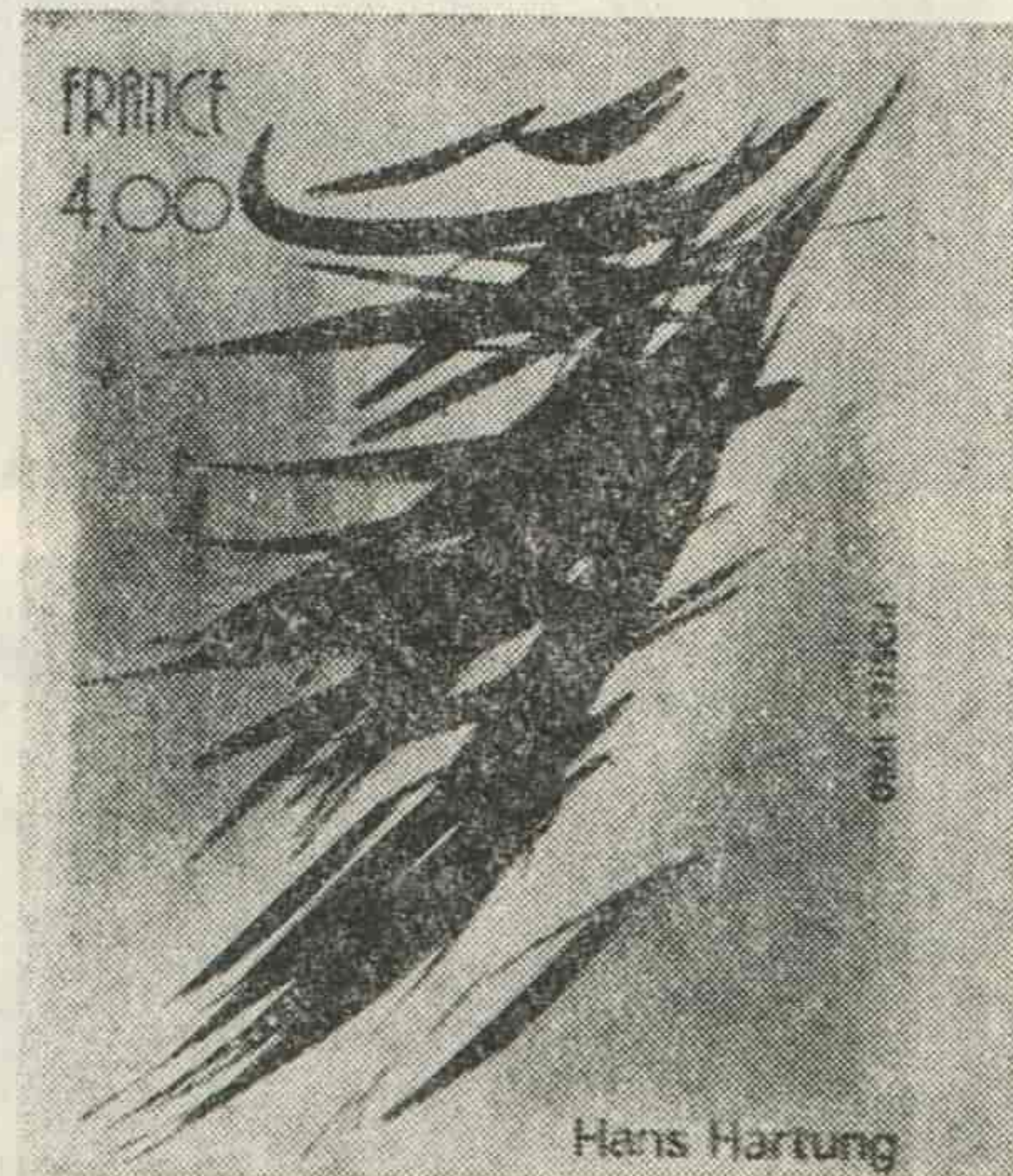

TURSKA

26. septembar: Prve sportske igre is-
lamskih zemalja, 2 vr.

FRANCUSKA

8. decembar: Crveni krst, 2 vr.
8. decembar: Turizam
22. decembar: Umetnost

FINSKA

12. januar: Nacionalni park

ŠVAJCARSKA

21. novembar: Pro juventute 80,4 vr.

ŠVEDSKA

18. novembar: Umetnost
29. januar: Ernst Vigfors
29. januar: Nordijski mitovi
26. februar: Ptica grabljivica, za avionsku poštu

VANEVROPA

ALŽIR

13. novembar: El Aslam
19. decembar: Nakit, 3 vr.

AUSTRALIJA

17. novembar: Ptica
19. novembar: Avioni, 4 vr.

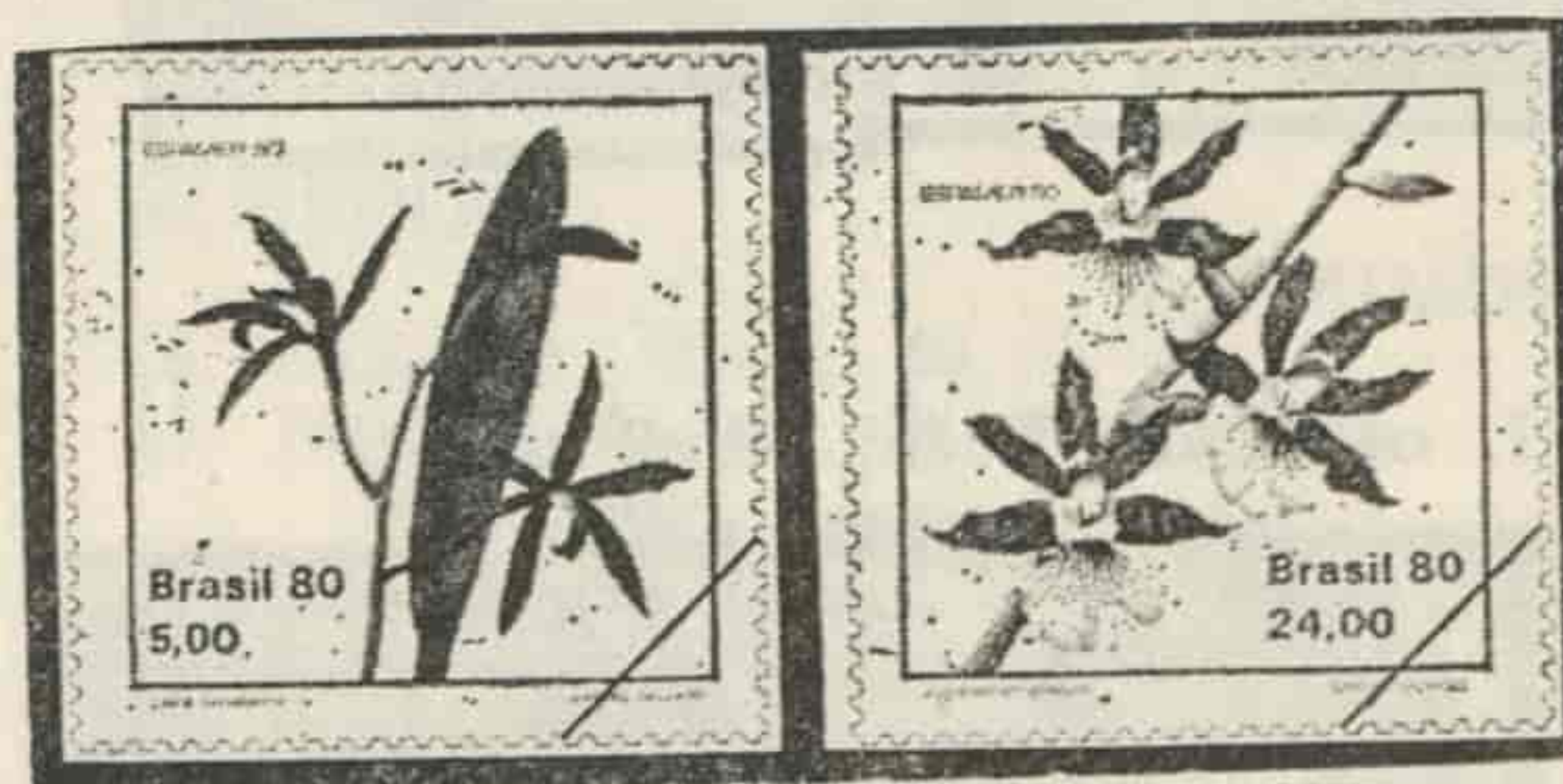

BOCVANA

13. novembar: Božić 80,4 vr.

BRAZIL

3. oktobar: Orhideje, 4 vr.
10. oktobar: Papagaji, 4 vr.
5. novembar: Božić 80

BURUNDI

24. oktobar: Olimpijada u Moskvi, 9 vr.

VANUATU

12. novembar: Božić 80,3 vr.

VENDA

13. novembar: Leptiri, 4 vr.

GABON

15. oktobar: Ptice, 4 vr.

GIJANA

1. decembar: Božić 80,4 vr.

GRENADA — Grenadines

2. oktobar: Božić 80, 9 vr. i blok

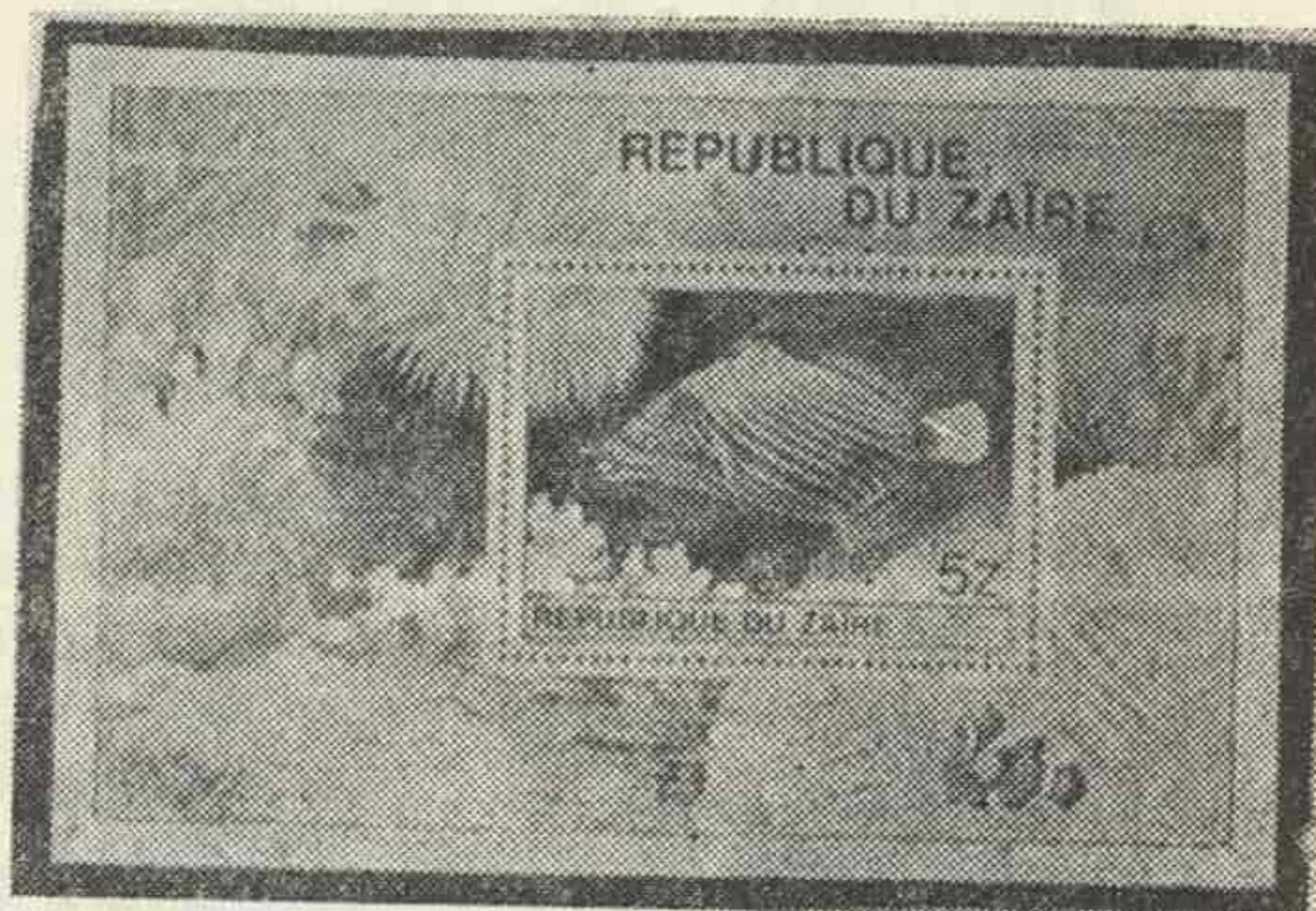
DOMINIKA

1. oktobar: Božić 80, 9 vr.

ZAIR

20. oktobar: Tropske morske ribe, 8 vr. i blok

ZAMBIJA

10. oktobar: Božić 80, 4 vr.

JAPAN

6. oktobar: umetnost
8. novembar: Sport

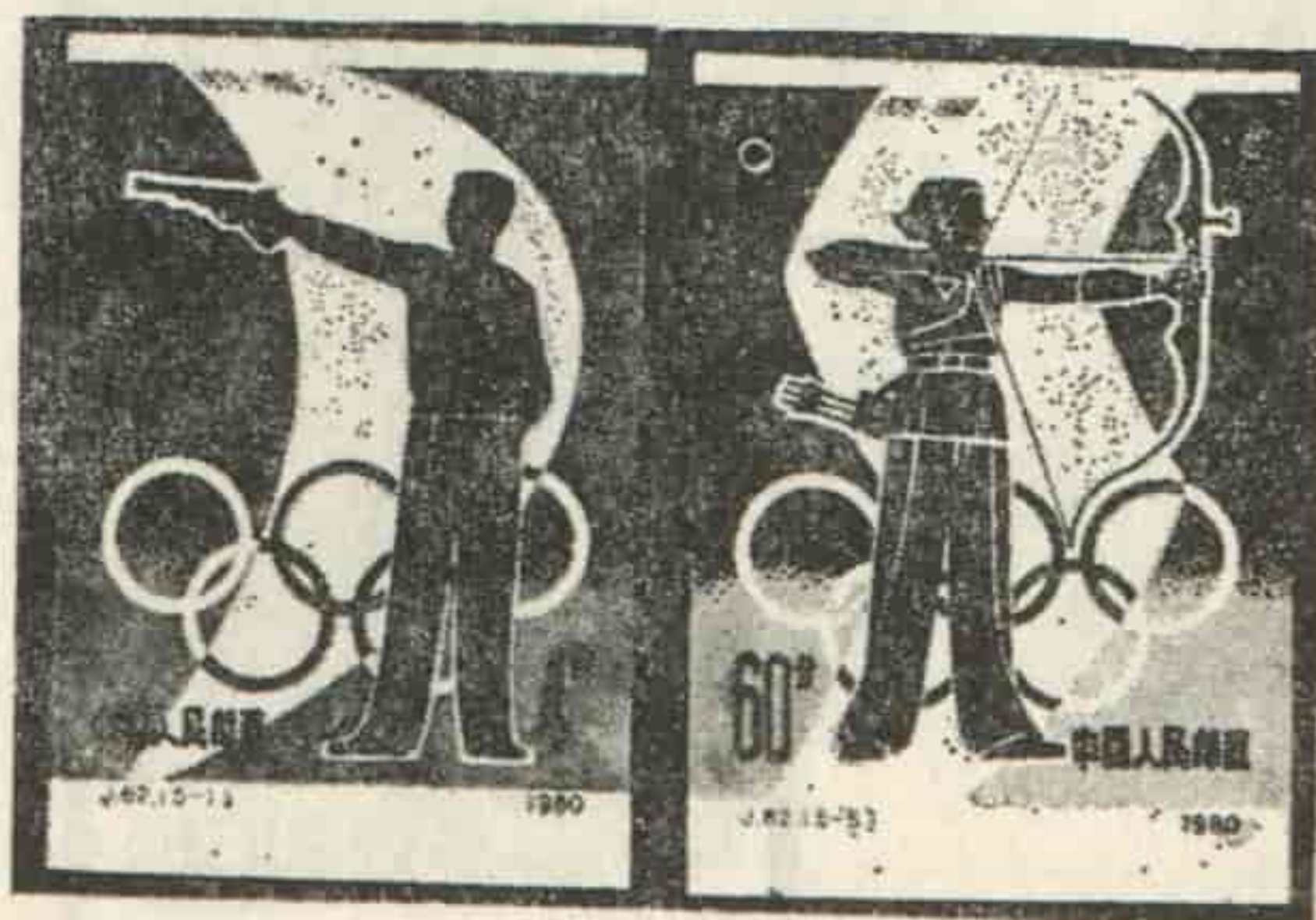

DR JEMEN

7. novembar: 110-god. rođenja Lenjina

KINA

10. oktobar: UNESCO, 3 vr.
26. novembar: Međunarodni olimpijski komitet, 5 vr.

LESOTO

20. septembar: Olimpijada u Moskvi, 5 vr. i blok
8. decembar: Božić 80, 4 vr. i blok

MALAVI

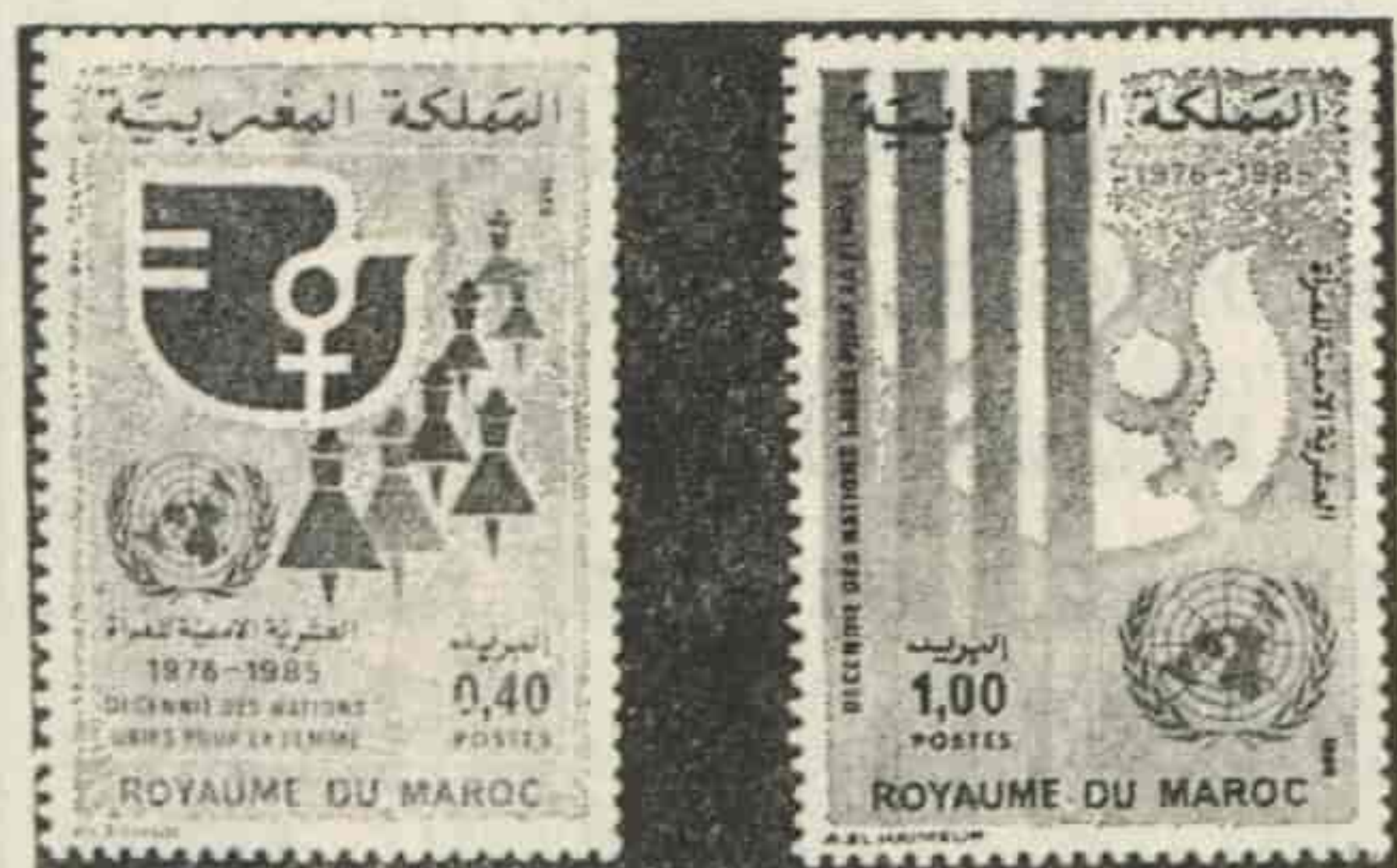
10. novembar: Božić 80, 4 vr.

MALI

6. oktobar: Leptiri, 5 vr.

MAROKO

18. avgust: Dekada žena UN, 2 vr.

MALDIVI

10. novembar: Avioni, 4 vr. i blok

MONTSERAT

2. februar: Ribe, 16 vr.

NEVIS

20. novembar: Božić 80,3 vr.

NIGER

1. oktobar: Olimpijada u Moskvi, 4 vr. i blok
10. oktobar: Svetsko prvenstvo u fudbalu 1982., 5 vr. i blok

NIUE

30. oktobar: Olimpijada u Moskvi, 8 vr. i blok

NORFOLK

28. oktobar: Božić 80, 4 vr.
13. januar: Avioni, 4 vr.

OBALA SLONOVAČE

11. oktobar: Insekti, 2 vr.

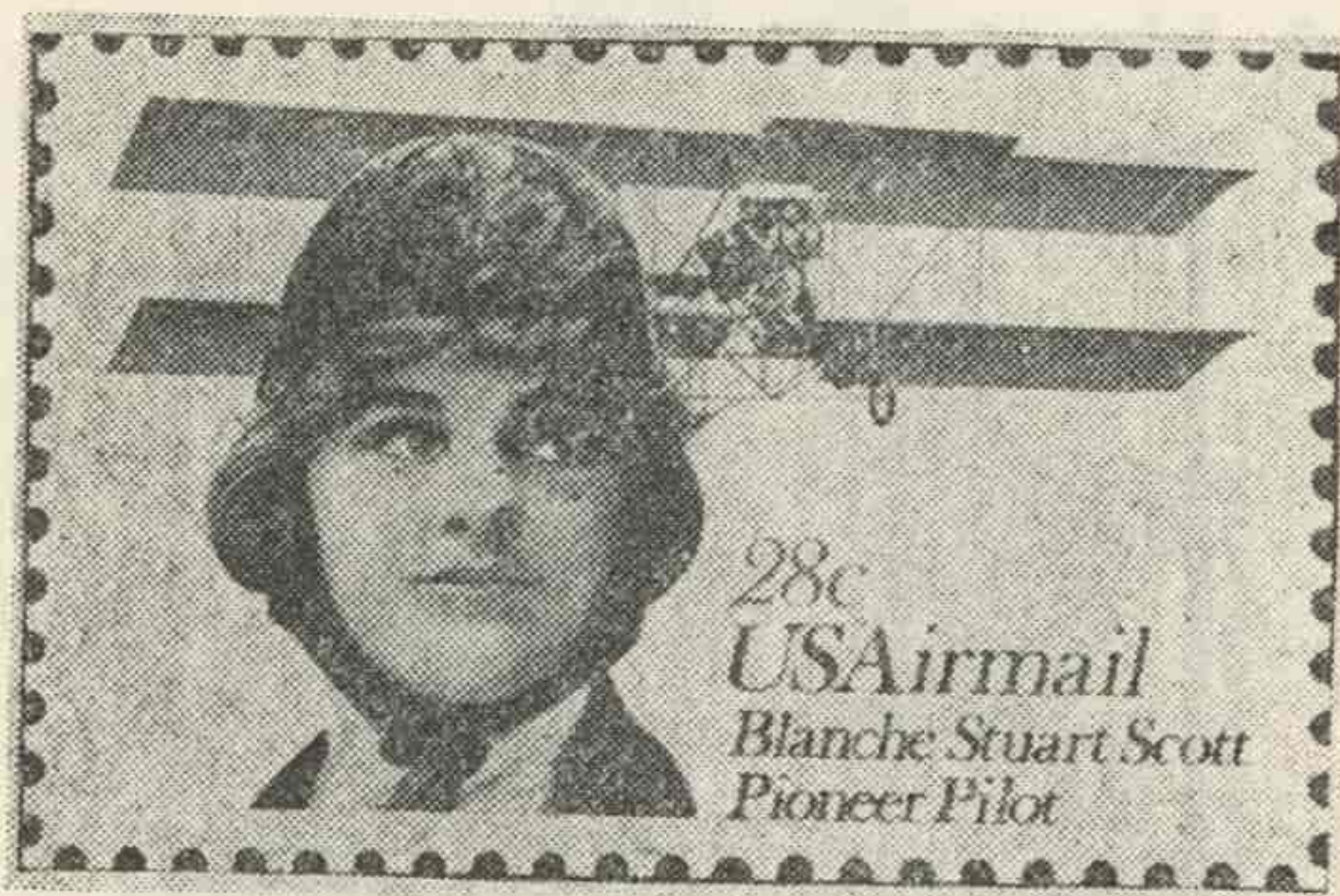
SAD

9. oktobar: Američka arhitektura, 4 vr.

27. decembar: Sekvoja

1. januar: Pioniri avijacije, 2 vr.

4. januar: Everet Dirksen

St. KITS

10. novembar: Božić 80, 4 vr.

St. VINCENT

13. novembar: Božić 80,5 vr. i blok

TOGO

10. oktobar: Slavne ličnosti, 5 vr. i blok

TRISTAN DAKUNA

10. oktobar: Božić 80, 9 vr.

UJEDINJENE NACIJE

21. novembar: Ekonomski i društveni savet, 6 vr.

HOLANDSKI ANTILI

22. oktobar: Dečji crteži, 4 vr.

SVIM SVOJIM ČITAOCIMA I SARADNICIMA, IZDAVAČKI SAVET I REDAKCIONI ODBOR ŽELE SREĆNU I USPEŠNU NOVU 1981. GODINU

MALI OGLASI

Tražim partnera koji može obezbediti u količinama sva filatelistička izdanja u Jugoslaviji povodom zimske olimpijade u Sarajevu. Adresa: Ing. HERBERT PÜSCHEL, DDR, 45 DESSAU, Willy-Lohmann Str. 26.

Interesuje me razmena noviteta u količinama. Adresa: Dr WALTER MERTA, Rauchstrase 10., 8000 MÜNCHEN 80, SR NEMAČKA.

Želim razmenu sa filatelistima Jugoslavije. Adresa: LADISLAV DURIK, 977 01 BREZNO, ŠKN-9, okr. B. Bystrica, ČSSR

Sakupljam jugoslovenske marke a nudim marke Rumunije. Adresa: DAN DUMITRASCU, Motilor 72, 3400 CLUJ-Napoca, RUMUNIJA

Želim ozbiljnog partnera za razmenu maraka na duži period. Korespondencija na engleskom i francuskom. Adresa: SY MING DE, 117/26 Shandong Zhong Lu, SHANGHAI, NR KINA

Sakupljam marke iz celog sveta na temu slikarstvo, a nudim novitete iz Rumunije. Adresa: PETRESCU FLORIN, Str. Cameliei 8, bl. 41, ap. 73, PLOESTI 2000, RUMUNIJA

Tražim marke SFRJ, SAD, Kanade, SR Nemačke, Izraela i Vatikana. Nudim marke SSSR, DDR, ČSSR, Vijetnama, Kube i Mongolije. Adresa: LEONID YURKO, P.O. Box 52, 332440 BERDYANSK, Ukraine, SSSR

Sakupljam marke i FDC iz Jugoslavije, na temu flora, fauna, bajke, olimpijade, sport i crveni krst. Adresa: PAJAK ANATOL, 34—120 ANDRYCHOW, Lenartowicza 16/10, POLJSKA

Želim razmenu maraka, FDC i maksimumkarata sa jugoslovenskim filatelistima. Adresa: M. SANDU, P.O. Box 1—488, 70100 BUCURESTI, RUMUNIJA

Interesuju me marke celog sveta na temu kosmos. Nudim marke Rumunije, SSSR i arapskih zemalja. Adresa: LUCIAN MATACHE, Poste restante, of 1. BUCURESTI, RUMUNIJA

Tražim ozbiljnog partnera za razmenu noviteta, koji me može redovno snabdevati svim jugoslovenskim novitetima počev od 1. januara 1980. godine. Adresa: JEAN POLLITZER, 2. Rue J. E. Voisembert, 92130 ISSY-LES-MOLINEAUX, FRANCUSKA

Želim razmenu maraka. Nudim marke Rumunije, SSSR i Poljske. Adresa: KIMEL NATAN, Str. Buzoianu 26-32, et. III, ap. 33, C. P. 815 BUCURESTI, RUMUNIJA

Želim partnera koji me može snabdevati jugoslovenskim filatelističkim novitetima od januara 1980. godine. Adresa: N.M. PLAVIN, K. Bugoc 3—7, 232024 VILNIUS, SSSR

Želim razmenu maraka sa jugoslovenskim filatelistima. Nudim Rumuniju od 1945 do danas. Adresa: AUREL MESAROS, Str. ANTON PANN 4/1, 4800 BAIA MARE, RUMUNIJA

Nudim čiste i žigosane marke SSSR od 1917—1980, FDC i maksimumkarte. Tražim marke Jugoslavije 1960—1970 po manolisti, kao i novitete i FDC iz 1979. i 1980. godine. Korespondencija na srpskohrvatskom. Razmena na bazi Mihel i Iver kataloga. adresa: SERGEY ČIŽOV, Len. komsomola 25/19, 286021 VINNICA 21, SSSR

Tražim partnera za stalnu nabavku jugoslovenskih noviteta i u tabačićima. Adresa: HEILMUT GARBODE, Unterer Kirchwiesenweg 6, 6000 FRANKFURT/MAIN 56, SR NEMAČKA

Interesuje me razmena maraka Bugarske i Jugoslavije. Nudim marke i blokove Rumunije SSSR i Arapskih zemalja. Korespondencija na engleskom i ruskom. Adresa: VOINEA SORIN, Str. Dristor 231, Bl. 8. ap. 47, Cod. 74374, Sect. 3. BUCURESTI 19., RUMUNIJA

Sakupljam marke i blokove na teme — fauna, flora, sport, kosmos i umenost. Nudim marke SSSR. Adresa: GENADIJ STEPČENKOV, ul. Lenina 4—42, 215700 SAFONOVO, SSSR

Sakupljam marke Jugoslavije, Mađarske, Albanije, zemalja zapadne Evrope, ostrvskih zemalja. Adresa: E. JUHNEVIČ, ul. Iljiča 137-6, 341035 ŽDANOV — 35 SSSR

Želim razmenu maraka i FDC sa filatelistima Jugoslavije. Adresa: ERWIN GORZELANY, ul. Główna 110, 44293 JEJKOWICE, woj. Katowice, POLJSKA

Interesuje me razmena maraka, FDC, razglednica i značaka, Adresa: MIECTYSLAV TROJNAR, ul. Przuj. Pol. Radz. 5/57, 85858 BYDGOSZCZ, POLJSKA

Za marke Jugoslavije nudim marke Poljske. Adresa: JAN MAROHELAK, ul. Jareszynskiego 6/4, 41204 SOSNOWIEC, POLJSKA

Sakupljam čiste marke na teme — flora, fauna, sport, umetnost. Europa, Korespondencija na srpskohrvatskom, engleskom, nemačkom i ruskom. Adresa: GEORGE SWIERAD, P. O. Box 43, 15—214 BIALYSTOK 3, Poljska

Želim korespondenciju sa filatelistima Jugoslavije. Adresa: MIECZYSTAW ZYTA, Skr. poczt. 161, 34—120 ANDRYCHOW, POLJSKA

Sakupljam koverta sa žigovima polarnih pošta i stanica Arktika i Antartika. Želim razmenu i na teme: kosmos, umetnost i životinjski svet. Adresa: BORIS V. SAVICKI, ul. Vereščagina 14, kv. 63., 332440 BERIJANSKI, SSSR

Želim razmenu maraka i filatelističkih časopisa. Adresa: A. GEBHARDT, Dünnw. Mauspf. 431, 5000 KÖLN 80, SE NEMAČKA

Tražim partnera za razmenu maraka. Adresa: Mrs B.M.Mc KAY, 194 BLENHEIM Rd, Christchurch 4., Novi Zeland

Povodom Ministarske konferencije nesvrstanih zemalja u Nju Delhiju, časopis „Filatelista” izdao je prigodan koverat u tiražu od 1.000 komada, od kojih polovina nosi našu marku i prigodni žig, a druga polovina indijsku marku i prigodni žig Nju Delhija od 9. februara o.g. Zainteresovani mogu nabaviti ova izdanja u prodavnicama „Jugomärke” u Beogradu i Ljubljani, kao i u Savezu filatelista Srbije, Sremska 6. Beograd.

Tražim marke SŽRJ, Albanije i Zapadne Evrope na temu umetnost flora, fauna i olimpijada. Adresa: VALENTIN S. OVSANNIKOV, 348010 VOROŠILOVGRAD Standartni gorodov kor. 35 kv. 1., SSSR

Sakupljam marke celog sveta na temu umetnost, fauna i Lenjin. Adresa: IRINA KRUTIKOVA, Koroleva 24 — 134, 170043 KALININ, SSSR

Želim razmenu maraka. Adresa: M.M. BOBIKOV, 630070 NOVOSIBIRSK 70, ab/ja 109., SSSR

Sakupljam sve jugoslovenske marke. Adresa: ALFRED OPPENKOWSKI, Harthorstrasse 16, 465 GELSENKIRCHEN — HORST, SR NEMAČKA

Interesuje me razmena maraka sa filatelistima Jugoslavije. Adresa BUCUR FLORIN, Str. Spiridon Matei. Bl. 9. AP. 33. Cod. 74567 Sect. 3. BUCURESTI 19. RUMUNIJA

Tražim razmenu maraka — noviteta. Adresa: HORST ALFRED MICHAELIS, 705 LEIPZIG, Kohlgartenstr. 48., DDR

Sakupljam žigosane marke celog sveta na temu sport i fauna a nudim čiste i žigosane marke SSSR. Adresa: JURIJ UKRAJINEC, 324047 KRIVOJ ROG, ul. 23 Ljato — 105/36, SSSR

REDOVNI SASTANCI FILATELISTA

ODRŽAVAJU SE SVAKOG ČETVRTKA OD 14—18 ČASOVA I SVAKE NEDELJE OD 9—14 ČASOVA U PROSTORIJAMA HOTELA „SLAVIJA” U BEOGRADU.

NA OVIM SASTANCIMA STALNO SU DEŽURNI ČLANOVI BEOGRADSKIH DRUŠTAVA „VRAČAR”, „SAVA”, „BEOGRAD” I DRUGI, KOD KOJIH MOŽETE DOBITI SVA NAŠA NOVA IZDANJA MARAKA KAO I SVE OSTALE INFORMACIJE U VEZI FILATELIJE.

Sakupljam čiste marke, FDC, maksimumkarte i prigodne žigove Jugoslavije. Adresa: ATANAS AVRAMOV, 5350 TRIAVNA, Str. Georgi Dimitrov 90. BUGARSKA

Sakupljam marke celog sveta na temu kosmos. Adresa: VALENTIN MATACHE, Str. Dristor 231, Bl. 8, ap. 1., 74374 Siect. 3. BUCURESTI 19. RUMUNIJA

Želim partnera za stalnu razmenu svih novih izdanja jugoslovenskih maraka, FDC, kao i časopisa. Adresa: Y. T. LEUNG, 414, Kui on house, Wo. lok Estate, Kloun Tong, KOWLOON, HONG KONG

Interesuju me marke sa likom J. B. Tita. Adresa: R. C. HART, 444 Knowlton St. MONTREAL, Que. KANADA, H8R — 3C6

Kupujem marke starih nemačkih gradova, pre svega Bajern. Takođe, pisma i celine, kao i obrađene gotove zbirke. Adresa: Dr WALTER MERTA, Rauchstrasse 10, 8000 MÜNCHEN 80. SR NEMAČKA

Prodajemo i menjamo serije maraka, blokove, žigosane i čiste, stare i nove, kao i FDC na teme: cveće, životinje, sport, kosmos i sl. Zainteresovani smo za sve novitete, serije i blokove, zupčane i sečene, na sve teme. Adresa: GROUPE PHILANUZA, B.P. 11554 KINSHAŠA 1, ZAIRE

Sakupljam pisma i dopisnice Holandije (1852—1970), marke Holandije (1852—1980), marke Švedske i Norveške (1855—1940) kao i marke SR Nemačke (1946—1980). Adresa: H. BULTMAN, Zeeweg 16 B, 1865 AC BERGEN AAN ZEE, HOLANDIJA

Želim razmenu maraka sa jugoslovenskim filatelistima. Korespondencija na srpskohrvatskom i nemačkom jeziku. Adresa: MARIUSZ ZBROCH, Expresowa 12 m I, 03—183 WARSZAWA, POLJSKA

Interesuje mu stalna i dugoročna nabavka koverata prvog dana (FDC) jugoslovenskih izdanja. Adresa: BRENDAN P. WALSH, 49 Green Road, MULLINGAR, County Vestmeath, IRSKA

Interesuje me razmena razglednica. Adresa: CLUB INTERNATIONAL, Mr. jun. LOTHAR ROTHE, 8020 DRESDEN, Herculesstr. 16., DDR

Želim razmenu sa filatelistima Jugoslavije noviteta na temu umetnost, flora, fauna, sport. Korespondencija na engleskom, ruskom, nemačkom i francuskom jeziku. Adresa: Ing ALEXANDRU CADARIU, Str. Closca 3/43, 2500 ALBAJULIA, RUMUNIJA

Želim razmenu maraka sa filatelistima Jugoslavije. Adresa: Mlle PASCALE GOIN 76, Route de Bon Secours, 08600 GIVET (Arcemus)FRANCUSKA

KUPUJEM JUGOSLOVENSKE PRIGODNE MARKE SA OKRUGLIM ŽIGOM U KOLIČINAMA, KAO I PRIGODNE ŽIGOVE NA TEMU STONI TENIS I RUKOMET. ODGOVARAM NA SVAKU PONUDU.

ANDREJ MAHER
61000 LJUBLJANA
Tugomerjeva 64.

